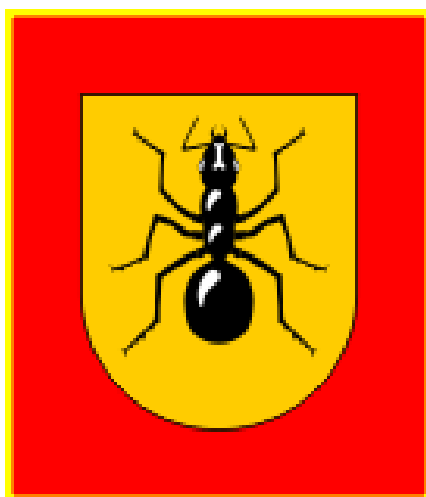

STRATEGIJA RAZVOJA OPĆINE MAJUR 2016.-2020.

iDEO PLAN

Mletačka 12

52100 Pula

+385(0)95-55-060-55

www.ideoplan.hr

STRATEGIJA RAZVOJA

OPĆINE MAJUR

2016. – 2020.

NARUČITELJ

Općina Majur

Kolodvorska 5, Majur

44 430 Hrvatska Kostajnica

2016. sva prava pridržava iDEO PLAN, Pula

Sva prava pridržana; niti jedan dio ovog izdanja ne može biti ponovo izdan, prodan ili iznajmljen bez prethodnog pismenog pristanka tvrtke iDEO PLAN, Pula.

Suradnici:

Dr. sc. Patricia Zanketić

SADRŽAJ

1. UVOD-RIJEČ NAČELNICE.....	1
2. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE	2
2.1. STRATEGIJA RAZVOJA	4
2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE MAJUR	6
2.3. FINANCIRANJE RAZVOJA	7
2.4. IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI	8
3. OPĆI PODACI.....	10
3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE I OPĆINE MAJUR.....	10
3.1.1. PROSTOR I PRIRODNA OBILJEŽJA.....	13
3.2. DEMOGRAFSKO STANJE OPĆINE MAJUR	18
3.2.1. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST	28
3.3. PRIRODNI RESURSI.....	35
3.3.1. RELJEF I TLO.....	35
3.3.2. KLIMATSKA OBILJEŽJA.....	37
3.3.3. KAKVOĆA ZRAKA.....	37
3.3.4. VODOTOCI I VODE	38
3.3.5. FLORA I FAUNA	39
3.3.6. KULTURNA BAŠTINA	39
3.3.7. ZAŠTITA OKOLIŠA	41
3.3.8. PROSTORNO UREĐENJE.....	41
4. INFRASTRUKTURA.....	46
4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA	46
4.1.1. CESTOVNI PROMET.....	46
4.1.2. ŽELJEZNIČKI PROMET	48
4.1.3. ZRAČNI PROMET	48
4.1.4. JAVNI PROMET.....	49
4.1.5. PROMET U MIROVANJU	49
4.2. SUSTAV VODOOPSKRBE	49
4.3. SUSTAV ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA	50
4.4. ENERGETSKI SUSTAV	50

4.4.1. ELEKTROOPSKRBA	50
4.4.2. PLINOOSKRBA.....	51
4.4.3. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE.....	51
4.4.4. JAVNA RASVJETA	52
4.5. POŠTANSKI I TELEKOMUNIKACIJSKI SUSTAV	52
4.6. ICT INFRASTRUKTURA.....	52
4.7. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA	54
4.8. ZBRINJAVANJE OTPADA.....	55
5. ANALIZA GOSPODARSTVA	57
5.1. STRUKTURA GOSPODARSTVA	58
5.1.1. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO.....	61
5.1.2. OSTALE GOSPODARSKE DJELATNOSTI.....	64
6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	71
6.1. ODGOJ I OBRAZOVANJE.....	71
6.2. KULTURA I SPORT	72
6.3. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB	74
6.3.1. ZDRAVSTVO	74
6.3.2. SOCIJALNA SKRB	74
7. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA I ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE MAJUR..	77
7.1. ORGANIZACIJSKI USTROJ OPĆINE MAJUR.....	79
7.2. ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE MAJUR.....	80
7.3. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EU FONDOVA	98
7.4. EU FONDOVI U FINACIJSKOJ PERSPEKTIVI 2014. – 2020.....	99
7.4.1. PARTNERSKI SPORAZUM	100
7.4.2. OPERATIVNI PROGRAMI	102
7.5. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOGA SEKTORA.....	105
7.5.1. EU FONDOVI I JAVNO - PRIVATNO PARTNERSTVO.....	106
8. RAZVOJNE POLITIKE, KLJUČNI DOKUMENTI VIŠIH RAZINA VLASTI I SURADNJA	108
8.1. REGIONALNA POLITIKA RH	108
8.2. REGIONALNA RAZVOJNA POLITIKA U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJ	110
8.3. LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE	112
8.3.1. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA – LAG „UNA“	112

8.3.2. RAZVOJNI PLAN LJUDSKIH RESURSA ZA PODRUČJE GRADA HRVATSKA KOSTAJNICA, OPĆINE MAJUR I OPĆINE DONJI KUKURUZARI	114
9. GOSPODARSKA KRETANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I SISAČKO- MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJ.....	115
9.1. STANJE GOSPODARSTVA.....	115
9.1.1. ZAPOSLENI I NEZAPOSLENOST	117
9.2. INDEKS RAZVIJENOSTI I PODUZETNIŠTVO	119
10. STRATEGIJA RAZVOJA.....	122
10.1. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE MAJUR.....	122
10.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE	123
11. PLAN IMPLEMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE	170
11.1. UVOD.....	170
11.2. INSTITUCIONALNI OKVIR.....	171
11.3. RASPODJELA ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU	172
11.4. NADZOR I EVALUACIJA	174
12. ZAKLJUČAK	176
13. POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA	178

1. UVOD-RIJEČ NAČELNICE

Poštovani sumještani,

Strategija razvoja Općine Majur 2016-2020 je ključan dokument za razvoj naše općine koja danas 20 godina nakon Domovinskog rata proživljava možda i najteže razdoblje u svojoj povijesti. Kroz analizu cjelokupnog područja, demografskog stanja, prirodnih resursa, infrastrukture, gospodarstva i društvenih djelatnosti cilj nam je što jasnije i kvalitetnije uočiti i spoznati probleme s kojim se danas susrećemo, ali i prednosti koje imamo i koje moramo pretvoriti u svoju snagu i viziju budućnosti.

Upravo zbog loših životnih uvjeta naših stanovnika, ali i naše burne prošlosti općinska uprava ima dužnost i obavezu iskoristiti ovaj dokument na najbolji mogući način da kroz strateško planiranje uz korištenje sredstava iz brojnih fondova zajednički stvorimo zajednicu koja će živjeti u blagostanju i slozi, sa svim onim što moderna zajednica mora imati.

Prirodna baština, marljivi ljudi i hrabrost koju posjedujemo je temelj svima nama da sagradimo društvo u koje će se mladi doseljavati, a ne odlaziti trbuhom za kruhom, društvo u kojem ćemo otvarati radna mjesta, društvo u kojemu će svatko dobiti svoju priliku za razvoj sebe kao osobe, društvo u kojem ćemo imati na raspolaganju kvalitetnu infrastrukturu, a ujedno moći pružiti i mladim i starima i svim ostalima ono što im je potrebno kako bi ovaj naš kraj bio prepoznat kao sretno mjesto za život.

Uz mnogo zajedničkog rada i truda vjerujem da možemo pretvoriti naš kraj u područje gdje žive sretni, bogati i zadovoljni ljudi.

S poštovanjem,

Vaša načelnica

Klementina Karanović

2. PRISTUP IZRADI STRATEGIJE

Strategija razvoja jedinice lokalne samouprave temeljni je strateški razvojni dokument jedinice lokalne samouprave. Strategijom se definira vizija razvoja jedinica lokalne samouprave koja odražava najbolju moguću budućnost koja se može predvidjeti, što ona želi postići i kako će jedinica lokalne samouprave izgledati kada ostvari postavljene ciljeve. Nakon provedbe svake strategije, potrebno je evaluirati postignute rezultate i započeti novi proces planiranja razvoja sa istim i/ili novim postavljenim ciljevima. Kako se radi o kompleksnim razvojnim procesima koji otvaraju niz novih pitanja u kojima se posebna pažnja posvećuje izazovima pripreme institucionalnih struktura na lokalnoj razini i jačanju njihovih kapaciteta u pripremi razvojnih programa i projekata, potrebno je poštivati vertikalnu koherentnost lokalne strategije sa strategijama više razine planiranja razvoja. U sustavnom pristupu planiranja razvoja nužno je poštivati piramidu strategija, odnosno planova na području Republike Hrvatske koja se sastoji od tri razine djelovanja: državne, regionalne i lokalne razine.

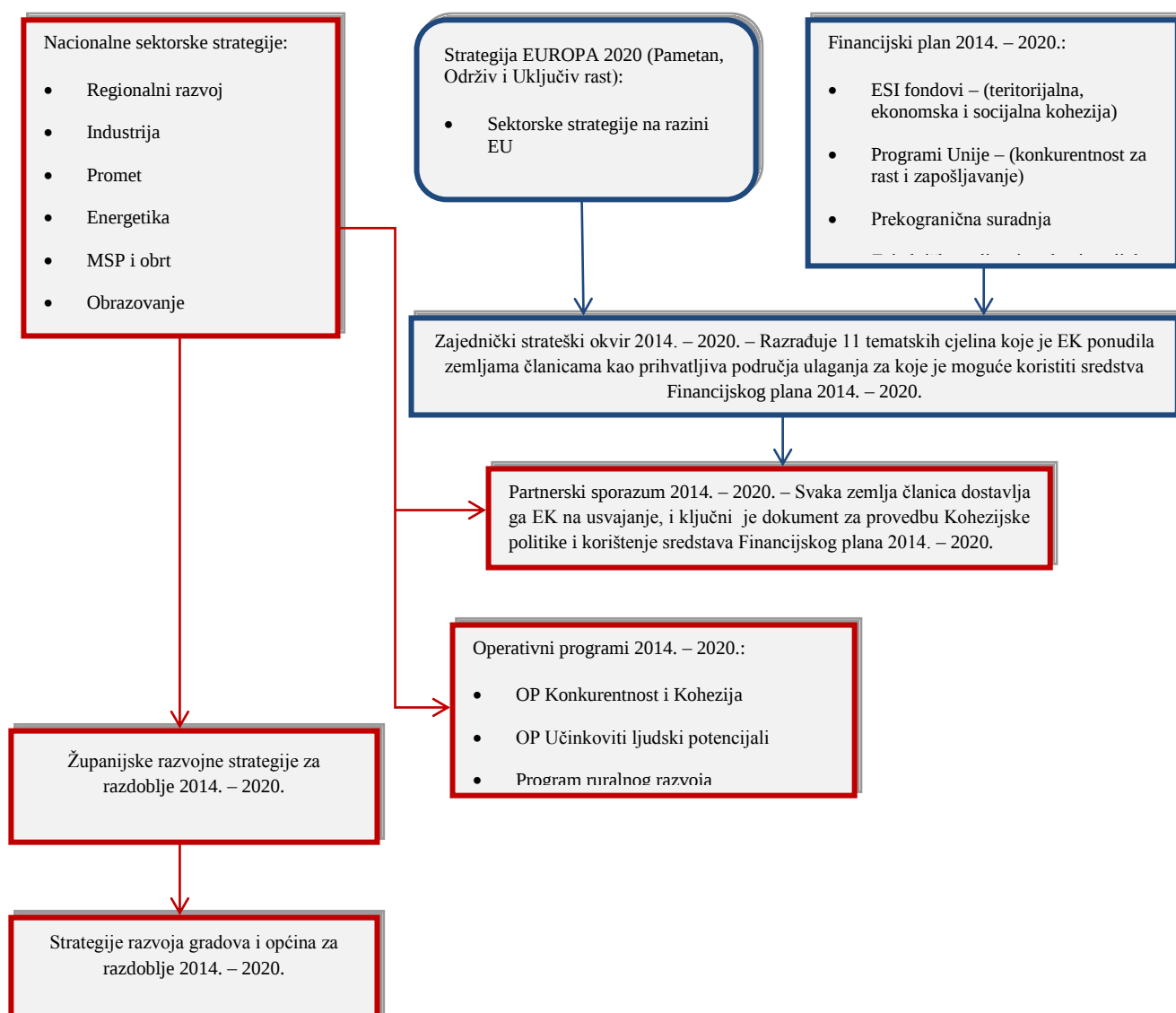
Država izrađuje strategiju razvoja, strateške okvire u kojem smjeru treba razvijati sve gospodarske i društvene sektore, te definira područja od nacionalnog interesa. Sukladno navedenom, planiranje razvoja se spušta na niže razine odnosno na regionalnu i lokalnu razinu. Upravo navedene institucionalne strukture predstavljaju osnovu za buduće korištenje bespovratnih sredstava Europske unije u programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine.

U Republici Hrvatskoj sustav planiranja ima sljedeće elemente:

- ❖ Sektorske strategije RH - donose ih Vlada i Sabor Republike Hrvatske,
- ❖ Županijske razvojne strategije – donose ih Županije u suradnji s pripadajućim jedinicama lokalne samouprave,
- ❖ Strategije razvoja gradova i općina – donose ih gradovi i općine u suradnji sa svim zainteresiranim dionicima (građani, poduzetnici, udruge i sl.).

Jedan od učinaka ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, s aspekta strateškog planiranja razvoja jest „proširenje“ vertikalne koherentnosti u smislu ostvarenja strateških ciljeva na razini Unije. Navedeno podrazumijeva nužnost usklađivanja nacionalnih strategija s europskim, a lokalne razvojne strategije s regionalnim i županijskim. U nastavku je prikazan sustav strateškog planiranja.

Dijagram 1: Sustav strateškog planiranja

Izvor: Obrada autora

Ako promatramo učinak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju s institucionalnog aspekta, važno je naglasiti da Europska unija snažno potiče regionalni razvoj i decentralizaciju. Razvoj država članica trebao bi ići smjerom „bottom – up“ (odozdo prema gore), što za JL(R)S znači preuzimanje odgovornosti za definiranje i provođenje razvojnih strategija koje su u svojim konačnim ciljevima koherentne sa strategijama viših razina vlasti, a što je prikazano na dijagramu 1. Uz preuzimanje odgovornosti, Europska unija korisnicima omogućuje korištenje raznih financijskih programa i instrumenata u svrhu jačanja institucionalnih kapaciteta lokalnih i regionalnih razina vlasti koji su dostupni Republici Hrvatskoj od 01.07.2013. godine. Spomenuti financijski programi i instrumenti dostupni su kroz Europske strukturne i investicijske fondove (ESIF, eng. European Structural and Investment Funds) te Programe Unije. Ova se sredstva koriste za ostvarenje ciljeva kohezijske

politike odnosno podupiranje razvojnih projekata u svim državama članicama u svrhu povećanja konkurentnosti, ekonomskog i društvenog blagostanja građana. Stoga je od izrazite važnosti da lokalna javna uprava bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje navedenih sredstava.

2.1. STRATEGIJA RAZVOJA

Pristup izradi predmetnog dokumenta kojim se planira društveni i gospodarski razvoj uključuje preporučenu metodologiju izrade strategija razvoja JL(R)S, osnovnih načela strateškog menadžmenta javnog sektora i iskustva dobre prakse nositelja izrade strategije. Pojam „strateški menadžment“ podrazumijeva prije svega dugoročni pristup planiranju u privatnom sektoru, analizu interne i eksterne okoline, definiranje vizije, misije i ciljeva, formuliranje strategije, implementaciju strategije te kontrolu i evaluaciju. Ovaj pristup planiranju po načelima strateškog menadžmenta ima svoju primjenu i u javnom sektoru, a implementacija načela strateškog planiranja razvoja na državnoj i lokalnoj razini predstavlja nužnost i izazov, posebno danas kada nacionalna gospodarstva širom globaliziranog svijeta pokušavaju definirati strategije koje će biti u funkciji efikasnog, efektivnog i održivog razvoja. Tako ovaj dokument objedinjuje dvije osnovne funkcije.

- ❖ Prva se odnosi na njegovu funkciju ključnog strateškog dokumenta kojim se analizira postojeće stanje, definiraju potrebe, ciljevi i prioriteti, predlažu konkretne mjere i modeli kontrole i evaluacije.
- ❖ Druga funkcija ovog dokumenta odnosi se na jačanje apsorpcijskog kapaciteta Općine u korištenju bespovratnih sredstava, kroz usklađivanje razvojnih ciljeva i procesa sa županijskom razvojnom strategijom, nacionalnim sektorskim strategijama, operativnim programima i strategijom Europa 2020.

Već je navedeno da Europska unija snažno potiče razvoj prema načelu „*bottom – up*“ zbog neravnomjernog razvoja pojedinih regija. Tako je Republika Hrvatska prepoznala potrebu da definira regionalnu politiku, koja ima utjecaj na uravnotežen i održiv razvoj, ali i na konkurentnost države na globalnom tržištu. Ovakva politika provodi se na razine država Europske unije s ciljem smanjenja gospodarskih i društvenih razlika između pojedinih država. Na taj način, Unija odobrava i potiče transfer sredstava iz bogatijih država članica u one manje razvijene. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje različitih država kao i njihov

zajednički nastup i razvoj na globalnom tržištu. Takvom kohezijskom politikom, za koju je osigurano 351,8 milijardi eura do 2020. godine, očekuje se rješavanje brojnih sadašnjih ekonomskih i društvenih problema, kao i umanjivanje vjerojatnosti pojave sadašnjih problema u budućim razdobljima.

Za ostvarenje ciljeva kohezijske politike Republici Hrvatskoj u programskom razdoblju 2014. – 2020. na raspolaganju je 8,377 milijardi eura, za poljoprivredu i ruralni razvoj 2,026 milijardi eura, a za razvoj pomorstva i ribarstva 253 milijuna eura. Uz ova, europskim proračunom dostupna bespovratna sredstva, dostupni su Programi Unije, brojne inicijative suradnje, te inovativni financijski instrumenti koji poboljšavaju dostupnost kapitala gospodarstvu.

Glede strateških ciljeva na regionalnoj razini, trenutno je važeća Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije za razdoblje od 2011. do 2013. godine. Kako bi se osigurala usklađenost trajanja županijskih razvojnih strategija sukladno *članku 5. Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija (NN, 53/10)*, županijska razvojna strategija se produljuje za vremensko razdoblje sukladno Strategiji regionalnog razvoja RH. Nova županijska strategija za razdoblje do 2020. godine je u završnoj fazi izrade.

Sukladno navedenom strateški okvir Općine Majur za predmetno programsko razdoblje uskladit će se prema dokumentima;

❖ na regionalnoj i lokalnoj razini:

- Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije
- Razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2011.-2013. godine /2016.
- Poljoprivredna razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije
- Strategija razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije 2014.-2020.
- Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014. - 2020. godine
- Lokalna razvojna strategija LAG-a „Una“ do 2020. godine
- Prostorni plan uređenja Općine Majur
- Razvojni plan ljudskih resursa za područje grada Hrvatska Kostajnica, općine Majur i općine Donji Kukuruzari

❖ na nacionalnoj razini:

- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011-2013¹
- Strategija ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014-2020²
- Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020.³
- Strategija razvoja poduzetništva Republike Hrvatske 2013 - 2020⁴
- Industrijska strategija Republike Hrvatske 2014 - 2020⁵
- Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske do 2020.⁶
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije Republike Hrvatske 2013-2020⁷,

i na razini Europske unije; Strategiji Europa 2020.⁸

Izrada ovog dokumenta, omogućit će Općini Majur da odgovori na pitanje kako i u kojem se smjeru razvijati, te dati realnu sliku o potrebama svih društvenih dionika. Također, ovim će dokumentom lokalna javna uprava moći efikasno planirati aktivnosti iz djelokruga svoje društvene funkcije, definirati najznačajnije i najučinkovitije projekte, te ga koristiti pri planiranju proračuna i alokacije proračunskih sredstava.

Jedna od specifičnih funkcija ovog dokumenta je i mogućnost pozicioniranja Općine Majur u društvenom i gospodarskom pogledu, u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Stoga će se izraditi analiza opće i poslovne okoline Majura s ciljem identifikacije ključnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje utječu na razvoj općine u narednom razdoblju. Analiza okoline izvršit će se primjenom SWOT analize.

2.2. SADRŽAJ STRATEGIJE RAZVOJA OPĆINE MAJUR

Strategija razvoja Općine Majur izrađena je prema preporučenoj metodologiji izrade Županijskih razvojnih strategija, odnosno, prema odredbama Pravilnika o obaveznom

¹ <http://www.mrrfeu.hr/default.aspx?id=404>, dostupno na dan 09.08.2016. godine

² <http://www.mps.hr/default.aspx?id=3652>, dostupno na dan 09.08.2016. godine

³ <http://www.mint.hr/default.aspx?id=7973>, dostupno na dan 09.08.2016. godine

⁴ <http://www.minpo.hr/UserDocsImages/Strategy-HR-Final.pdf>, dostupno na dan 11.06.2016. godine

⁵ <http://www.mingo.hr/default.aspx?id=4980>, dostupno na dan 11.08.2016. godine

⁶ <http://www.mingo.hr/default.aspx?id=3258>, dostupno na dan 11.08.2016. godine

⁷ http://www.vlada.hr/hr/dodatno/javna_rasprava_strategija_obrazovanja_znanosti_i_tehnologije, dostupno na dan 11.08.2016. godine

⁸ http://ec.europa.eu/europe2020/documents/related-document-type/index_en.htm, dostupno na dan 11.08.2016. godine

sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija, uzimajući u obzir znanstvena načela strateškog menadžmenta javnog sektora i dobru praksu izrađivača.

Nositelj izrade predmetne strategije je nezavisna konzultantska tvrtka IDEO PLAN iz Pule.

Poseban doprinos pri koncipiranju strateških postavki temeljem analize postojećeg stanja dali su Partnerski tim i Radno tijelo u čijem su sastavu bili predstavnici Općine Majur, LAG-a „Una“ i svi oni koji su sudjelovali u procesu prikupljanja informacija i anketiranja.

Sadržajno, Strategija razvoja je koncipirana tako da najbolje odgovori na pitanja i da ocijeni dosadašnji razvoj i stanje, a što je poslužilo, između ostalog, za koncipiranje budućeg razvoja. U tom kontekstu tretirani su:

- ❖ opći i demografski podatci,
- ❖ prirodni resursi: klima, vegetacija, zemljišna površina, vodno bogatstvo, zaštita prostora,
- ❖ stanje i potrebe infrastrukture,
- ❖ komunalna djelatnost,
- ❖ društvene djelatnosti,
- ❖ stanje razvijenosti gospodarstva,
- ❖ financiranje javnih potreba,
- ❖ razvojne politike svih razina vlasti s posebnim osvrtom na Kohezijsku politiku EU i
- ❖ društvena kretanja i tržišni trendovi.

Strategija razvoja sublimira sve sagledano s ciljem određivanja strateških ciljeva i pripadajućih im prioriteta. Praćenje provedbe i evaluacija predmetne strategije neodvojivi su dio ovog dokumenta za koje je predložena implementacija učinkovitih mehanizama.

2.3. FINANCIRANJE RAZVOJA

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne samouprave nose gradovi i općine. Projekti poput lokalnih prometnica, vodovodne i kanalizacijske infrastrukture, društvene infrastrukture i ostalih sadržaja koji su važni za konkurentnost poslovnog okruženja i kvalitetu života građana predstavljaju izniman financijski napor za općinske i gradske proračune. Zbog značajnih potreba razvoja i podizanja razine kvalitete

života s jedne strane, i ograničenih proračunskih kapaciteta s druge strane, gradovi i općine prisiljene su potražiti alternativne mehanizme financiranja razvojnih projekata.

Ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju velike mogućnosti pružaju ESI fondovi. Pored njih (ili s njima paralelno) postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem drugih bespovratnih sredstava (Programi Unije, INTERREG) i/ili kreditima poslovnih i razvojnih banaka.

Dakle, jedinice lokalne samouprave imaju mogućnost financiranja razvojnih projekata sredstvima međunarodnih financijskih institucija i državnih fondova koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode, Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR) i dr. Navedene institucije i programi koji se nude, već imaju uhodane procese kojima upoznaju lokalnu upravu o načinu podnošenja zahtjeva za dodjelu bespovratnih sredstava i/ili kreditiranjem.

Kao jedan od mogućih izvora financiranja javnih projekata u budućnosti svakako treba razmatrati i javno privatno partnerstvo koje je moguće kombinirati sa bespovratnim sredstvima EU.

2.4. IMPLEMENTACIJA AKTIVNOSTI

Kako bi se postigla potrebna efektivnost i efikasnost razvojnih strategija, potrebno je što prije započeti s njenom implementacijom, odnosno s provođenjem aktivnosti koje su predložene u dokumentu. Legitimnost razvojnoj strategiji daje Općinsko vijeće koje usvaja dokument, a nakon usvajanja potrebno je započeti s provedbom preporučenih aktivnosti u najkraćem vremenskom roku. Implementacija projektnih aktivnosti zahtjeva prethodno proračunsko planiranje kako bi se osigurala potrebna sredstva za provedbu konkretnih mjera odnosno projekata, a koji će biti u funkciji ostvarenja strateških ciljeva.

Stoga se preporučuje izrada dodatnih operativnih dokumenata, kako bi se osigurala efikasna provedba strateških aktivnosti.

Najčešći operativni dokument strateških dokumenata ove razine i vrste jest Akcijski plan provedbe razvojne strategije. Akcijskim planom identificiraju se i rangiraju (prema

najvažnijim kriterijima) konkretne mjere, odnosno projekti koje će jedinica lokalne samouprave provesti u referentnom razdoblju, izvori i modeli financiranja te dinamika provedbe. Prilikom odabira projekata, mora se voditi računa o kriterijima pripremljenosti, prihvatljivosti i izvedivosti predloženih projekata koji se planiraju implementirati.

Daljnje aktivnosti svakako ovise o proračunskom kapacitetu Općine i dostupnim modelima/mogućnostima financiranja razvojnih projekata. Većinu razvojnih projekata općine Majur moguće je financirati bespovratnim sredstvima iz EU fondova, u iznosu od 50% do 100% ukupne vrijednosti investicije. Za implementaciju projekata koje je moguće financirati bespovratnim sredstvima EU fondova nužno je osigurati kvalitetno i pravodobno pripremljenu potrebnu projektnu dokumentaciju i alocirati u proračunu potrebni udio vlastitog financiranja projekta. Za troškove pripreme projekata u određenim je slučajevima također moguće dobiti potporu iz EU ili nacionalnih izvora financiranja.

Vrijednost Indeksa razvijenosti (51,91) svrstava Majur u II. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske. Ispodprosječna vrijednost indeksa razvijenosti pozitivno će utjecati na ishodovanje bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje razvojnih projekata na području općine Majur.

Prilikom izrade ovog dokumenta, formiran je Radni tim za izradu, uvažene su željene smjernice lokalne samouprave za određivanje lokalnih ciljeva te se slijedila zadana metodologija za utvrđivanje pristupa izradi ukupnog razvoja. Osim analize postojećeg stanja i razvojnih potencijala strateške smjernice, rezultat su i brojnih prijedloga i rasprava Radnog tima te održanih tematskih panela.

Proračun Općine Majur bi već za sljedeću fiskalnu godinu morao biti povezan s izradom godišnjih planova aktivnosti. Ovaj pristup jamči optimalan početak provedbe Strategije razvoja Općine Majur za razdoblje od 2016. do 2020. godine.

3. OPĆI PODACI

3.1. GEOGRAFSKI POLOŽAJ SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE I OPĆINE MAJUR

Sisačko-moslavačka županija se nalazi u južnom dijelu Središnje Hrvatske. Zauzima površinu od 4.467,76 km², a što iznosi 7,89% kopnene površine Republike Hrvatske, te je treća jedinica područne (regionalne) samouprave po veličini u Hrvatskoj.

Sisačko-moslavačka županija graniči s 5 županija:

- na zapadu sa Karlovačkom županijom,
- na sjeveru sa Zagrebačkom županijom,
- na istoku sa Bjelovarsko-bilogorskom županijom, Požeško-slavonskom i Brodsko-posavskom županijom,
- na svom južnom dijelu graniči sa Republikom Bosnom i Hercegovinom.

Slika 1: Prostorni položaj Sisačko-moslavačke županije

Izvor: Internet, obrada autora

Prostor Županije je reljefno i zemljopisno podijeljen na tri područja:

- Moslavinu – sjeverni, brežuljkasti dio Županije s razvijenim voćarstvom, vinogradarstvom i povrtlarstvom te nešto manje stočarstvom,
- Banovinu – južni, brdski i šumski predjeli Županije,

- središnji ravničarski dio na kojem se nalaze uređene poljoprivredne površine uglavnom za ratarsku proizvodnju, ali i nizinski dio park prirode Lonjsko polje u kojem prevladavaju pašnjaci, močvare i nizinske šume.

Sisačko-moslavačka županija po svom geoprometnom položaju zauzima značajno mjesto u državi. Cestovni promet obilježen je Paneuropskim prometnim koridorom X transeuropske prometne mreže (TEN-T) kojim prolazi autocesta A3 *Bregana – Zagreb – Lipovac*. Željeznički promet također prolazi X. europskim koridorom koji spaja Zapadnu i Srednju Europu s Jugoistočnom Europom. Tim koridorom prolaze međunarodne željezničke pruge M 103 *Dugo Selo – Novska*, kao sjeverni i M 104 *Zagreb – Sisak – Novska*, kao južni krak istog koridora. Od željezničke pruge M 104 u mjestu Sunja odvaja se regionalna pruga koja preko unskog koridora i Bosne i Hercegovine spaja Središnju Hrvatsku i Srednju Dalmaciju. Plovne putove čine rijeke: Sava koja je plovna kroz Sisačko-moslavačku županiju u duljini od 117 km, Kupa u duljini od 5 km i Una u duljini od 15 km. Luka Sisak klasificirana kao luka sveobuhvatne TEN-T mreže smještena je na rijeci Savi pored naselja Crnac i u mjestu Galdovo, te u gradu Sisku na rijeci Kupi. U gradu Sisku se nalazi sjedište jedinog hrvatskog riječnog prijevoznika tvrtke Dunavski Lloyd.

Zahvaljujući prostornim i klimatskim značajkama ovaj prostor poznat je po prirodnim ljepotama, biološkoj raznolikosti i jedinstvenim krajobrazima. Na području Sisačko-moslavačke županije proglašeno je ukupno 21 područje ekološke mreže. Među brojnim zaštićenim dijelovima prirode (parkovi prirode/šuma/arhitekture, rezervati, krajobrazi) od međunarodnog i nacionalnog značaja ističe se Park prirode Lonjsko polje koje se proteže na 506 km² pretežno močvarnog područja, a čine ga tri polja: Lonjsko, Mokro i Poganovo. Danas se Lonjsko polje nalazi na pristupnoj listi UNESCO-a za proglašenje zaštite u kategoriji prirodnog i kulturnog dobra svjetske baštine. Zaštićenim prirodnim vrijednostima na području županije upravlja „Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Sisačko-moslavačke županije“, a Lonjskim poljem javna ustanova „Park prirode Lonjsko polje“.

Bogata kulturna baština na području županije svjedoči o turbulentnoj povijesti koja je obilježila ovaj prostor. Tako se na ovom prostoru nalaze 23 zaštićena nalazišta iz prapovijesti i 31 antičko nalazište. Uz arheološka nalazišta iz prapovijesti i antike najpoznatije su brojne utvrde i kašteli koji datiraju iz razdoblja od 11. do 18. stoljeća. Među najpoznatijim su: *sisaka utvrda Stari grad*, *povijesna jezgra grada Petrinje iz 13. stoljeća*, *Stari grad Kostajnica*, *Stari grad Zrin*, *Stari grad Gvozdansko* i *ostatci cistercitske crkve u Topuskom*.

Na dan 01.01.2016. godine ukupno je registrirano 325 zaštićenih kulturnih dobara, od čega su 282 nepokretna materijalna kulturna dobra i 41 pokretno materijalno dobro. Od 282 nepokretna kulturna dobra 261 je pojedinačno, a 21 dobro su kulturno povijesne cjeline.

Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“ broj. 86/06, 125/06, 16/07, 95/98 – Odluka USRH, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13 i 45/13) određeno je područje Sisačko-moslavačke županije sa sjedištem u gradu Sisku koji je ujedno gospodarsko i društveno središte županije. U sastavu Sisačko-moslavačke županije nalaze se 453 naselja ustrojena u 7 gradova i 12 općina:

- Gradovi: Sisak, Glina, Hrvatska Kostajnica, Kutina, Novska, Petrinja i Popovača
- Općine: Donji Kukuruzari, Dvor, Gvozd, Hrvatska Dubica, Jasenovac, Lekenik, Lipovljani, Majur, Martinska Ves, Sunja, Topusko i Velika Ludina.

Na slici 2 prikazan je administrativni ustroj Sisačko-moslavačke županije.

Slika 2: Administrativna podjela Sisačko-moslavačke županije

Izvor: PP Sisačko-moslavačke županije

Općina Majur se nalazi u jugoistočnom dijelu Sisačko-moslavačke županije (Slika 2) i administrativno graniči sa općinom Sunja na sjeveru i istoku, na jugu s gradom Hrvatska Kostajnica, a na zapadu s općinom Donji Kukuruzari. Prema podacima Državne geodetske uprave iz 2013. godine općina Majur zauzima površinu od 67,96 km², što predstavlja 1,52% površine Sisačko-moslavačke županije i po čemu je druga najmanja jedinica lokalne samouprave u županiji.

Administrativno područje Općine Majur obuhvaća sljedeća statistička naselja:

- Gornja Meminska
- Gornji Hrastovac
- Graboštani
- Kostrići
- Majur
- Malo Krčevo
- Mračaj
- Srednja Meminska
- Stubalj
- Svinica
- Veliko Krčevo.

3.1.1. PROSTOR I PRIRODNA OBILJEŽJA

Prostor i njegova obilježja, a zbog optimalnog razumijevanja potrebno je uz prostorni, sagledati i uz društveno-povijesni kontekst. Dakle, ovaj prostor je do 16. stoljeća bio gotovo nenaseljen. Zbog stalnih turskih napada preko Une područje Majura je početkom 16. stoljeća novi obrambeni štit hrvatskog puka u borbi protiv Turaka. U narednim stoljećima Majur dijeli sudbinu hrvatskih pograničnih krajeva koji se nalaze pod okupacijom Osmanlijskog carstva, a kasnije u sastavu Vojne krajine. Tijekom 19. i 20. stoljeća na području općine Majur dolazi do društvenog i gospodarskog razvoja, koji se naglo zaustavlja 1991. godine. U Domovinskom ratu cijelo područje općine Majur je okupirano i devastirano, a stanovništvo prognano. Oslobođanjem cijelog područja Banovine u kolovozu 1995. godine u sklopu VRO Oluja, postupno započinje obnova i povratak prognanih i izbjeglih. Obnova i revitalizacija prostora općine Majur još uvijek nije dovršena

Prema funkcijskom prostornom načelu prostor općine Majur može se promatrati kroz sljedeće vrste prostora:

- ruralna područja sa seoskim naseljima,
- područja za intenzivnu poljoprivredu,
- područje slobodnog prirodnog prostora,

- područje osnovnih infrastrukturnih koridora.

Ruralna područja sa seoskim naseljima

Seoska naselja u ruralnom području prvenstveno karakterizira disperziranost unutar ukupnog prostora općine. Osnovne prostorne značajke statističkih naselja jesu:

Naselje Mračaj

Naselje je formirano od tri zaseoka; Alapić, Stojaković i Medaković kose. Prvi put se spominje 1559. godine kao lokacija drvenog kaštela kneza Blagajskog sa posadom koji je radi strateških razloga tada srušen. Tijekom stoljetnog razvoja zaseoci Alapić i Stojaković kosa zadržali su veličinu svoje longitudinalne matrice dok se Medaković kosa znatno produljila, a novogradnja je dovela do napuštanja tradicijske tipologije.

Naselje Kostrići

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefinskog katastra iz 1783. godine, a spadalo je u manje rastresita naselja koncentriranih okućnica formiranih bez određene sheme. Okućnice su neograđene što ukazuje na socijalnu strukturu obiteljskih zadruga. U Domovinskom ratu selo je spaljeno, a stanovnici ubijeni. Poslije Domovinskog rata obnovljeno je tek nekoliko objekata, ali je selo bez stanovnika. Posljedica depopulacije je i zapuštenost obradivih površina na području sela Kostrići.

Majur

Naselje Majur prvi put je prikazano na karti Josefinskog katastra iz 1783. godine. Danas je

naselje Majur administrativno, društveno, kulturno i gospodarsko središte Općine Majur. Sa 324 stanovnika ujedno je najveće naselje na području općine. U naselju prevladava novija katna izgradnja, pogotovo građevina koje su obnovljene/izgrađene nakon Domovinskog rata.

Gornji Hrastovac

Naselje je nastalo na trasi antičkog i kasnije srednjovjekovnog puta koji je iz Hrvatske Kostajnice vodio preko Sunje u Sisak. Ukupna dužina naselja iznosi 4,5 km, a karakteriziraju ga prizemnice, katnice, gospodarski objekti i zasađeni voćnjaci.

Graboštani

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefinskog katastra iz 1783. godine. Riječ je o ravničarsko linijskom naselju u kojem se nalaze obiteljska gospodarstva gdje je karakteristična dispozicija katnih stambenih i gospodarskih objekata u “L” tlocrtu. Uglavnom prevladava novija katna izgradnja dok potez tradicijskih drvenih katnica okomito i usporedno orijentiranih na cestu, koji je ujedno središnji dio naselja, te predstavlja vrijedan i prepoznatljivi tradicijski ambijent naselja.

Stubalj

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefinskog katastra iz 1783. godine. Naselje je longitudinalne sheme i nastavlja se na naselje Graboštani. Karakterizira ga gusta izgrađenost stambenih i gospodarskih objekata, uglavnom novije gradnje.

Svinica

Naselje se prvi put spominje u kontekstu povijesne utvrde Sfinicza koja je srušena 1560. godine, a prvi put je prikazano na karti Josefinskog katastra iz 1783. godine. Dužina naselja iznosi gotovo 6,5 km, u kojem se smještene uglavnom trošne prizemnice i zapuštena obiteljska gospodarstva. Uz naselje se nalazi potok Svinica na kojem je nekada bilo trinaest mlinova od kojih je danas tek dio djelomično sačuvan.

Veliko Krčevo

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefinskog katastra iz 1783. godine. Stambene i gospodarske građevine uglavnom su smještene do puta za staro groblje na sjeveru dok je južna strana uz potok Krčevo od početka naselja do stare škole gotovo neizgrađena.

Malo Krčevo

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefiniskog katastra iz 1783. godine. Riječ je o jednom od najmanje naseljenih naselja na prostoru općine kojeg karakteriziraju većim dijelom izgrađene prizemnice i gospodarski objekti sa obradivim poljoprivrednim površinama.

Gornja Meminska

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefiniskog katastra iz 1783. godine. Uz Malo Krčevo i Kostriće predstavlja najmanje naseljeno naselje, a karakteriziraju ga veći broj prizemnica i katnih gospodarskih objekata sa obradivim poljoprivrednim površinama.

Srednja Meminska

Naselje je prvi put prikazano na karti Josefiniskog katastra iz 1783. godine. Naselje se nastavlja na Gornju Meminsku, a prema Maloj Meminskoj. U prostoru se uglavnom nalaze prizemnice i gospodarski objekti sa obradivim poljoprivrednim površinama.

Područja za intenzivnu poljoprivredu

Najkvalitetnije tlo u Općini Majur je osobito vrijedno tlo II. kategorije koje se nalazi u dolinama potoka Svinice, Meminske i Mračaja. Područje Općine Majur karakteriziraju poljoprivredne površine u privatnom vlasništvu. Od poljoprivrednih djelatnosti najzastupljenije je ratarstvo, stočarstvo i povrtlarstvo. Premda je prema pedološkim karakteristikama tlo na većini prostora općine Majur pogodno za uzgoj trajnih nasada voća, isto je slabo zastupljeno.

Područje slobodnog prirodnog prostora

Očuvana priroda i jedinstvena ljepota krajobraza omogućuje razvoj različitih sportsko-rekreacijskih i turističkih djelatnosti. Prema prostornom planu Općine Majur zone za sport i

rekreaciju, te turizam uglavnom se nalaze unutar granica građevinskih područja naselja Majur i Graboštani. Također je na području naselja Svinica predviđena mogućnost izgradnje sportsko rekreacijskog sadržaja.

Područje osnovnih infrastrukturnih koridora

Razvoj infrastrukturnih sustava područja Općine Majur prvenstveno je vezan na pokrivanje potreba stanovništva osnovnom prometnom komunalnom infrastrukturom, te osiguranjem razvojnih smjernica međunarodnih i državnih infrastrukturnih sustava koje su određene Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske. U tom cilju izgradnja, obnova i uređenje prometnih pravaca (cestovnog, željezničkog, prometa) ima prioritet, a uz to gradnja energetske sustava (elektroenergetika, plinska mreža) za potrebe opskrbe naselja, kao i gradnja sustava odvodnje s uređajima za pročišćavanje otpadnih voda i kvalitetne vodoopskrbne mreže u svim naseljima.

Na području općine Majur nalaze se građevine koje su od posebne važnosti za Sisačko-moslavačku županiju. Građevine od važnosti za Sisačko-moslavačku županiju, na području općine Majur, utvrđene su Prostornim planom Sisačko-moslavačke županije („Službeni glasnik Sisačko - moslavačke županije“ br. 4/01):

- Građevine za vodoopskrbu - građevine i uređaji vodozahvata, crpljenja, pripreme, spremanja i distribucije vode koji pripadaju vodoopskrbnom sustavu „Pašino Vrelo“:
 - proširenje vodoopskrbne mreže cjevovoda od Panjana do Sunje
 - opskrbni cjevovod za naselja
- Građevine sustava odvodnje - građevine i uređaji sustava odvodnje otpadnih voda (kolektor, crpke, uređaji, ispusti i drugo) kapaciteta 5.000 do 25.000 ES naročito na području zaštitnih zona izvorišta Pašino vrelo
- Elektroenergetske građevine - dalekovodi, transformatorska i rasklopna postrojenja (napona 20 - 400 kV)
- Elektroopskrbne građevine od županijskog značenja koje se dugoročno planiraju:
 - TS 110/20 kV „Hrvatska Kostajnica“
 - DV 110 kV od TS „Hrvatska Kostajnica“ do RS Sunje

- Građevine plinoopskrbe - MRS (mjerno redukcijske stanice), RS (redukcijske stanice) i buduća županijska plinska mreža.
- Građevine za uređenje režima voda u sklopu melioracijskog područja rijeke Sunje
- Cestovne građevine novogradnje: Županijska cesta Hrvatska Kostajnica – Sunja – Gradusa (novi most na Savi) – Topolovac – Hrastelnica
- Održavanje, uređenje i rekonstrukcija mostova na županijskim cestama
- Održavanje, uređenje i rekonstrukcija postojećih županijskih cesta
- Svjetlovodni sustav prijenosa (SVK)
- Pristupne mreže i udaljeni pretplatnički stupnjevi (UPS)
- Pokretne mreže analogne i digitalne
- Poduzetnička zona „Majur“

3.2. DEMOGRAFSKO STANJE OPĆINE MAJUR

Podaci korišteni za prikaz demografskog stanja jesu iz:

- ❖ Popis stanovništva iz 1991. godine,
- ❖ Popisa stanovništva iz 2001. godine,
- ❖ Popisa stanovništva iz 2011. godine,
- ❖ Statističkih biltena Državnog zavoda za statistiku

Demografska kretanja u Hrvatskoj određena su niskom stopom fertiliteta i starenjem stanovništva. Provedeni popis stanovništva 2011. godine dobro oslikava osnovne demografske trendove u Hrvatskoj. Prema tim podacima, ukupan broj stanovnika nije se značajno smanjio ali je došlo do značajnih strukturnih razlika i promjene u demografskoj piramidi. Broj stanovnika u dobi do 15 godina smanjio se za cca 80.000, a u dobi 15-24 godine za dodatnih 65.000. Broj stanovnika u dobi od 25 do 49 godina smanjio se za više od 30.000 stanovnika. S druge strane, povećan je broj stanovnika u dobi od 50 do 64 godine za oko 100.000, te osoba starijih od 65 godina za oko 65.000.

U tablici 1, prikazan je broj stanovnika po hrvatskim županijama, udio stanovništva u ukupnom broju stanovnika, broj gradova, broj općina i naselja.

Tablica 1: Stanovništvo po županijama RH

Ime županije	Broj stanovnika	Udio stanovnika	Broj gradova	Broj općina	Broj naselja
Grad Zagreb	790.017	18,44%	1	-	70
Splitsko-dalmatinska	454.798	10,61%	16	39	368
Zagrebačka	317.606	7,41%	9	25	694
Osječko-baranjska	305.032	7,12%	7	35	263
Primorsko-goranska	296.195	6,91%	14	22	510
Istarska	208.055	4,86%	10	31	655
Vukovarsko-srijemska	179.521	4,19%	5	26	85
Varaždinska	175.951	4,11%	6	22	302
Sisačko-moslavačka	172.439	4,02%	7	12	456
Zadarska	170.017	3,97%	6	28	229
Brodsko-posavska	158.575	3,70%	2	26	185
Krapinsko-zagorska	132.892	3,10%	7	25	423
Karlovačka	128.899	3,01%	5	17	649
Dubrovačko-neretvanska	122.568	2,86%	5	17	230
Bjelovarsko-bilogorska	119.764	2,80%	5	18	323
Koprivničko-križevačka	115.584	2,70%	3	22	264
Međimurska	113.804	2,66%	3	22	131
Šibensko-kninska	109.375	2,55%	5	15	199
Virovitičko-podravska	84.836	1,98%	3	13	188
Požeško-slavonska	78.034	1,82%	5	5	277
Ličko-senjska	50.927	1,19%	4	8	255
Republika Hrvatska	4.284.889	100%	127	429	6.756

Izvor: DZS; 2016.

Aktivnosti i obilježja stanovništva na pojedinom području čine temelj njegova razvoja i središnji su element određivanja strateškog usmjerenja. Prema prikazanom u tablici 1, Sisačko-moslavačka županija sa 172.439 stanovnika čini 4,02% u ukupnom broja stanovnika Republike Hrvatske.

Općina Majur obuhvaća 11 statističkih naselja, u kojima je prema Popisu stanovništva iz 2011. godine obitavalo 1.185 stanovnika. U tablici 2 prikazan je udio broja stanovnika po dobnim skupinama općine Majur.

Tablica 2: Kretanje broja stanovnika na području općine Majur od 1991. do 2011. godine

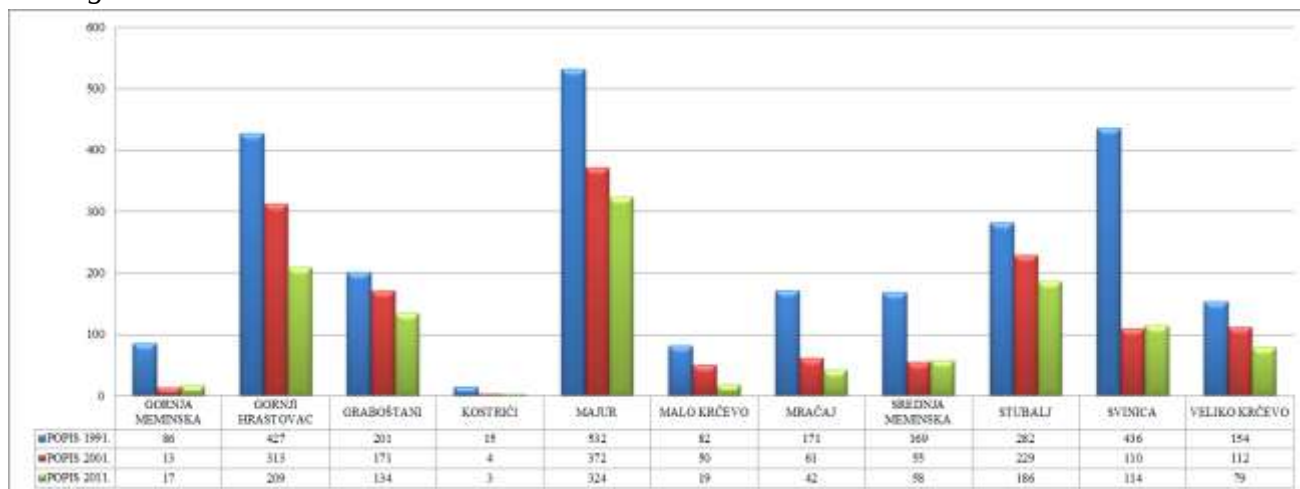
Naziv naselja	Broj stanovnika			Indeksi kretanja	
	Popis 1991.	Popis 2001.	Popis 2011.	2011./1991.	2011./2001.
GORNJA MEMINSKA	86	13	17	19,77	130,77
GORNJI HRASTOVAC	427	313	209	48,95	66,77
GRABOŠTANI	201	171	134	66,67	78,36
KOSTRIČI	15	4	3	20,00	75,00
MAJUR	532	372	324	60,90	87,10
MALO KRČEVO	82	50	19	23,17	38,00
MRAČAJ	171	61	42	24,56	68,85
SREDNJA MEMINSKA	169	55	58	34,32	105,45
STUBALJ	282	229	186	65,96	81,22
SVINICA	436	110	114	26,15	103,64
VELIKO KRČEVO	154	112	79	51,30	70,54
UKUPNO	2.555	1.490	1.185	46,38	79,53

Izvor: DZS; 2011.

Prikazano kretanje broja stanovnika na području općine Majur ukazuje na trend značajnog smanjenja broja stanovnika u promatranom razdoblju. Broj stanovnika 2011. godine u odnosu na 1991. godinu smanjen je za 53,62%, a u odnosu na 2001. godinu smanjen je za 20,47%.

U grafikonu 1 prikazano je kretanje broja stanovnika po naseljima na području općine Majur od 1991. do 2011. godine.

Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika po naseljima na području općine Majur od 1991. do 2011. godine.

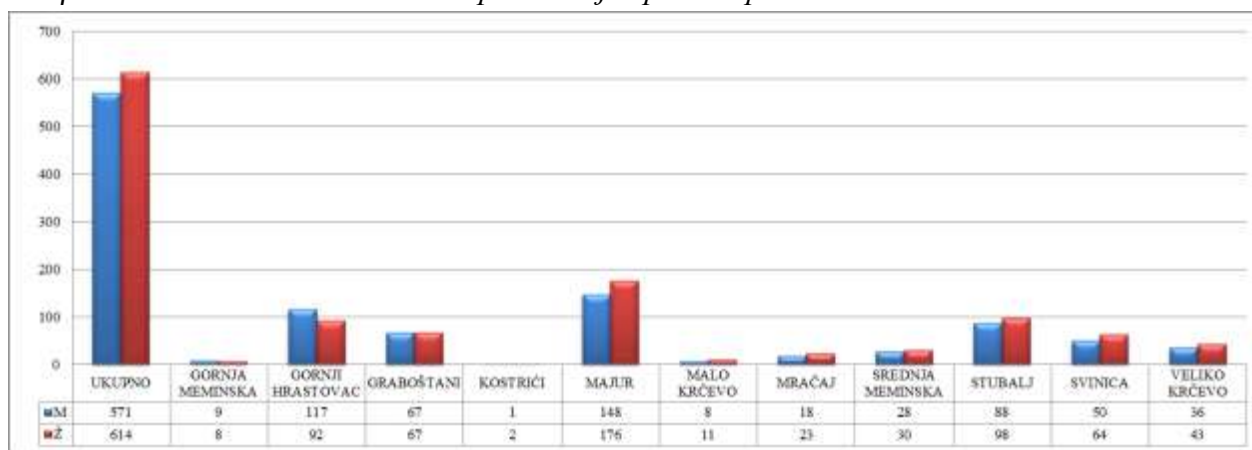

Izvor: DZS; 2011.

Tijekom promatranog razdoblja u svim naselja bilježi se smanjenje broja stanovnika. U 2011. godini, a u odnosu na 2001. godinu zabilježeno je povećanje broja stanovnika u naseljima Gornja Meminska (30,77%), Srednja Meminska (5,45%) i Svinica (3,64%).

Struktura stanovništva na području općine Majur prema spolu prikazana je u grafikonu 2.

Grafikon 2: Struktura stanovništva općine Majur prema spolu

Izvor: DZS; 2011.

Struktura stanovništva prema spolu ukazuje na veći udio žena (51,81%) u odnosu na muškarce (48,18%) u ukupnoj populaciji. Prema naseljima veći udio muškaraca u odnosu na žene bilježi se tek u naseljima Gornja Meminska i Gornji Hrastovac.

Struktura stanovništva općine Majur prema dobi prikazana je u tablici 3.

Tablica 3: Struktura stanovništva općine Majur prema dobi

Dobna skupina	Broj stanovnika	Udio (%)
0 – 4	41	3,46%
5 – 9	40	3,38%
10 – 14	55	4,64%
15 – 19	40	3,38%
20 – 24	50	4,22%
25 – 29	74	6,24%
30 – 34	52	4,39%
35 – 39	70	5,91%
40 – 44	53	4,47%
45 – 49	65	5,49%
50 – 54	104	8,78%
55 – 59	105	8,86%
60 – 64	108	9,11%
65 – 69	70	5,91%
70 – 74	101	8,52%
75 – 79	83	7,00%
80 – 84	60	5,06%
85 – 90	9	0,76%
90 – 94	5	0,42%
95+	0	0,00%
Ukupno	1.185	100,00%

Izvor: DZS; 2016.

Iz tablice 3 vidljivo je da najveći udio bilježi stanovništvo u dobi od 60-64 godine (9,11%), 55-59 godina (8,86%) i 50-54 godine (8,78%). Najmanji udio bilježi stanovništvo izrazito stare dobi (85-94 godine) i dječje dobi (0-14 godina).

Sastav stanovništva prema dobi ponajviše je posljedica Domovinskog rata, te ukupnih društveno-ekonomskih i političkih zbivanja u prošlosti. Prosječna starost stanovnika na području općine Majur iznosi 48,5 godina i značajno je veća od prosjeka Županije, koja se

kreće na razini od 43,0 godine. Za optimalno kreiranje razvojnih politika svake razine javne uprave, važna je analiza strukture stanovništva prema kontingentima stanovništva. U tablici 4 prikazan je struktura stanovništva općine Majur prema kontingentima stanovništva.

Tablica 4: Struktura stanovništva općine Majur prema kontingentima stanovništva

Spol	Ukupno	0 – 6 godina	0 -14 godina	0 -17 godina	0 -19 godina	Žene u fertilnoj dobi		Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	+ 60 godina	+ 65 godina	+ 75 godina
						Svega (15 – 49 godina)	od toga 20 -29 godina				
	1.185	60	136	162	176	-	-	721	436	328	157
M	571	22	60	74	82	-	-	379	188	132	61
Ž	614	38	76	88	94	180	57	342	248	196	96

Izvor: DZS;2011.

Udio djece u ukupnoj populaciji iznosi tek 11,47%. Udio žena u fertilnoj dobi u ukupnoj populaciji iznosi 15,19% uz napomenu da je tek 4,81% žena optimalne reproduktivne dobi.

Radni kontigent čini stanovništvo u dobi života, koje se s obzirom na fiziološku sposobnost rada u određenom radnom vremenu i s određenim stupnjem intenzivnosti naziva radno sposobno stanovništvo, a čine ga čine muško stanovništvo u dobi od 15. do 64. godine i žensko stanovništvo u dobi od 15. do 59. godine. Udio radno sposobnog stanovništva u ukupnoj populaciji iznosi 60,84%.

Udio starog stanovništva u ukupnoj populaciji iznosi 36,8%.

Sukladno navedenim demografskim obilježjima i trendovima, u budućnosti se može očekivati nastavak negativnih tendencija demografskog razvoja. Stoga podaci iz tablice 4 pokazuju specifične potrebe kreiranja demografske, socijalne i gospodarske politike Općine Majur u narednom razdoblju. Kroz ciljeve predmetne razvojne strategije predložit će se prioriteti razvoja spomenute tematske cjeline.

Još jedan važan pokazatelj demografskih trendova predstavlja vitalni indeks. Vitalni indeks jest omjer između broja živorođene djece i broja umrlih osoba odnosno broj živorođenih u odnosu na 100 umrlih osoba.

Prema podacima DZS-a o prirodnom kretanju stanovništva, na prostoru općine Majur vrijednost vitalnog indeksa u 2014. godini iznosila je 10,3, a u narednoj 2015. godini došlo je do blagog porasta vrijednosti vitalnog indeksa na 15,2. Vrijednost vitalnog indeksa (u 2015.

godini) znatno je niža u odnosu na županijsku (48,5) i nacionalnu razinu (69,2). Vrijednosti vitalnog indeksa također upućuju na nastavak negativnih demografskih trendova. S aspekta migracija negativnim demografskim trendovima doprinosi i negativna vrijednost migracijskog salda na području Sisačko-moslavačke županije. U tablici 5 prikazano je migracijsko kretanje na području Sisačko-moslavačke županije.

Tablica 5: Migracijsko kretanje na području Sisačko-moslavačke županije u razdoblju od 2012. do 2014. godine

Godina	Dospeljeni		Odseljeni		Ukupni saldo migracije
	Iz druge županije	Iz inozemstva	U drugu županiju	U inozemstvo	
2012	771	272	1.355	1.217	-1.529
2013	818	244	1.401	1.608	-1.947
2014	912	258	1.602	1.317	-1.749

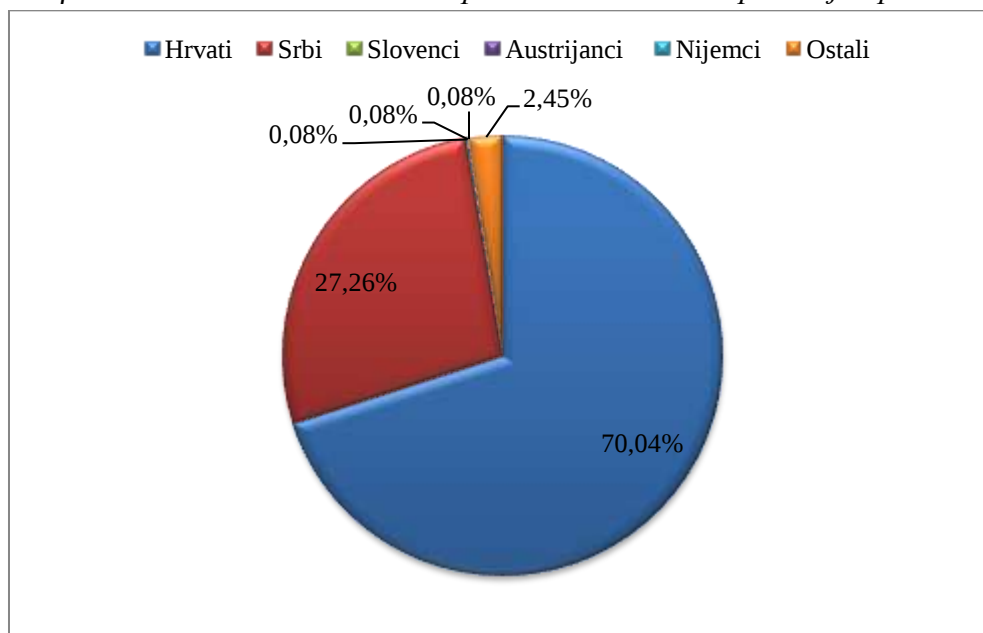
Izvor: DZS, 2016.

Iz tablice 5 je vidljivo da je na području Sisačko-moslavačke županije u razdoblju od 2012. do 2014. godine zabilježen kumulativan negativan migracijski saldo od -5.225 stanovnika.

Prosječna gustoća naseljenosti na području općine Majur iznosi 17,44 stanovnika /km² što je manje od gustoće naseljenosti Sisačko-moslavačke županije koja iznosi 38,60 stanovnika/km², te još manje od prosjeka na razini Republike Hrvatske koji iznosi oko 75 stanovnika/km².

Prema podacima Popisa stanovništva iz 2011. godine struktura stanovništva prema narodnosti pokazuje da na području općine Majur, uz većinsko stanovništvo hrvatske narodnosti, prebivaju pripadnici 4 nacionalne manjine. U grafikonu 3 prikazana je struktura stanovništva prema narodnosti na području općine Majur.

Grafikon 3: Struktura stanovništva prema narodnosti na području općine Majur

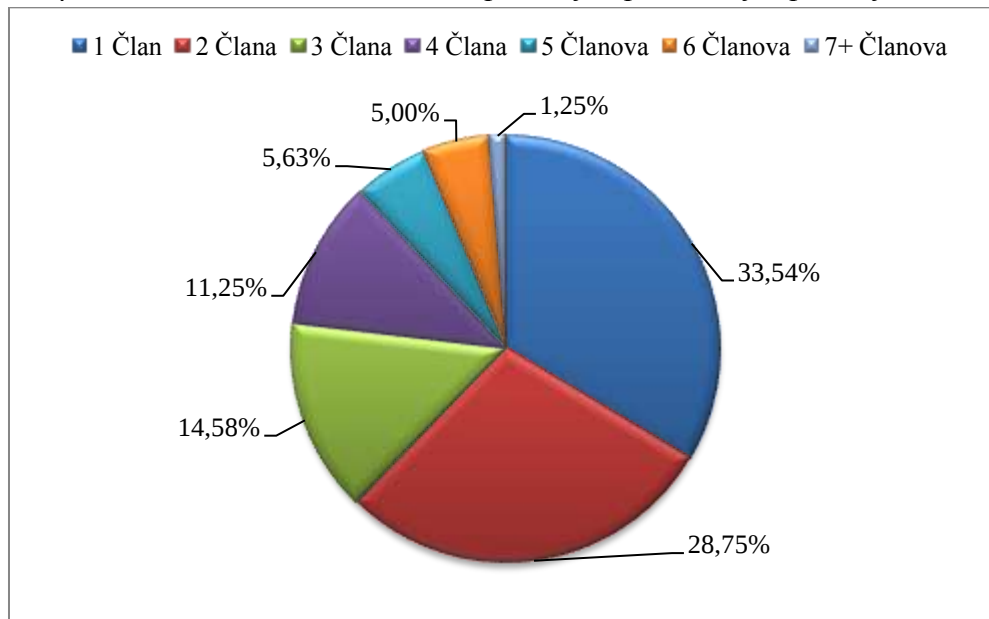
Izvor: DZS; 2011.

Hrvati čine 70,04% ukupnog stanovništva. Najbrojnija nacionalna manjina su Srbi (27,26%) dok pripadnici ostalih nacionalnih manjina ne prelaze pojedinačno 1,00% ukupnog stanovništva.⁹

Prema Popisu stanovništva iz 2011. godine na području općine Majur evidentirano je ukupno 480 kućanstava. Najveći udio zauzimaju samačka kućanstva (161 kućanstava), zatim slijede kućanstva s dva člana (138 kućanstava), kućanstva s tri člana (70 kućanstava), kućanstva s četiri člana (54 kućanstava), kućanstva s pet članova (27 kućanstava), kućanstva sa 6 (24 kućanstava) i kućanstva sa 7 i više članova (6 kućanstava). Prosječan broj članova kućanstva na području općine Majur iznosi 2,47. Prosječan broj članova kućanstva niži je u odnosu na nacionalni i (2,80) i županijski prosjek (2,73). U grafikonu 4 prikazana je struktura kućanstava na području općine Majur po broju članova.

⁹ U prikazanoj skupini Ostali, a prema klasifikaciji DZS-a uključeni su: Ostali, Izjasnili se u smislu vjerske pripadnosti, Ne izjašnjavaju se, Nepoznato.

Grafikon 4: Struktura kućanstava na području općine Majur po broju članova

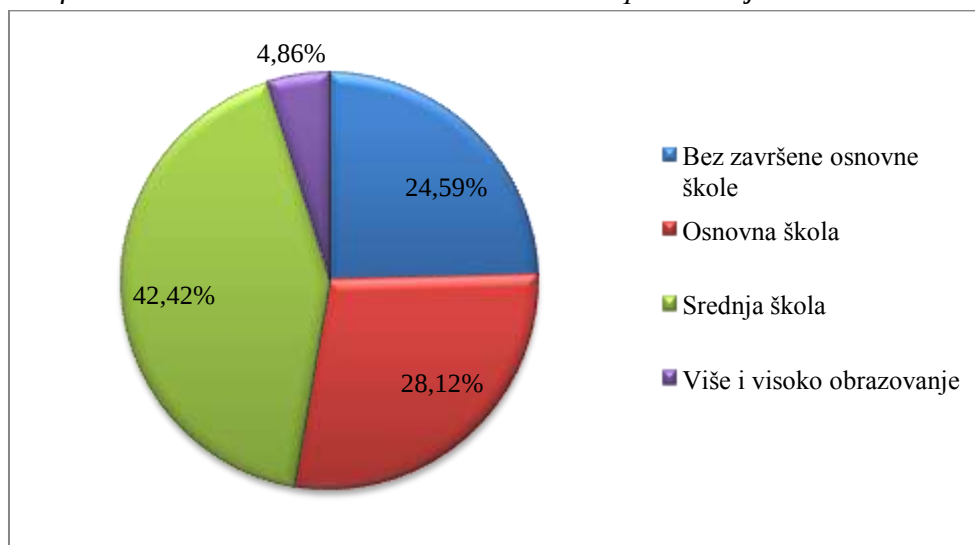

Izvor: DZS; 2011.

Analiza obrazovne strukture stanovništva, zajedno s prethodno prikazanom analizom dobne strukture, predstavlja značajno demografsko obilježje relevantno za utvrđivanje budućih strateških pravaca razvoja, a posebice razvoja pojedinih gospodarskih i društvenih djelatnosti.

U grafikonu 5 prikazana je obrazovna struktura stanovništva općine Majur prema popisu stanovništva iz 2011. godine.

Grafikon 5: Obrazovna struktura stanovništva općine Majur

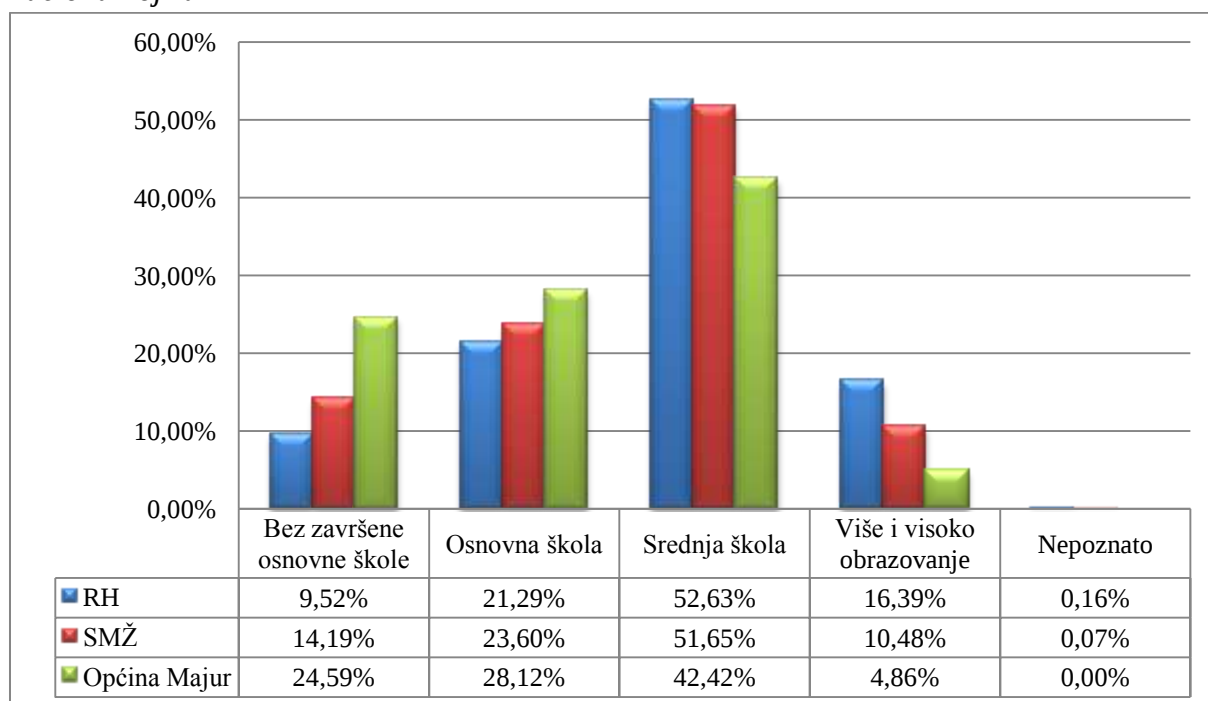

Izvor: DZS; 2011.

Prema statusu stečene razine formalnog obrazovanja, najveći broj stanovnika ima srednjoškolsku razinu obrazovanja (42,42%). Obrazovanje nakon završetka srednje škole nastavilo je i uspješno završilo tek 4,86% stanovnika. Primjetan je visok udio stanovništva s nezavršenom osnovnom školom (24,59%) dok je 28,12% stanovništva uspješno završilo samo osnovnu školu.

U usporedbi sa nacionalnim i županijskim prosjecima obrazovne strukture stanovništva (grafikon 6), vidljivo je da obrazovna struktura stanovništva općine Majur negativno odstupa od istih.

Grafikon 6: Usporedba obrazovne strukture stanovništva na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini

Izvor: DZS; 2011.

Glede završenog programa srednjoškolskog obrazovanja najveći broj stanovnika završio je industrijske i obrtničke programe strukovnih škola u trajanju od jedne do tri godine školovanja (293 stanovnika). Prema obrazovnom području iz ove skupine, najveći broj stanovnika završio je programe obrazovanja iz inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (187 stanovnika), zatim slijede uslužne djelatnosti (56 stanovnika) te programi obrazovanja iz područja društvenih znanosti, poslovanja i prava (47 stanovnika).

Programe tehničkih i srednjih strukovnih škola u trajanju od četiri i više godina završilo je 130 stanovnika. Najveći broj stanovnika iz ove skupine završio je programe obrazovanja iz

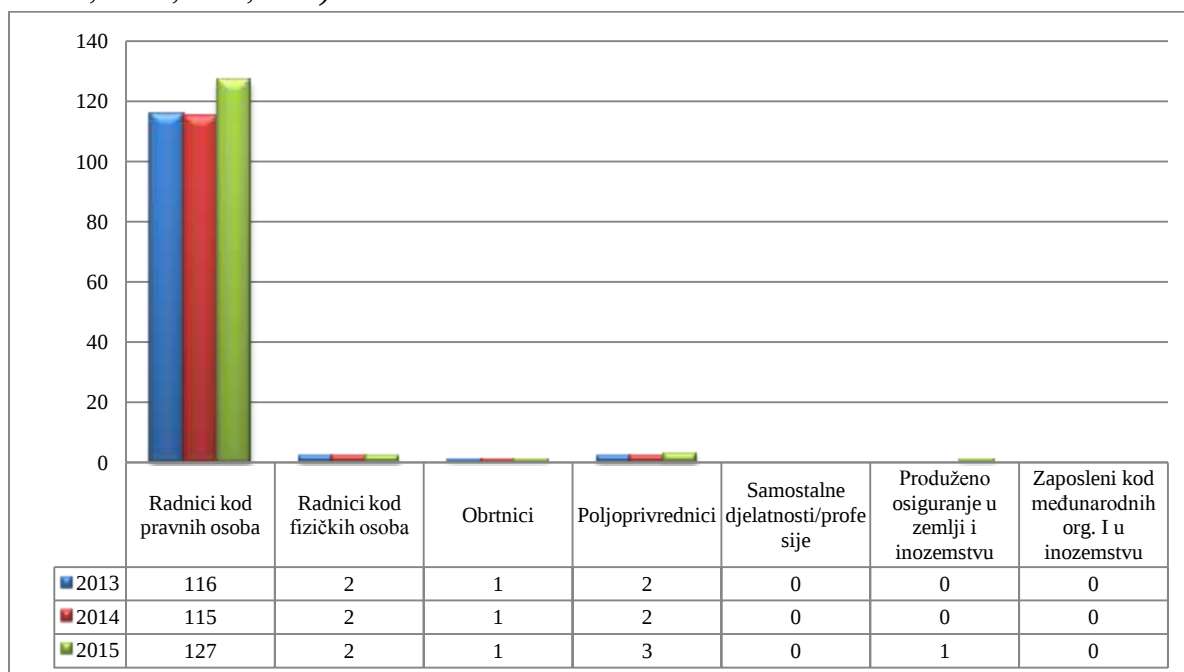
područja društvenih znanosti, poslovanja i prava (46 stanovnika), inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (45 stanovnika), poljoprivrede (15 stanovnika), te uslužnih djelatnosti (14 stanovnika).

Programe višeg i visokog obrazovanja završilo je 51 stanovnik, a najveći broj stanovnika iz ove skupine pohađao je programe društvenih znanosti, poslovanja i prava (21 stanovnik), zatim slijede programi inženjerstva, prerađivačke industrije i građevinarstva (8 stanovnika), obrazovanja (6 stanovnika), te uslužnih djelatnosti (5 stanovnika).

3.2.1. ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST

Zaposlenost i nezaposlenost na području općine Majur promatra se kroz razdoblje od 2013. do 2015. godine. U 2013. godini zabilježeno je ukupno 121 zaposlenih. Naredne 2014. godine došlo je do smanjenja zaposlenih za 0,83%. U 2015. godini došlo je do povećanja broja zaposlenih u odnosu na prethodne godine; broj zaposlenih povećan je u odnosu na 2013. godinu za 10,75%, a u odnosu na 2014. godinu za 11,67%. Od ukupno 134 zaposlena u 2015. godini, najveći udio zaposlen je kod pravnih osoba (127), zatim slijede zaposleni kod poljoprivrednika (3), kod fizičkih osoba (2) i kod obrtnika (1). Kretanje i struktura zaposlenih prema osnovama osiguranja tijekom promatranog razdoblja prikazani su u grafikonu 7 (stanje na dan 31.12.;2013.;2014;2015).

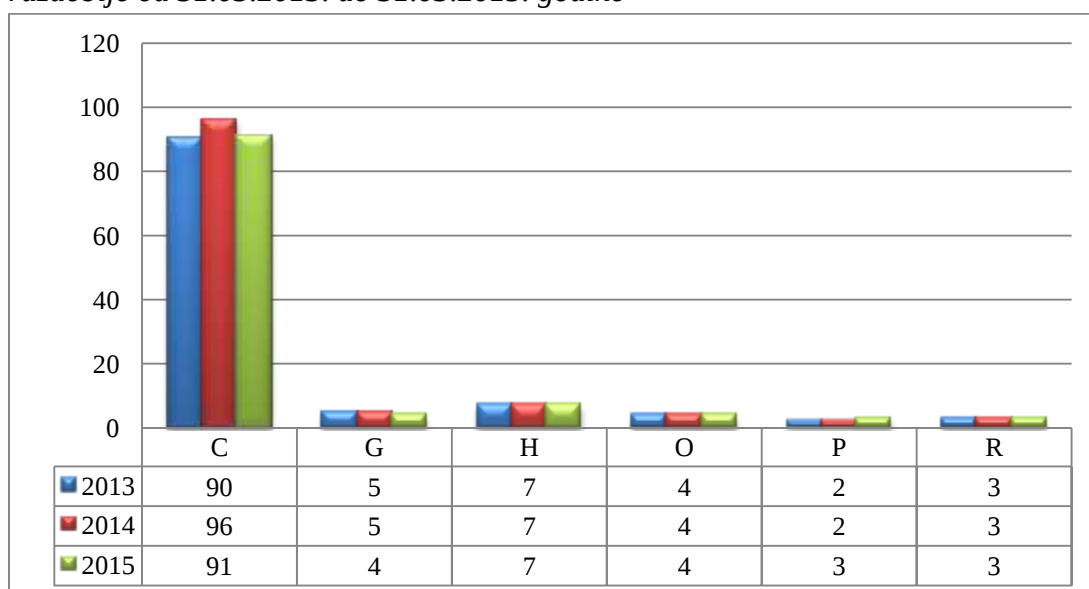
Grafikon 7: Kretanje i struktura zaposlenih prema osnovama osiguranja (stanje na dan 31.12.;2013.;2014.;2015).

Izvor: HZMO; 2016.

Kretanje i struktura zaposlenim po djelatnostima, a prema NKD-2007 prikazani su u grafikonu 8.

Grafikon 8: Zaposleni u pravnim osobama na području općine Majur prema NKD-2007 za razdoblje od 31.03.2013. do 31.03.2015. godine

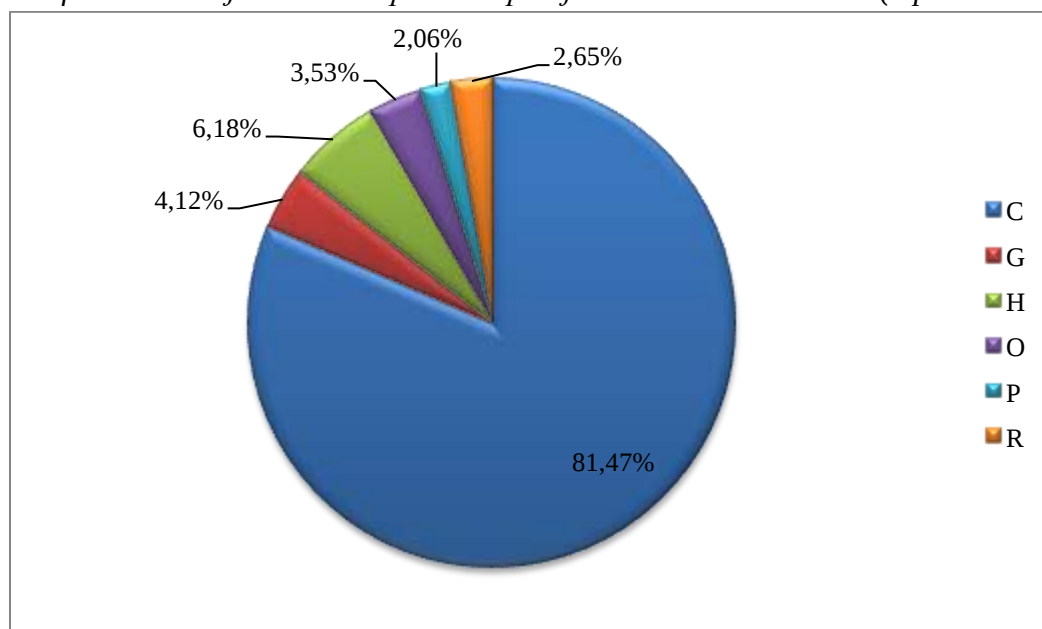
Izvor: DZS; 2014., 2015., 2016.

Broj zaposlenih po djelatnostima i njihovo kretanje tijekom promatranog razdoblja prvenstveno ukazuju na strukturu zaposlenih pod djelatnostima. Tijekom promatranog razdoblja zaposlenost kod pravnih osoba bilježi se tek kod šest djelatnosti prema NKD-2007. Riječ je o sljedećim djelatnostima prema NKD-2007.

- C - Prerađivačka industrija
- G - Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla
- H - Prijevoz i skladištenje
- O - Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje
- P - Obrazovanje
- R - Umjetnost, zabava i rekreacija .

Najveći broj zaposlenih konstantno je zastupljen kod djelatnosti C (Prerađivačka industrija), zatim po prosjeku slijede: djelatnost H ((Prijevoz i skladištenje), djelatnost G (Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala), djelatnost O (Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje), djelatnost R (Umjetnost, zabava i rekreacija) i djelatnost P (Obrazovanje). U grafikonu 9 prikazan je prosječni udio zaposlenih po djelatnostima NKD-2007 (u pravnim osobama) tijekom promatranog razdoblja.

Grafikon 9: Prosječni udio zaposlenih po djelatnostima NKD-2007 (u pravnim osobama)

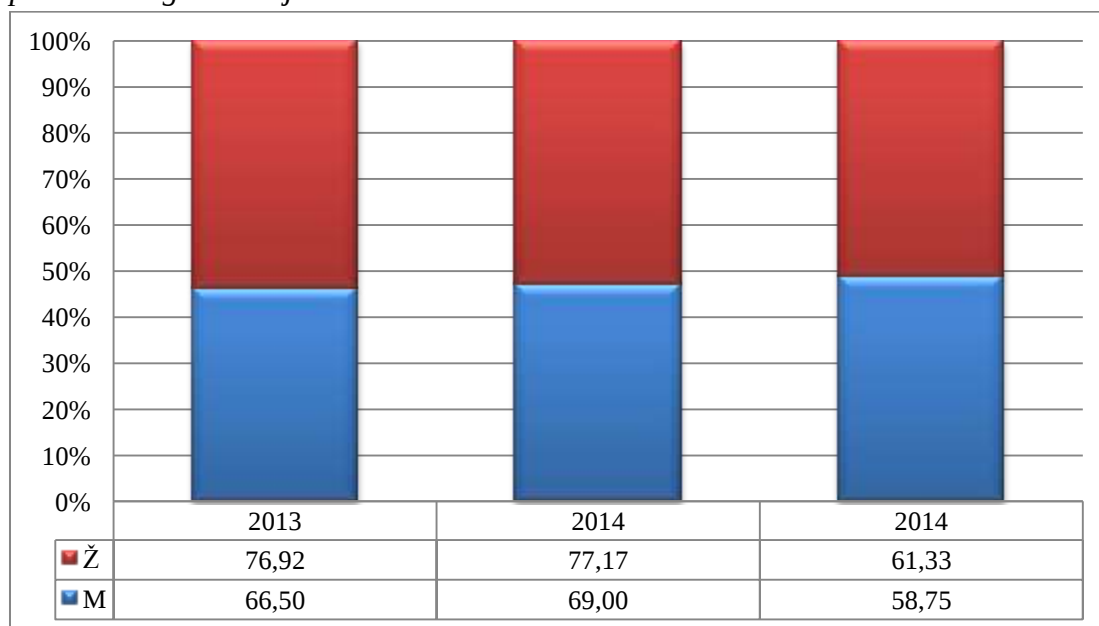
Izvor: DZS; 2013.; 2014.; 2015.

Prema statističkim podacima DZS-a i HNB-a, višegodišnje recesijsko razdoblje u Hrvatskoj započelo je u trećem kvartalu 2008. godine. Posljedično smanjenje osobne i državne potrošnje

te investicijskih aktivnosti privatnog sektora već naredne 2009. godine dovelo je do značajnog povećanja nezaposlenosti. Hrvatska iz duboke i dugotrajne gospodarske recesije formalno izlazi tek sredinom 2015. godine, što se ogleda i kroz smanjenje registrirane stope nezaposlenosti. Međutim, brojni hrvatski krajevi, a posebno ratom opustošena područja gdje spada i općina Majur, još uvijek ne bilježi značajniji gospodarski oporavak.

Prevladavajući tip nezaposlenosti na području općine Majur jest sezonska nezaposlenost. Sezonsku nezaposlenost karakterizira cikličko povećanje i smanjenje broja nezaposlenih tijekom određenih razdoblja. Tako se tijekom kalendarske godine na području općine Majur nezaposlenost smanjuje početkom travnja, a najmanji broj nezaposlenih bilježi se tijekom kolovoza/rujna. Rast nezaposlenosti započinje početkom listopada, a vrhunac dostiže tijekom prvog tromjesečja. U grafikonu 10 prikazano je kretanje broja nezaposlenih na području općine Majur po spolu tijekom promatranog razdoblja.

Grafikon 10: Kretanje broja nezaposlenih na području općine Majur po spolu tijekom promatranog razdoblja

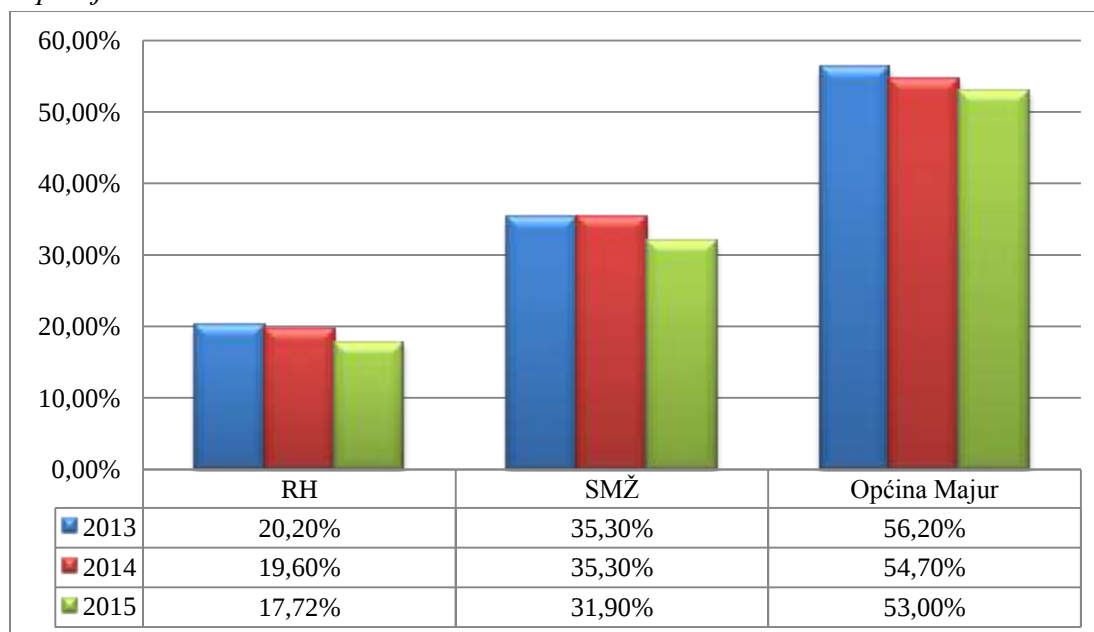

Izvor: HZZ; 2016.

2013. godine na području općine Majur zabilježene su 143 nezaposlene osobe. Naredne 2014. godine broj nezaposlenih je neznatno povećan te se bilježi prosječno 146 nezaposlenih dok se 2015. godine bilježi smanjenje broja nezaposlenih za 17,85% u odnosu na 2014. godinu (121 nezaposleni). Tijekom svih godina promatranog razdoblja u statusu nezaposlene osobe je više žena nego muškaraca.

U grafikonu 11 prikazano je kretanje stope nezaposlenosti na području općine Majur tijekom promatranog razdoblja i usporedne vrijednosti registrirane stope nezaposlenosti s nacionalnom i županijskom razinom.

Grafikon 11: Usporedne vrijednosti registrirane stope nezaposlenosti s nacionalnom i županijskom razinom

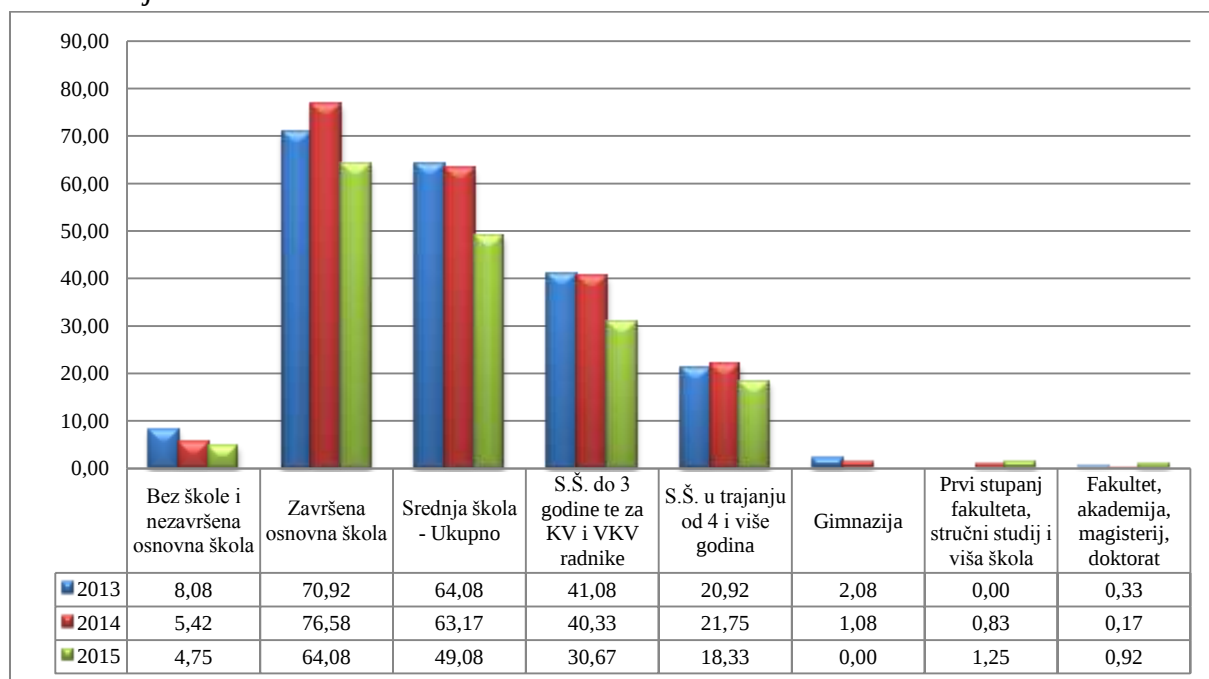

Izvor: HZZ; 2016.

Prema prikazanom kretanju registrirane stope nezaposlenosti tijekom promatranog razdoblja vidljivo je da se nezaposlenost na području općine Majur postupno smanjuje. Navedeno smanjenje slijedi trendove na nacionalnoj i županijskoj razini. Tako registrirana stopa nezaposlenosti na području općine Majur u 2013. godini iznosi 56,20%, 2014. godini 54,70%, a 2015. godine 53,00%. Ukoliko usporedimo registriranu nezaposlenost na području općine Majur s nacionalnom i županijskom razinom vidljivo je da je ista u odnosu na nacionalni prosjek veća za 184,95%, a u odnosu na županijski prosjek veća za 59,90%.

U grafikonu 12 prikazan je broj i kretanje broja nezaposlenih s područja općine Majur prema razini obrazovanja.

Grafikon 12: Broj i kretanje broja nezaposlenih s područja općine Majur prema razini obrazovanja

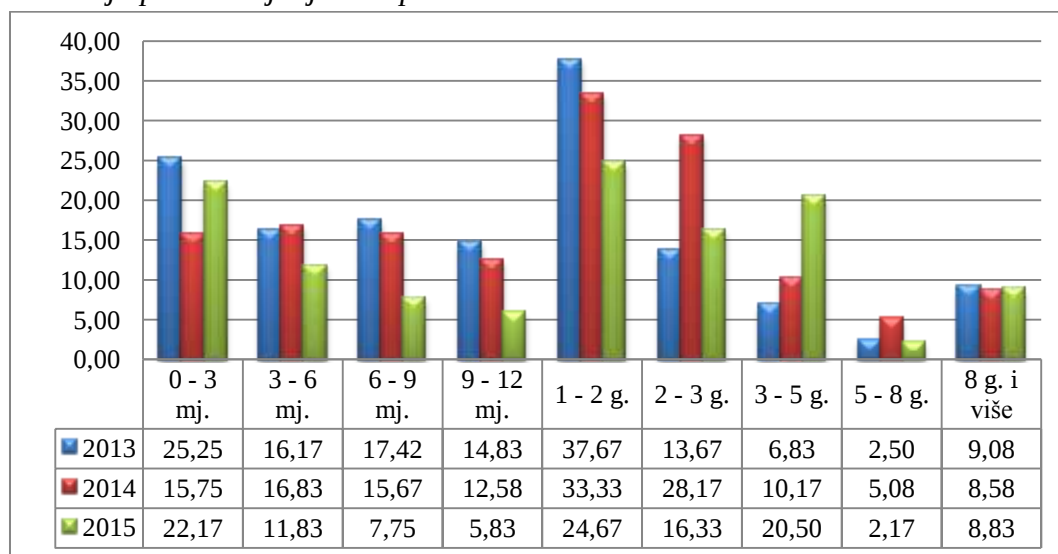

Izvor: HZZ; 2016.

Prema prikazanom u grafikonu 12 najveći broj nezaposlenih prema stupnju obrazovanja ima završenu samo osnovnu školu, zatim slijede nezaposleni sa završenom srednjom školom, od kojih je značajno veći broj sa završenom trogodišnjom školom (uključujući KV i VKV radnike) i nezaposlenih bez završene škole. Najmanji broj nezaposlenih čine nezaposleni sa završenom višom ili visokom školom.

Još jedan važan čimbenik kod analize nezaposlenosti jest trajanje nezaposlenosti. Trajanje nezaposlenosti ukazuje na kretanja na tržištu rada i konkurentnost ljudskih resursa na tržištu rada. U grafikonu 13 prikazano je kretanje broja nezaposlenih na području općine Majur tijekom promatranog razdoblja prema trajanju nezaposlenosti.

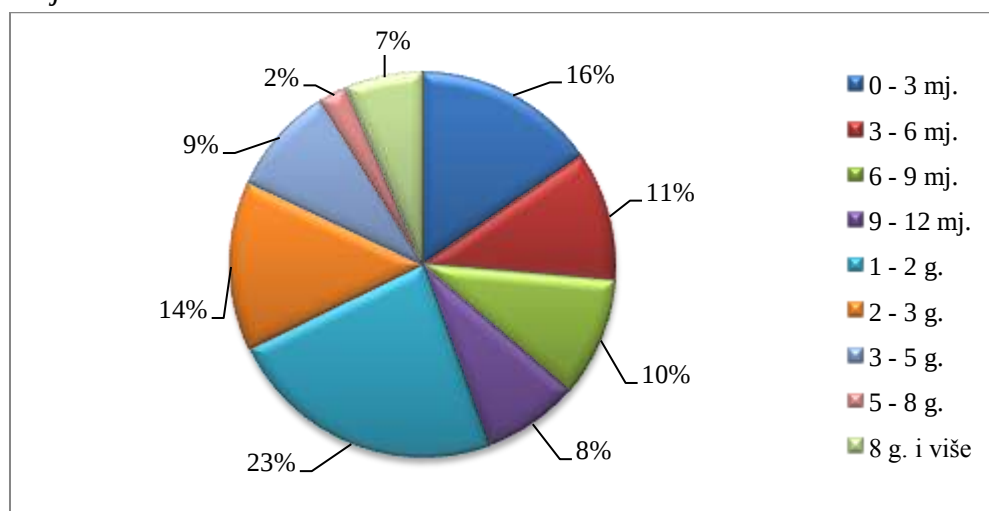
Grafikon 13: Kretanje broja nezaposlenih na području općine Majur tijekom promatranog razdoblja prema trajanju nezaposlenosti

Izvor: HZZ; 2016.

Iz grafikona 13 vidljivo je da znatan broj nezaposlenih ukoliko ne pronađe posao unutar prve godine statusa nezaposlenosti u narednom razdoblju teže pronalazi posao pa se prosječno najveći broj nezaposlenih u statusu nezaposlenosti zadržava od 1. do 2. godine. U grafikonu 14 prikazan je prosječni udio nezaposlenih prema trajanju nezaposlenosti na području općine Majur tijekom promatranog razdoblja.

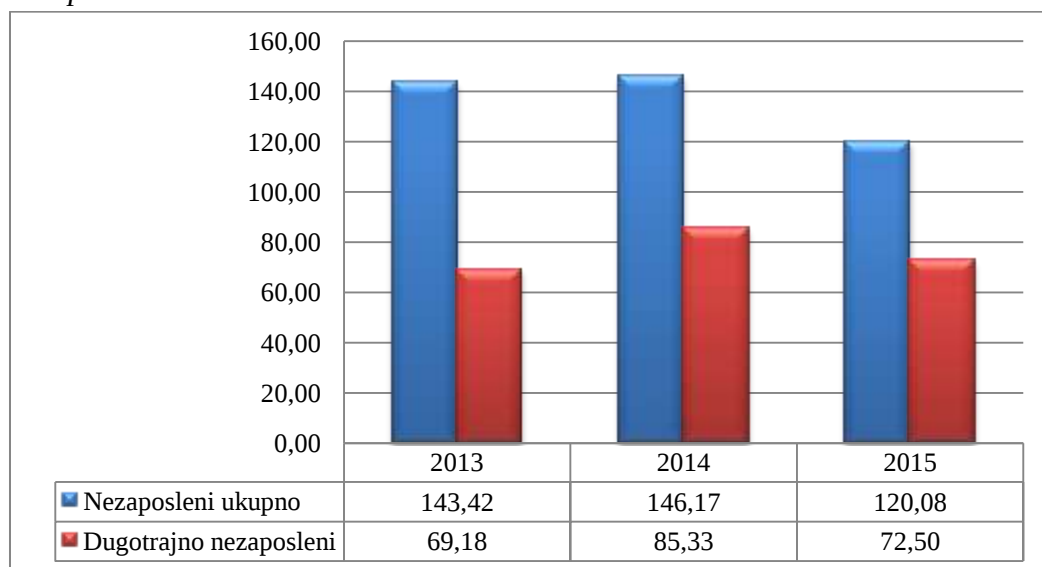
Grafikon 14: Prosječni udio nezaposlenih prema trajanju nezaposlenosti na području općine Majur

Izvor: HZZ; 2016.

U grafikonu 15 prikazano je kretanje broja dugotrajno nezaposlenih, usporedno s ukupnim brojem nezaposlenih.

Grafikon 15: Kretanje broja dugotrajno nezaposlenih, usporedno s ukupnim brojem nezaposlenih

Izvor: HZZ; 2016.

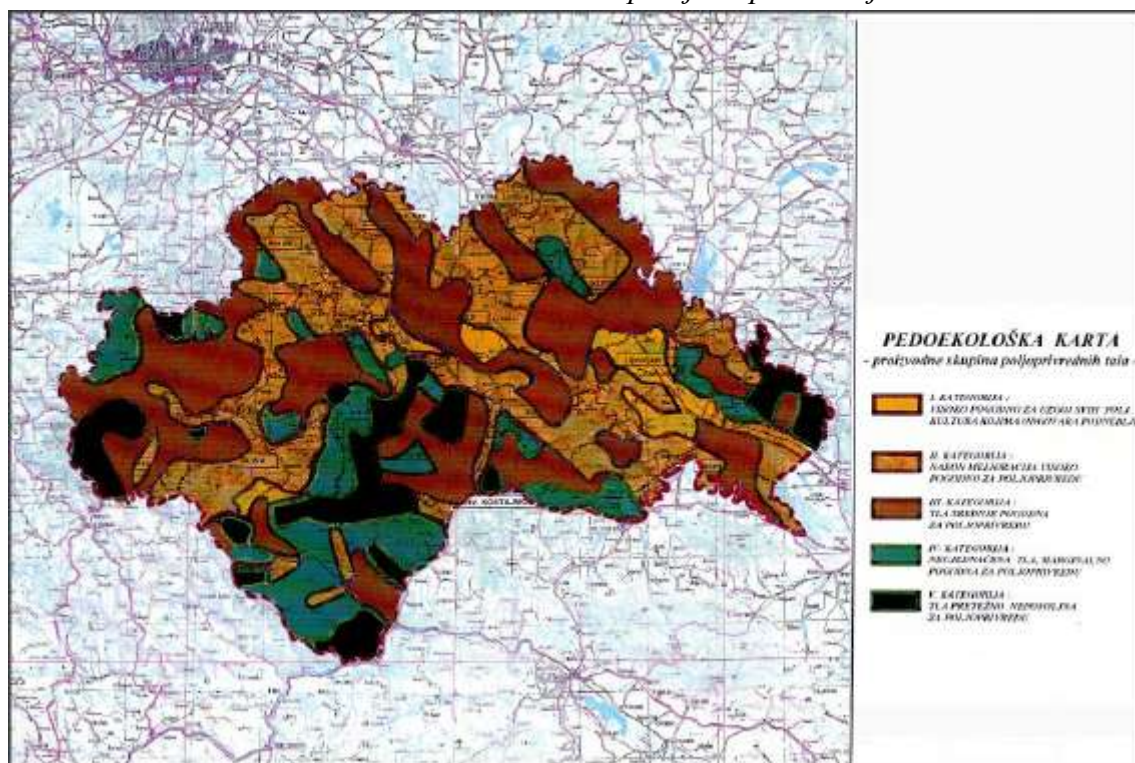
Udio dugotrajno nezaposlenih u skupini nezaposlenih u 2013. godini iznosio je 48,23%, naredne 2014. godine udio dugotrajno nezaposlenih je povećan i iznosio je 58,38%, a u 2015. godini dolazi do dodatnog povećanja udjela dugotrajno nezaposlenih koji iznosi 60,37%.

3.3. PRIRODNI RESURSI

3.3.1. RELJEF I TLO

Općina Majur administrativno pokriva prostor koji se neznatno razlikuje po svojim geološkim, morfološkim i klimatskim obilježjima. Karakteristike tla na području općine Majur prikazane su na slici 3.

Slika 3: Pedološka karta Sisačko-Moslavačke županije i općine Majur

Izvor: PP Općine Majur

Pedološke karte obuhvaćaju pet kategorija razvrstanih prema pogodnostima tla za njegovo korištenje uz određena uvjetna ograničenja. Kao što je prikazano na slici 3 na području općine Majur zastupljene su II, III, IV i V kategorija tla.

II. kategoriju tla (bonitetni broj 64-61) karakteriziraju dobra fizikalna i kemijska svojstva, pretežno su duboka i ravnog reljefa, dobra za poljodjelstvo, naročito nakon melioracije.

III. kategoriju tla (bonitetni broj 60-56) karakterizira neujednačenost pedokartografskih jedinica. Ova kategorija označava težak mehanički sastav tla, što ograničava poljoprivrednu proizvodnju. Najčešće je riječ o površinama obraslim livadama i pašnjacima.

IV. kategorija tla (bonitetni broj 50-55) uglavnom se podudara s područjima pokrivenim šumom. Posebna ograničenja mogu se smatrati da su sljedeća: velika raznolikost, skeletnost (i do 30% kamena i šljunka), pretežita kiselost tla i slaba dreniranost.

V. kategoriju tla (bonitetni broj 50) određuju trajna ograničenja u dubini, skeletnosti i reljefu. Namjena u korištenju usmjerena je uglavnom na šumarstvo uz približnu procjenu do 15% za poljodjelstvo (livade i stočarstvo).

Dakle na području općine Majur dio tla (I. kategorije) karakterizira visoki potencijal za poljodjelstvo, jedan dio tla (II. i III. kategorija) karakterizira uvjetni potencijal za poljodjelstvo, dok je preostalo tlo (IV. i V. kategorija) djelomično pogodno za poljodjelstvo jer je uglavnom riječ o šumskim područjima.

3.3.2. KLIMATSKA OBILJEŽJA

Područje općine Majur karakteriziraju klimatska obilježja kontinentalnog tipa klime. Riječ je o klimatskom tipu VI prema Walter klasifikaciji pa područje općine Majur odlikuje umjerena vlažnost s izrazitim, ali ne posebno dugim, hladnim razdobljem tijekom godine. Najtopliji mjesec u godini je srpanj s prosječnom temperaturom od 21°C dok je najhladniji mjesec u godini siječanj sa prosječnom temperaturom od -1°C.

Obilne kiše padaju tijekom vegetacijskog razdoblja, od svibnja do srpnja. Drugi oborinski maksimum je u studenom, dok je najmanje oborina u siječnju i veljači. Na području Sisačko-moslavačke županije ukupna količina oborina u vegetacijskom razdoblju prosječno iznosi 508,9 mm dok srednje godišnje vrijednosti klimatskih pojava iznose: 126,3 dana s kišom, 23,7 dana sa snijegom te 20 dana najdulje trajanja snježnog pokrivača.¹⁰

Klasifikacija klime moguća je i na osnovi biljnog svijeta pa uvažavajući geografski položaj, makroreljef i zonalni vegetacijski pokrov, na području Općine Majur sadržajno i prostorno mogu se prepoznati i ograničiti slijedeća podneblja, odnosno fitobioklimati :

- podneblje brdskog pojasa, odnosno fitobioklimat hrasta kitnjaka i običnog graba (središnji i istočni dio općine)
- podneblje nizinskog pojasa i dolina, odnosno vlažni i močvarni travnjaci, trstici i različite vrste poljoprivrednih kultura (zapadni dio općine)

3.3.3. KAKVOĆA ZRAKA

Na području općine Majur nema sustavnog praćenja kakvoće zraka. Do 2012. godine najbliže lokacije na kojima su se vršila mjerenja kakvoće zraka nalazile su se na području grada

¹⁰ Klimatski atlas Hrvatske; <http://klima.hr/razno.php?id=publikacije¶m=atlas>

Petrinje i općine Lekenik. Mjerenja koja su se povremeno provodila na području grada Petrinje i općine Lekenik ukazuju da je kakvoća zraka u ovom dijelu županije izvrsna odnosno nalazi se u I. kategoriji kakvoće zraka.¹¹ Obzirom na navedeno i da na užem i širem području općine Majur nema gospodarskih subjekata koji bi svojim djelovanjem utjecali na znatnije onečišćenje zraka pretpostavlja se da je zrak na području općine Majur izvrsne kakvoće.

3.3.4. VODOTOCI I VODE

Temeljem članka 45. Zakona o vodama (NN 107/95) svi vodotoci na području Sisačko-moslavačke županije pripadaju vodnom području sliva rijeke Save. Sliv Save ima više vodnih područja, među kojima je i slivno područje Banovina, kojem pripadaju svi vodotoci općine Majur. Glavni vodotok Općine Majur je rijeka Sunja. Rijeka Sunja je desni pritok rijeke Save, u koji se s lijeve strane ulijevaju pritoci Svinica, Radonjak i Đipan, a s desne strane Radakovac, Turija, Čađavac i Obreška. Sunja izvire ispod Zrinske gore i u gornjem toku je brza gorska rijeka, a nizvodno od naselja Sunje kanalizirana je i teče paralelno s rijekom Savom do mjesta utoka

Hidrološka istraživanja na području Sisačko-moslavačke županije otkrila su područja s podzemnom vodom pogodna za vodoopskrbu od kojih najveći dio pokriva nezaštićena zona vodonosnih slojeva s opasnošću od onečišćenja svih mogućih izvora s površine.

Hidrološka istraživanja na području Općine Donji Kukuruzari dokazala su ležišta podzemne vode, koja se može i koristi se kao izvor pitke vode, pa tako između naselja Borojevići i Mečenčani nalazi se izvor „Pašino Vrelo“. Ovo se izvor koristi kao crpilište vode, a predstavlja i potencijalno izvor šireg prostora (Grada Hrvatske Kostajnice, Općine Majur i Općine Donji Kukuruzari).¹²

¹¹ <http://www.smz.hr/site/images/stories/okolis/2011/zrak2011.pdf>

¹² PP Općine Majur

3.3.5. FLORA I FAUNA

Zakonom o zaštiti prirode je propisana, a Uredbom Vlade Republike Hrvatske (NN broj 124/13) je proglašena ekološka mreža Republike Hrvatske koja je ujedno i područje *Nature 2000*, tj. ekološka mreža Europske unije. Ekološku mrežu čine područja očuvanja značajna za ptice i područja očuvanja značajna za stanišne tipove. Na području općine Majur nema proglašenih područja ekološke mreže. Na području Sisačko-moslavačke županije, a niti na području općine Majur nije izvršena cjelovita inventarizacija flore i faune. Za predmetnu

analizu korišteni su podaci iz Crvenih knjiga¹³. Smanjena gospodarska aktivnost i stalna depopulacija pozitivno su utjecale na očuvanje raznolikosti flore i faune na području općine, a posebno stalno niza ugroženih i zaštićenih vrsta. Od faune mogu se izdvojiti: zec, divlja svinja, jelen lopatar, srna, šišmiš (više vrsta), orao (više vrsta), ptice selice itd. U majurskim šumama

i livadama nastanjene su brojne biljne zajednice. U šumskim zajednicama prevladavaju šume hrasta, bukve, graba i dijelom pitomog kestena.

3.3.6. KULTURNA BAŠTINA

Područje općine Majur pripada kulturnoj regiji koja se nalazi na jugozapadnom rubu Panonske nizine između Save, Une i najsjevernijih obronaka Dinarskog gorja. Ovo područje uglavnom je arheološki neistraženo, a evidentirana je tek nekolicina rimskih i srednjovjekovnih lokaliteta. Život na ovom području tijekom povijesti determiniran je geostrateškim položajem i važnim prometnicama od najranijih antičkih vremena. Tako na području općine postoje dvije antičke trase; jedna vodi od Stare Dubice preko Hrvatske Kostajnice, Majura, Graboštana, Gornjeg Hrastovca dok druga iz Hrvatske Dubice, Bačina i Utolice prolazi preko Gornje Meminske. Srednjovjekovna cestovna mreža velikim dijelom se poklapa sa već utvrđenim prapovijesnim i rimskim komunikacijama pa ista prolazi iz Graboštana preko Velikog Krčeva i Svinice, a drugi pravac preko Gornje Meminske. Tijekom 14. i 15. stoljeća na posjedima hrvatskih feudalnih obitelji nastaje niz utvrda koje u 16.

¹³ <http://www.dzrp.hr/publikacije/crvne-knjige-48.html>

stoljeću prerastaju u sustav krajiških predturskih utvrda za obranu Hrvatskih zemalja. Pomicanje linije turskih osvajanja na Dubicu i Kostajnicu tijekom 16 stoljeća postavlja utvrde knezova Zrinskih, Prevršac zajedno s Komogovinom te utvrdu Svinicu, u posljednja obrambena uporišta daljnjeg prodora prema zapadu. Kasnije strateško pomjeranje obrambene linije prema zapadu ima za posljedicu rušenje brojnih utvrda među koje se ubraja i utvrda Svinice pa je danas nepoznat njen lokalitet, a pretpostavlja se da je na jednoj od uzvisina u okolici naselja Svinica. Lokacija kaštela „Mračaj“ koji se također spominje u povijesnim dokumentima iz kasnog srednjovjekovnog razdoblja također je nepoznata, a pretpostavlja se da se nalazila na brežuljkastom uzdignutom terenu na prostoru platoa sa kapelom sv. Ivana.

U narednim stoljećima turbulentne povijesti područje općine Majur dijelilo je sudbinu većine hrvatskih pograničnih krajeva; ratna razaranja, izmjene broja i strukture stanovništva, spora industrijalizacija i dr.

Bogata kulturna baština kao svjedok turbulentne povijesti značajno je devastirana tijekom Domovinskog rata, a u kasnijim godinama zbog nedostatka financijskih sredstava i nekonzistentne nacionalne strategije obnove i revitalizacije ratom stradalih područja, napravljeno je nedovoljno na obnovi i zaštiti kulturnih dobara. Danas se na području općine Majur nalaze dva pojedinačno zaštićena nepokretna kulturna dobra koja su u lošem stanju. Riječ je o:

- *Tradicijskoj okućnici u Gornjoj Meminskoj (kućni broj 2),*
- *Staroj školi u Majuru (ulica D. Trstenjaka bb).*

Premda nisu zaštićeni niti registrirani kao zaštićeno kulturno dobro važno je istaknuti ostatke brojnih mlinica i mostića čija obnova i revitalizacija, uz pretpostavku rješavanja imovinsko pravnih odnosa može predstavljati vrijedan potencijal razvoja ruralnog turizma na području općine Majur.

3.3.7. ZAŠTITA OKOLIŠA

Sukladno *Zakonu o zaštiti prirode (NN 80/13)* i Studiji zaštite prirode Sisačko-moslavačke županije, koju je izradio Državni zavod za zaštitu prirode, a u svrhu izrade Izmjenom i dopunom Prostornog plana uređenja Sisačko-moslavačke županije iz 2006. godine na području općine Majur nisu evidentirane ni predložene za zaštitu nikakve prirodne vrijednosti. Također na području općine Majur nema proglašanih područja ekološke mreže. Sukladno PPU Općine Majur, ciljevi prostornog razvoja i uređenja u smislu zaštite okoliša i održivog razvoja su sljedeći:

- očuvanje ekološke stabilnosti i vrijednih dijelova okoliša,
- zbrinjavanje otpada,
- zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i posebnosti kulturnih krajolika
- racionalno korištenje i zaštita prostora,
- racionalno korištenje prirodnih izvora.

Općina Majur usprkos ograničenim mogućnostima i brojnim potrebama primjenjuje visoke standarde zaštite okoliša. Sukladno *Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13)* Općina Majur implementira sustav odvojenog prikupljanja otpada. Mjere i aktivnosti zaštite od požara i akcidentnih situacija provode se sustavno kroz plan i program rada DVD-a Majur i uz suradnju sa nadležnim županijskim tijelima.

Premda se moderni oblici zagađenja povezani s bukom i svjetlosti ne prate sustavno pretpostavlja se da na području općine Majur nema njihovog značajnijeg prisustva.

3.3.8. PROSTORNO UREĐENJE

Polazišta prostornog uređenja sadržana su u strategiji te programu prostornog uređenja Republike Hrvatske, na osnovi kojih su doneseni prostorni planovi regija te planovi uređenja jedinica lokalne samouprave. U skladu sa zakonskim odredbama, Općinsko vijeće Općine Majur nadležno je za donošenje dokumenata prostornog uređenja i to: prostornog plana općine, urbanističke planove uređenja, te izmjene i dopune istih.

Razvojni ciljevi jedinice lokalne samouprave moraju biti u funkciji ostvarenja razvojnih ciljeva prostorno planskih dokumenata Županije. Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije osnovni je dokument kojim se regulira namjena i korištenje prostora te određuju uvjeti uređenja prostora za zahvate u prostoru od državnog i županijskog značaja. Trenutno je u tijeku ponovna javna rasprava II. Izmjena i dopuna Prostornog plana Županije.

Općina Majur važeći PPU Općine Majur izradila je i usvojila 2005. godine. Općinsko vijeće Općine Majur 30.09.2015. godine donijelo je Odluku o izradi izmjena i dopuna PPU Općine Majur. Izrada izmjena i dopuna PPU Općine Majur nalazi se u završnoj fazi.

Na području općine Majur prevladavaju poljoprivredne površine različitog stupnja ekonomske isplativosti. Veće površine pokrivene su šumama. Obzirom da se radi samo o privatnim šumama, za koje nije izrađena gospodarska osnova, za pretpostaviti je da će vlasnici gospodariti njima na najpovoljniji način, odnosno kako su gospodarili i do sada. Budući je prostor općine Majur prekriven prirodnom vegetacijom (livade, šume), te da je utjecaj čovjeka slab, a u pojedinim dijelovima i gotovo nikakav, te da se djelatnost čovjeka svodi na uglavnom stambenu izgradnju uz prometnice i to u građevinskim zonama naselja, za pretpostaviti je da će čitavo područje općine i u budućem periodu ostati prirodni predio visokog stupnja očuvanosti.

Važećim Prostornim planom uređenja općine utvrđene su slijedeće namjene površina:

- ❖ površine za razvoj i uređenje naselja
- ❖ površine za razvoj i uređenje izvan naselja

Površine za razvoj i uređenje naselja obuhvaćaju izgrađene i neizgrađene dijelove naselja odnosno površine namijenjene za razvoj i širenje naselja. Tu su smještene građevine za stanovanje, građevine javnih funkcija, proizvodnih, poslovnih, ugostiteljskih, turističkih i sportsko rekreacijskih namjena, zelene površine i površine infrastrukturnih sustava. U tablici 6 prikazane su površine općine Majur prema namjeni korištenja.

Tablica 6: Površine općine Majur prema namjeni korištenja

Površina prema namjeni korištenja	Oznaka	Površina (ha)	Udio (%)
Izgrađeni dio građevinskog područja	GP	292,0	

Građevinsko područje	GP	399,0	6,9
Gospodarske namjene-industrijske	I	16,5	
Turističko-ugostiteljske namjene	T	1,0	
Sportsko-rekreacijske namjene	Š	1,2	
Izgrađene strukture izvan građevinskog područja		18,7	0,3
Osobito vrijedno obradivo tlo	P1	0,00	
Vrijedno obradivo tlo	P2	2.080,0	
Ostalo obradivo tlo	P3	157,0	
Poljoprivredne površine	P	2.237,0	33,5
Šumske gospodarske površine	Š1	2.425,0	
Šumske površine	Š	2.425,0	36,3
Ostale šumske i poljoprivredne površine	PŠ	762,3	11,4
Vodne površine	V	224,0	3,4
Posebne namjene	N	-	
Površine infrastrukturnih sustava	IS	586,0	
Groblja	G	10,0	

Ostale površine		596,0	8,9
SVEUKUPNO		6.672,0	100

Izvor: PPU Majur

Prema prikazanoj klasifikaciji raspoloživih površina prema namjeni najveći udio zauzimaju šumske gospodarske površine (36,3%), poljoprivredne površine (33,5%) od kojih vrijedno poljoprivredno zemljište čini 93%, zatim ostale šumske i poljoprivredne površine (11,4%), ostale površine 8,9%, površine građevinske namjene 6,9% itd.

1. SWOT ANALIZA PRIRODNIH I LJUDSKIH RESURSA

Strengths (SNAGE) ▪ Prostorna i biološka raznolikost ▪ Povoljan geoprometni položaj ▪ Očuvana priroda i jedinstveni krajobrazi ▪ Povoljni klimatski i pedološki uvjeti za razvoj poljoprivrede ▪ Šumski resursi ▪ Bogata i (dijelom) očuvana kulturno povijesna materijalna i nematerijalna baština	Weaknesses (SLABOSTI) ▪ Prostorno i strateško planiranje koje često ne odgovara realnim potrebama, ▪ Obnova i revitalizacija traje nakon 20 godina od završetka Domovinskog rata ▪ Loša prometna povezanost ▪ Negativni demografski trendovi (visok udio starog stanovništva, nizak vitalni indeks, općenito mali broj stanovnika) ▪ Odljev mladog, a posebno obrazovanog stanovništva ▪ Obrazovna struktura stanovništva ne odgovara potrebama lokalnog gospodarstva ▪ Nedovoljna zaštita okoliša ▪ Nedostatna sredstva za obnovu i održavanje kulturnih i prirodnih znamenitosti
Opportunities (PRILIKE) ▪ Nacionalna strategija obrazovanja MZOS 2013. – 2020. (Reforme sustava obrazovanja) ▪ Nacionalne strategije i akcijski planovi očuvanja i korištenja prirodne i kulturne baštine ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za očuvanje okoliša i održivo korištenje prirodnih resursa ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za očuvanje i održivo korištenje kulturne materijalne i nematerijalne baštine ▪ Mogućnost korištenja energije sunca i biomase za proizvodnju energije	Threats (PRIJETNJE) ▪ Nepostojanje nacionalne strategije demografske obnove ▪ Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini ▪ Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa ▪ Rastući pritisci na okoliš koji utječu na očuvanje prirodnih i razvoj ljudskih resursa ▪ Spora prilagodba europskim smjernicama zaštite okoliša

4. INFRASTRUKTURA

4.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

Prometni sustav čine međusobno povezane sve prometne grane u jedinstvenoj funkciji pružanja transportnih usluga, a čine ga prometni podsustavi kopnenog, pomorskog i zračnog prometa.

4.1.1. CESTOVNI PROMET

Područje općine Majur slabo je i neravnomjerno naseljeno pa je cjelokupna cestovna mreža u funkciji povezivanja disperziranih naselja. Odlukom o razvrstavanju javnih cesta (NN 94/14.) te Zakonom o javnim cestama (NN 91/10.) na području općine Majur nalaze se:

- Državna cesta D 224 - Mošćenica (D 37) - Blinjski Kut – Sunja - Panjani (D 30)
- Županijska cesta Ž 3245 - Veliko Krčevo – željeznička postaja – Graboštani (D 224)
- Lokalne ceste:
 - L 33116 D 224 – Četvrtkovac – Radonja Luka – L 33117
 - L 33117 Mala Gradusa (Ž 3244) – Svinica – Gornji Hrastovac (D 224)
 - L 33118 L 33117 – Malo Krčevo – Veliko Krčevo (Ž 3245)
 - L 33123 L 33126 – Čapljani – Ž 3294
 - L 33124 Gornja Meminska (L 33126) – Jasenovčani – Ž 3294
 - L 33126 D 224 – Gornja Meminska – Timarci (Ž 3247)
 - L 33127 L 33126 – Selište Kostajničko – Hrvatska Kostajnica (D 47)
 - L 33128 Graboštani (D 224) - Mračaj
 - L 33133 Kostajnički Majur (D 224) - Kostrići
 - L 33134 L 33127 – Rausovac – Ž 3264
- Nerazvrstane ceste - sve ostale ceste koje povezuju područje općine (ulice u naseljima, prilazni, šumski, poljodjelski i protupožarni putovi) nerazvrstane su ceste s lošim prometno-tehničkim elementima.

U tablici 7 prikazane su sve cestovne prometnice na području općine Majur, uključujući širinu i duljinu cesta.

Tablica 7: Cestovne prometnice na području općine Majur

Oznaka/Kategorija ceste	Naziv ceste	Širina ceste (m)	Duljina ceste (km)
D 224	Mošćenica (D 37) - Blinjski Kut – Sunja - Panjani (D 30)	-	8,4
Ukupno			8,4
Ž 3245	Veliko Krčevo – željeznička postaja – Graboštani (D 224)	3,5	3,8
Ukupno			3,8
L 33116	D 224 – Četvrtkovac – Radonja Luka – L 33117	-	0,8
L 33117	Mala Graduša (Ž 3244) – Svinica – Gornji Hrastovac (D 224)	-	9,1
L 33118	L 33117 – Malo Krčevo – Veliko Krčevo (Ž 3245)	2,5	2,9
L 33123	L 33126 – Čapljeni – Ž 3294	-	0,1
L 33124	Gornja Meminska (L 33126) – Jasenovčani – Ž 3294	-	0,1
L 33126	D 224 – Gornja Meminska – Timarci (Ž 3247)	-	3,4
L 33127	L 33126 – Selište Kostajničko – Hrvatska Kostajnica (D 47)	-	2,1
L 33128	Graboštani (D 224) - Mračaj	3,0	3,6
L 33133	Kostajnički Majur (D 224) - Kostrići	2,5	2,5
L 33134	L 33127 – Rausovac – Ž 3264	-	0,1
Ukupno			24,7

Sveukupno			36,9
-----------	--	--	------

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru općine Majur od 2010. do 2014. godine

Prema prikazanom u tablici 7 ukupna dužina svih cestovnih prometnica iznosi 36,9 km. Uzimajući u obzir dužinu svih cestovnih prometnica (osim nerazvrstanih) cestovna gustoća na području općine Majur iznosi 543 m/km².

4.1.2. ŽELJEZNIČKI PROMET

Područjem općine prolazi željeznička pruga za regionalni promet R 102 Sisak - Sunja – Volinja – Državna granica prema BiH – (Dobrinj) u dužini od 8,865 km. Na području općine nalazi se željeznički kolodvor u Majuru i dva stajališta:

- Graboštani
- Gornji Hrastovac.

U proteklom izvještajnom razdoblju izvedeni su radovi na željezničko-cestovnom prijelazu Majur. Pruga predstavlja značajan potencijal za promet i gospodarstvo općine.¹⁴

4.1.3. ZRAČNI PROMET

Na području općine Majur ne postoji infrastruktura za obavljanje zračnog prometa. PPU Općine Majur ne predviđa izgradnju infrastrukture zračnog prometa. Najveća hrvatska zračna luka „Dr. Franjo Tuđman“ udaljena je cca 83 km od Majura i do nje se automobilom stiže za cca 80 minuta.

¹⁴ Izvješće o stanju u prostoru općine Majur od 2010. do 2014. godine

4.1.4. JAVNI PROMET

Javni međugradski prijevoz obavlja se željeznicom i autobusnim prijevozom. Autobusni javni promet vezan je za državnu cestu D224 i D30. Autobusna stajališta nalaze se u Majuru, Stublju, Graboštanima i Gornjem Hrastovcu.

Dio javnog prometa odvija se vlakom na relaciji Sunja-Volinja, sa stajalištima u Graboštanima i Gornjem Hrastovcu i željezničkim kolodvorom u Majuru.

4.1.5. PROMET U MIROVANJU

Na području općine Majur ne postoje uređena javna parkirališta. Na cijelom području općine stanovanje je individualnog tipa i stanovnici parkiraju vozila na pripadajućim raspoloživim česticama.

4.2. SUSTAV VODOOPSKRBE

Prema studiji „*Plan razvitka vodoopskrbe na području Sisačko-moslavačke županije*“ (Hidroprojekt - ing Zagreb, lipanj 1998.) općina Majur nalazi se u vodoopskrbnom sustavu Hrvatska Kostajnica, gdje se pored Hrvatske Kostajnice, nalaze i općine Dvor i općina Hrvatska Dubica te južni dio općine Sunja.

Vodoopskrbni sustav općine temelji se na izvorištu „*Pašino vrelo*“ koje se nalazi u dolini desne obale rijeke Sunje, između naselja Borojevići i Mečenćani, vodospremniku „Panjani“ i vodovodnoj mreži kojom su obuhvaćena samo četiri naselja. Vodoopskrbom u općini Majur upravlja JP Komunalac d.o.o. iz Hrvatske Kostajnice.¹⁵

Ostala naselja opskrbljuju se vodom iz lokalnih vodovoda za potrebe nekoliko kućanstava ili pojedinačnih izvora odnosno zdenaca. Pokrivenost općine Majur vodoopskrbom u vrijeme izrade PPU Općine Majur, dakle 2004. godine iznosila je 21,00%. U posljednjih desetak

¹⁵ Izvješće o stanju u prostoru općine Majur od 2010. do 2014. godine

godina premda je došlo do poboljšanja vodoopskrbnog sustava i dalje su samo naselja Majur, Stubalj, Graboštani i Gornji Hrastovac obuhvaćena vodoopskrbnom mrežom.

U tablici 8 prikazan je broj vodovodnih priključaka i pokrivenost naselja vodovodnom mrežom.

Tablica 8: Broj vodovodnih priključaka i pokrivenost naselja vodovodnom mrežom na području općine Majur

Naselje	Broj priključaka	Pokrivenost (%)
Gornji Hrastovac	58	44
Graboštani	32	49
Majur	174	96
Stubalj	56	61

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru općine Majur od 2010. do 2014. godine

Prema prikazanom u tablici 8 najveća pokrivenost vodovodnom mrežom je u naselju Majur, a iznosi 96,00%.

4.3. SUSTAV ODVODNJE I PROČIŠĆAVANJA OTPADNIH VODA

Nijedno naselje na području općine Majur nije izgrađen cjelovit kanalizacijski sustav sa pripadajućim uređajima za pročišćavanje otpadnih voda. Otpadne vode ispuštaju se u sabirne ili septičke jame, a oborinske vode u odvodne kanale ili neposredno nepročišćene u recipijente.

4.4. ENERGETSKI SUSTAV

4.4.1. ELEKTROOPSKRBA

Općinu Majur električnom energijom snabdijeva HEP – Operator distribucijskog sustava d.o.o. Elektra Sisak, Pogonski ured Hrvatska Kostajnica.

Distribucija električne energije vrši se preko trafostanice 35/20 kV Hrvatska Kostajnica koja je vezana na 110 kV dalekovod Pračno – Petrinja.

Prema podacima HEP-a, Elektre Sisak trenutno u Općini Majur postoje sljedeći elektroenergetski objekti:

- transformatorska stanica 35/20 kV – kom 1
- transformatorska stanica 20/0,4 kV – kom 18
- srednje naponski vodovi – km 35
- niskonaponska mreža – km 105

U periodu od 2010. do 2014. godine na području Općine Majur izvedeni su sljedeći radovi:

- SN KB 20 kV od TS 35/20 kV „Kostajnica“ – RS 20 kV „Dvor“ – izgradnja novog srednje naponskog kabela koji prolazi područjem općine Majur,
- rekonstrukcija temelja transformatora u TS 35/20 kV „Hrvatska Kostajnica“,
- rekonstrukcija postrojenja TS 35/20 kV „Hrvatska Kostajnica“.
- djelomična rekonstrukcija DV Hrastovac.¹⁶

4.4.2. PLINOOSKRBA

Na području općine Majur nije provedena plinifikacija pa nema izgrađene plinoopskrbne mreže.

4.4.3. OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Na području općine Majur nema značajnijeg korištenja obnovljivih izvora energije, iako postoje osnovni preduvjeti za korištenje sunčeve energije i biomase. Mogućnost korištenja snage vjetra kao energenta za područje općine Majur nije istražena, no budući da se radi o prostoru u kojem je samo 13,60 % vremena bez vjetra, postoji vjerojatnost korištenja vjetra na malim gospodarstvima odnosno domaćinstvima.

¹⁶ Izvješće o stanju u prostoru općine Majur od 2010. do 2014. godine

4.4.4. JAVNA RASVJETA

Veći broj naselja pokriven je javnom rasvjetom. Postojeća javna rasvjeta uglavnom ne zadovoljava kriterije energetske učinkovitost (većinom u drugoj i trećoj životnoj dobi), te je potrebno njezino proširenje i zamjena modernijim rasvjetnim svjetiljkama koje su energetski učinkovitije, ekonomičnije, te s kvalitetnijim svjetlotehničkim rješenjima. Općina Majur u 2016. godine izradila je projektnu dokumentaciju za rekonstrukciju javne rasvjete. Projekt je pripremljen pa se u narednom razdoblju uz pomoć bespovratnih sredstava FZOEU namjeravaju u potpunosti implementirati energetske učinkovitije rasvjetne svjetiljke i povećati pokrivenost naseljenih područja i važnih prometnih čvorišta javnom rasvjetom.

4.5. POŠTANSKI I TELEKOMUNIKACIJSKI SUSTAV

Poštanski promet obavlja se posredstvom središnje pošte Hrvatska Kostajnica sa dostavnom službom u pojedina naselja na području općine Majur. Poštanski broj Grada Hrvatska Kostajnica je 44 430.

Telekomunikacijski promet je uspostavljen preko izgrađene telekomunikacijske infrastrukture: UPS-ova koji su povezani suvremenim svjetlosnim sustavima prijenosa, pristupnim telekomunikacijskim mrežama i priključcima koji za sada zadovoljavaju potrebe građana.

Za potrebe pokretne telekomunikacijske mreže postavljena je jedna bazna stanica koje se nalaze na lokaciji koja je po tipu instalacije izvedena kao prihvata na postojećem objektu.

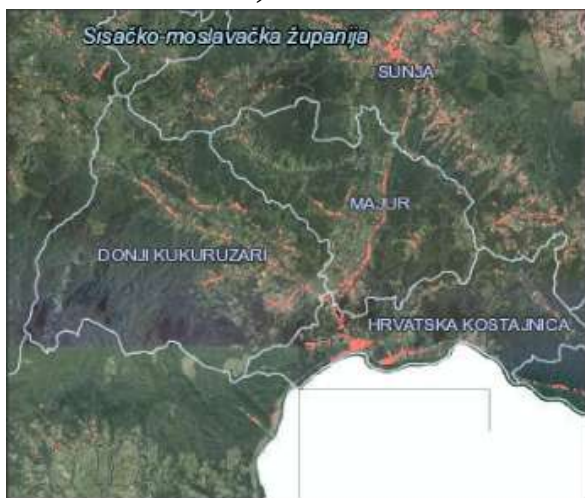
Objedinjenim planom Hrvatske regulatorne mrežne agencije prostor općine Majur obuhvaćen je sa dvije elektroničke komunikacijske zone, namijenjene za izgradnju samostojećih antenskih stupova.

4.6. ICT INFRASTRUKTURA

Zbog disperziranosti naselja i slabe naseljenosti na području Sisačko-moslavačke županije slabo je izgrađena širokopojasna infrastruktura. Sisačko-moslavačka županija (uz Karlovačku i Požeško-slavonsku) najslabije je zastupljena nepokretnim mrežama. Na području općine

Majur također je slaba pokrivenost nepokretne širokopojasne infrastrukture. Na slici 4 prikazana je dostupnost širokopojasnom internetu preko nepokretne infrastrukture (brzine od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s).

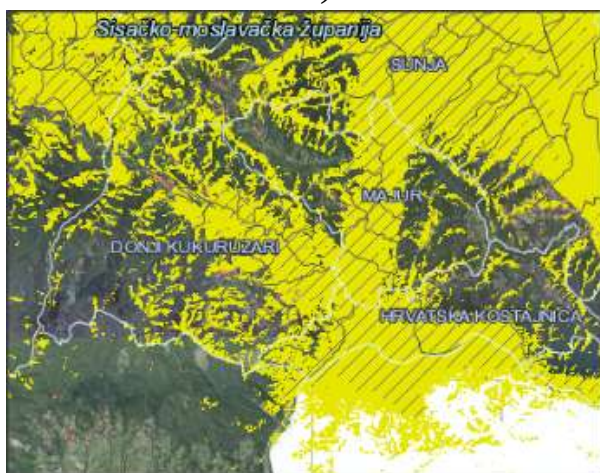
Slika 4: Dostupnost širokopojasnom internetu preko nepokretne infrastrukture (brzine od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s)

Izvor: HAKOM; 2016.

Mogućnost spajanja na širokopojasnu mrežu znatno je poboljšanja kad se uzme u obzir kapacitet nepokretne i pokretne infrastrukture. Na slici 5 prikazana je dostupnost širokopojasne mreže preko nepokretne i pokretne infrastrukture (brzine od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s).

Slika 5: Dostupnost širokopojasne mreže preko nepokretne i pokretne infrastrukture (brzine od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s)

Izvor: HAKOM; 2016.

Za brzine širokopojasnoj interneta u rasponu od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s uključujući nepokretnu i pokretnu infrastrukturu znatno je manja mogućnost pristupa. Na slici 6 prikazana je dostupnost širokopojasne mreže preko nepokretne i pokretne infrastrukture (brzine od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s).

Slika 6: Dostupnost širokopojasne mreže preko nepokretne i pokretne infrastrukture (brzine od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s)

Izvor: HAKOM; 2016.

4.7. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA

Na području općine Majur nalazi se jedna poduzetnička zona. Poduzetnička zona Majur osnovana je Odlukom o osnivanju zone Općine Majur od 08. ožujka 2006. godine. Zauzima površinu od 1,23 ha i kao takva je provedena u dokumentima prostornog uređenja Općine (nema UPU i DPU). Poduzetnička zona nije infrastrukturno opremljena ali u neposrednoj blizini postoji potrebna komunalna i prometna infrastruktura (voda, el. energija, TK, širokopojasna mreža, cestovne prometnice i željeznička pruga). Imovinsko pravni odnosi su riješeni i moguće je uz pripremljenu projektnu dokumentaciju, te osigurana financijska sredstva trenutno pristupiti infrastrukturnom uređenju i opremanju poduzetničke zone. Obzirom na raspoložive resurse i razvojne potencijale poduzetnička zona Majur perspektivna je za smještanje drvoprerađivačkih i poljoprivrednoprerađivačkih djelatnosti.

4.8. ZBRINJAVANJE OTPADA

Postupanje s otpadom temelji se na *Planu gospodarenja otpadom Sisačko-moslavačke županije* koji predviđa izgradnju županijskog centra gospodarenja otpadom. Do realizacije ovoga plana ili uspostave regionalnog centra gospodarenja otpadom, komunalni i drugi otpad zbrinjava se prema sadašnjem modelu. Komunalni otpad odlaže se na odlagalištu komunalnog otpada „Taborište“ na području grada Petrinje.

Sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada sa područja općine provodi komunalno poduzeće „Komunalac“ d.o.o. iz Petrinje.

Zakonom o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) propisana je, između ostalog, obveza odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike, tekstila i glomaznog komunalnog otpada. Općina Majur u suradnji sa rečenim komunalnim poduzećem, a sukladno *Planu gospodarenja otpadom* započela je implementaciju sustava odvojenog prikupljanja i zbrinjavanja komunalnog otpada, kao i zbrinjavanja građevinskog otpada.

2. SWOT ANALIZA INFRASTRUKTURE

Strengths (SNAGE) ▪ Elektrificirano gotovo cijelo područje općine ▪ Veći dio općine pokriven vodoopskrbnom mrežom ▪ Postojanje prometnih pravaca na cijelom području općine ▪ Mogućnost korištenja postojeće željezničke infrastrukture ▪ Dostupnost PTT usluga i Interneta	Weaknesses (SLABOSTI) ▪ Vodoopskrbni sustav na dijelu općine nalazi se u izrazito lošem stanju (posebno Veliko i Malo Krčevo) ▪ Ne postoji sustav odvodnje i pročišćivača. ▪ Veliki gubici pri distribuciji pitke vode ▪ Opterećenost elektro-energetskog sustava ▪ Energetski neučinkovita javna rasvjeta ▪ Loše stanje gotovo svih cestovnih prometnica ▪ Postojanje crnih točaka u prometu ▪ Nerazvijena plinoopskrbna mreža ▪ Nedovoljno razvijena širokopojasna mreža i slaba brzina Interneta ▪ Poduzetnička infrastruktura je nerazvijena, a Poduzetnička zona Majur u znatnoj mjeri je devastirana i zapuštena
Opportunities (PRILIKE) ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za efikasno korištenje vodnih resursa i povećanje dostupnosti pitke vode ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za sustav odvodnje i izgradnju potrebnih pročišćivača otpadnih voda ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za uređenje nerazvrstanih cesta ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za povećanje kvalitete ostalih komunalnih usluga (uređenja groblja, javnih površina, javne rasvjete i dr.) ▪ Nacionalni programi proširenja širokopojasne mreže	Threats (PRIJETNJE) ▪ Visoki javni dug i rastući proračunski deficit RH, koji negativno utječe na (su)financiranje infrastrukturnih projekata ▪ Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini (koje utječu na efikasnu provedbu infrastrukturnih projekata) ▪ Nedovoljno ulaganje države i županije u prometnu infrastrukturu na području općine ▪ Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa (koje uzrokuju dodatne troškove usklađivanja projektne dokumentacije infrastrukturnih projekata i usporavaju njihovu provedbu)

5. ANALIZA GOSPODARSTVA

Dostignuti stupanj gospodarskog razvoja općine Majur prvenstveno je rezultat niza materijalnih i društvenih čimbenika, ali i povijesnih događaja koji su obilježili ovaj prostor. Opći gospodarski razvoj determiniran je u prvom redu raspoloživim prirodnim resursima i geoprometnim položajem. Stoga bi se u narednom razdoblju daljnji razvoj trebao temeljiti na valorizaciji neiskorištenih prirodnih i kulturno-povijesnih resursa usmjerenoj razvoju održive poljoprivrede, malog i srednjeg poduzetništva, te različitih tipova turizma. Pritom je iznimno važno voditi računa o poštivanju načela uravnoteženog i održivog razvoja.

Zakonom o regionalnom razvoju (NN 147/14) koji je na snazi od 01.01.2015. godine sve jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave razvrstane su prema indeksu razvijenosti.¹⁷ Općina Majur s vrijednošću indeksa razvijenosti 51,91 spada u II. skupinu jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske. Analiza gospodarstva izvršit će se analizom primarnog, sekundarnog i tercijarnog sektora.

Primarni sektor obuhvaća sve one aktivnosti kojih se predmet rada nalazi na zemlji ili pod zemljom. Obuhvaća poljoprivredu, šumarstvo, ribarstvo, rudarstvo i vađenje. Na prostoru općine Majur najveći ekonomski značaj imaju poljoprivreda, stočarstvo i šumarstvo.

Sekundarni sektor obuhvaća sve prerađivačke djelatnosti, a čine ga prerađivačka industrija, građevinarstvo, opskrba električnom energijom, plinom i vodom. Na prostoru općine Majur najznačajniji gospodarski subjekt jest PPS Majur d.o.o., a spada u drvoprerađivačku industriju.

Tercijarni sektor čine djelatnosti koje se bave pružanjem klasičnih gospodarskih usluga kao što su: ugostiteljstvo, trgovina na veliko i malo, hotelijerstvo, prijevoz, skladištenje i veze. Na području općine Majur jedan gospodarski subjekt spada u djelatnost prijevoza. Ostale djelatnosti gotovo nisu ni zastupljene, a pogotovo kad je riječ o turizmu i ugostiteljstvu.

¹⁷ Indeks razvijenosti izračunava se na temelju visine dohotka po stanovniku, stope nezaposlenosti, proračunskog prihoda, općeg kretanja stanovništva te stope obrazovanosti.

5.1. STRUKTURA GOSPODARSTVA

Malo i srednje poduzetništvo najznačajniji je segment ukupnog gospodarstva svake zemlje. Prema podacima organizacije EFAA (eng. *The European Federation of Accountants and Auditors*) malo i srednje poduzetništvo čini 99,8% svih poduzeća, zapošljava 66% ukupno zaposlenih i generira 65% ukupnih prihoda u EU.¹⁸ U Republici Hrvatskoj 99,6% svih poduzeća je klasificirano kao malo i srednje poduzetništvo, a dominiraju mikro poduzeća sa 90,7%. Zapošljavaju 64,2% ukupno zaposlenih, generiraju cca 44% BDP-a, sudjeluju u izvozu sa udjelom od cca 60% i stvaraju 54,6% ukupne dodane vrijednosti.¹⁹

Malo i srednje poduzetništvo, te obrtništvo na području općine Majur slabo je razvijeno. U tablici 9 prikazano je kretanje broja poduzetnika prema veličini, djelatnosti i broju zaposlenih od 2010. do 2014. godine.

Tablica 9: Kretanje broja poduzetnika prema veličini, djelatnosti i broju zaposlenih od 2010. do 2014. godine na području općine Majur

2010.		Broj i veličina tvrtki				Broj zaposlenih
NKD-2007	Naziv	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	UKUPNO
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	0	1	0	1	83
F	GRAĐEVINARSTVO	1	0	0	1	0
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	1	0	0	1	2
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	0	0	1	5
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1	0	0	1	0
UKUPNO		4	1		5	90

¹⁸ EFAA – Međunarodna europska organizacija računovođa i revizora osnovana je 1994. godine. Djeluje u 13 europskih zemalja i okuplja više od 320.000 računovođa i revizora.

¹⁹ Izvješće opservatorija malog i srednjeg poduzetništva u RH 2013. godine

2011.		Broj i veličina tvrtki				Broj zaposlenih
NKD-2007	Naziv	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	UKUPNO
A	POLJOPRIVREDA, ŠUMARSTVO I RIBARSTVO	1	0	0	1	4
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	0	1	0	1	82
F	GRAĐEVINARSTVO	1	0	0	1	0
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	1	0	0	1	1
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	0	0	1	5
UKUPNO		4	1		5	92
2012.		Broj i veličina tvrtki				Broj zaposlenih
NKD-2007	Naziv	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	UKUPNO
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	0	1	0	1	87
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	1	0	0	1	1
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	0	0	1	6
UKUPNO		2	1		3	94
2013.		Broj i veličina tvrtki				Broj zaposlenih
NKD-2007	Naziv	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	UKUPNO
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	1	1	0	2	92

H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	0	0	1	6
UKUPNO		2	1		3	98
2014.		Broj i veličina tvrtki				Broj zaposlenih
NKD-2007	Naziv	MALO	SREDNJE	VELIKO	UKUPNO	UKUPNO
C	PRERAĐIVAČKA INDUSTRIJA	0	1	0	1	92
F	GRAĐEVINARSTVO	1	0	0	1	5
G	TRGOVINA NA VELIKO I NA MALO; POPRAVAK MOTORNIH VOZILA I MOTOCIKALA	2	0	0	2	2
H	PRIJEVOZ I SKLADIŠTENJE	1	0	0	1	6
I	DJELATNOSTI PRUŽANJA SMJEŠTAJA TE PRIPREME I USLUŽIVANJA HRANE	1	0	0	1	0
L	POSLOVANJE NEKRETNINAMA	2	0	0	2	0
M	STRUČNE, ZNANSTVENE I TEHNIČKE DJELATNOSTI	1	0	0	1	0
UKUPNO		8	1	0	9	105

Izvor: FINA, 2016.

U promatranom razdoblju najveći broj trgovačkih društava zabilježen je 2014. godine (9 trgovačkih društava), a najmanji broj 2012. i 2013. godine (tek 2 odnosno 3 trgovačka društva). Prema veličini trgovačkog društva stalno je prisutno jedno trgovačko društvo srednje veličini, broj mikro i malih trgovačkih društava oscilira dok se ne bilježi niti jedno veliko trgovačko društvo. Najveći broj zaposlenih je u spomenutom trgovačkom društvu srednje veličine, prosječno njih 91,02%. Gledano prema djelatnostima, a prema broju zaposlenih, nositelj razvoja je Prerađivačka industrija odnosno drvoprerađivačka industrija. Prijevoz i skladištenje po broju zaposlenih kontinuirano je na drugom mjestu dok ostale djelatnosti, ovisno o godinama promatranog razdoblja mijenjaju svoj udio. U 2014. godini bilježi se lagan

oporavak Građevinarstva (zapošljava 4,76% ukupno zaposlenih) i povećanje broja trgovačkih društava. Međutim, niti jedno od novih trgovačkih društava ne zapošljava niti jednog djelatnika.

Prema podacima MINPO-a od kraja Domovinskog rata (kada počinje obnova i revitalizacija na području općine Majur) do 1.10.2016. godine na području općine Majur registrirano je ukupno 28 obrta. Do 01.10.2016. godine 25 obrta je ugašeno, a dva su preseljena. Tako se može ustvrditi da je krajem 2016. godine na području općine Majur tek jedan registrirani obrt.²⁰

Analizom provedenog anketnog istraživanja tijekom izrade predmetne strategije uočena je niska razina motivacije stanovništva za pokretanjem poduzetničkog poduhvata. Većina motiviranih su mladi koji zbog nedostatka potrebne poduzetničke start-up infrastrukture (npr. poduzetnički inkubator) i nedostatka poticajnih programa za razvoj poduzetništva nemaju iste mogućnosti razvoja i implementacije poduzetničke ideje, kao njihovi sugrađani u drugim hrvatskim krajevima. Da stanovništvo s područja općine može, hoće i želi raditi i stvarati pokazuje provedeni EU projekt „Žene traže novu šansu“, u sklopu kojeg je:

- 50 nezaposlenih žena uspješno završilo različite programe prekvalifikacije i/ili stručnog usavršavanja,
- osnovana *Socijalna zadruka „Kora“*,
- nabavljena oprema za proizvodnju različitih prehrambenih proizvoda od lokalnih namirnica,
- pokrenuta proizvodnja prehrambenih proizvoda.

5.1.1. POLJOPRIVREDA I ŠUMARSTVO

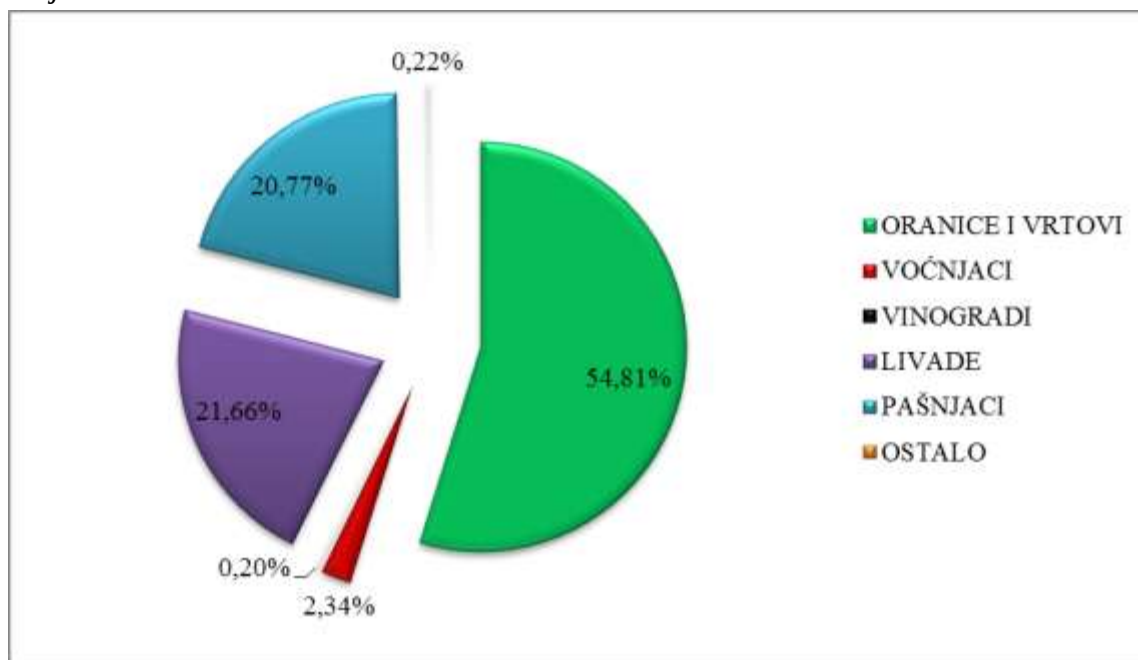
Poljoprivreda je primarna gospodarska grana i kao takva ima funkciju:

- ❖ zadovoljiti elementarne egzistencijalne potrebe stanovništva (prehraniti stanovništvo),
- ❖ osigurati potrebne sirovine prerađivačkoj industriji.

²⁰ Hrvatski registar obrtnika; <http://www.portor.hr/>

Premda područje općine Majur obiluje plodnim poljoprivrednim površinama koje prema podacima Geodetske državne uprave zauzimaju 3.691,67 ha poljoprivredna proizvodnja je slabo zastupljena. U grafikonu 16 prikazana je struktura korištenja raspoloživog poljoprivrednog zemljišta

Grafikon 16: Struktura korištenja raspoloživog poljoprivrednog zemljišta na području općine Majur

Izvor: Državna geodetska uprava; 2016.

Prema namjeni korištenja najveći udio svih poljoprivrednih površina zauzimaju oranice i vrtovi (54,81%), livade (21,66%) i pašnjaci (20,77%), dok najmanji udio zauzimaju vinogradi (0,20%), ostalo (0,22%) i voćnjaci (2,34%).

Krajem 2015. godine na području općine Majur bilo je registrirano 97 poljoprivrednih gospodarstava. Prema dobi 42,27% nositelja PG-a starije su od 65 godina, a mladi poljoprivrednici (do 40 godina) nositelji su 14,43% svih PG-a na području općine Majur.

Uvidom u strukturu korištenja raspoloživog zemljišta na području obuhvata vidljivo je da poljoprivrednici uglavnom uzgajaju tradicionalne ratarske kulture (kukuruz, ječam i pšenicu), a isto tako je visok udio površina koje se koriste za sjetvu različitih vrsta sijena. Riječ je o niskodohodovnim poljoprivrednim kulturama koje kod nedovoljno razvijene prerađivačke industrije, obrtništva i malog i srednjeg poduzetništva ne doprinosi stvaranju dodane vrijednosti. Neznatna je proizvodnja voća, povrtlarskih kultura i ljekovitog bilja koje omogućuju stvaranje visoke razine dodane vrijednosti kroz njihovu daljnju preradu i

prodaju.²¹ Poljoprivredno tlo i klimatski uvjeti na području općine Majur pogodni su za proizvodnju jabuka, krušaka, šljiva, trešnje i različitih vrsta bobičastog voća. No, kako je već navedeno voćnih nasada je sve manje, a od bobičastog voća prisutna je proizvodnja aronije kod samo jednog poljoprivrednog proizvođača.

U tablici 10 prikazan je broj PG-a i broj životinja prema vrstama (stanje na 31.12.2015.).

Tablica 10: Broj PG-a i broj životinja prema vrstama na području općine Majur (stanje na 31.12.2015.)

GOVEDO		KONJI		OVCE		SVINJE		UKUPNO - Broj grla	UKUPNO - Broj PG-a
Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a	Broj grla	Broj PG-a		
276	35	59	6	317	14	33	6	685	61

Izvor: Agronet, 2016.

Stočarstvom se bavi 61 PG na području općine Majur. Najveći broj PG-a bavi se govedarstvom i ovčarstvom, a znatno manje ih se bavi svinjogojstvom i konjogojstvom. Na području općine nema registriranih PG-a koji se bave peradarstvom i kozarstvom. Veći dio stočarske proizvodnje je za vlastite potrebe, unatoč potencijalima područja općine za proizvodnjom kvalitetnih suhomesnatih i mliječnih proizvoda za kojima se bilježi stalni rast potražnje na relativno bliskom i dostupnom zagrebačkom tržištu.

Na području općine Majur 8 PG-a bavi se pčelarstvom, a raspolažu sa ukupno 429 košnica.

Šume uz poljoprivredu predstavljaju osnovu gospodarskog razvoja ovog kraja. Pokrivaju više od 40% ukupne površine općine Majur, a najzastupljenije se šume hrasta, bukve, graba, te manjim dijelom i pitomog kestena. Šume za gospodarske namjene čine 36,3% ukupne površine, a nalaze se u javnom i privatnom vlasništvu. Važno je istaknuti da je šume pitomog kestena ubrzano propadaju zbog prisutnosti raka kestenove kore.

Nositelj razvoja ovog kraja je PPS-Majur d.o.o. s primarnom drvoprerađivačkom djelatnošću, što znači da koristi lokalne šumske resurse. PPS-Majur u proizvodni proces kontinuirano implementira nove tehnologije i proizvodi finalne proizvode od drveta; parkete, briket, decking i fasadne obloge. Osim PPS-a Majur d.o.o. na području općine ne bilježe se

²¹ Statistički podaci iz Upisnika poljoprivrednika i Agronet-a, 2016.

poduzetnici i obrtnici koji se bave preradom drveta i proizvodnjom finalnih proizvoda od drveta, poput uredskog, hotelskog i kućnog namještaja, premda za to postoje optimalni resursi.

Osim pozitivnog aspekta šumskih resursa postoji i onaj negativni. Naime, sve više je izražena nelegalna sječa šuma, prvenstveno onih koje se nalaze u vlasništvu privatnih osoba koje već dugi niz godina ne prebivaju na području općine. Nelegalna sječa rezultira trajnim osiromašenjem i devastacijom šumskih resursa ovog područja, a s druge strane rezultira i izravnim društvenim troškovima. Društveni troškovi ogledaju se kroz sveprisutne devastacije šumskih putova, nerazvrstanih cesta i ostalih prometnica, do čega dolazi kod izvlačenja i transporta trupaca. Konzervativno se procjenjuje da opisane negativne eksternalije porezne obveznike Općine Majur, Sisačko-moslavačke županije i Republike Hrvatske koštaju više od 700.000,00 kn godišnje.

5.1.2. OSTALE GOSPODARSKE DJELATNOSTI

Od ostalih gospodarskih djelatnosti, a uzimajući u obzir raspoložive lokalne resurse i razvojne potencijale važno je izdvojiti snažan potencijal razvoja turizma. Općina Majur nema vlastitu turističku zajednicu niti uspostavljenu formalnu suradnju sa turističkim zajednicama susjednih jedinica lokalne samouprave. Za razvoj i unapređenje turizma na području općine Majur predlaže se zajednička suradnja s Turističkom zajednicom Grada Hrvatska Kostajnica. Raspoloživi turistički resursi Majura i Hrvatske Kostajnice zasigurno bi omogućili stvaranje bogatije turističke ponude na ovom području pošto ovaj kraj obiluje:

- bogatom materijalnom i nematerijalnom kulturnom baštinom,
- očuvanom prirodom i jedinstvenim krajobrazima,
- bogatim lovištem.

Temeljem navedenih resursa i u suradnji sa Turističkom zajednicom Grada Hrvatska Kostajnica, a uzimajući u obzir turističke trendove, na području općine Majur moguće je razvijati sljedeće tipove turizma:

Ruralni turizam - je specifičan turistički segment za kojeg Svjetska turistička organizacija (WTO) smatra da postoji velika potencijalna potražnja. Ipak je vrlo malo istraživanja provedeno kojima bi se utvrdila veličina tog tržišta, a djelomično su tome uzrok poteškoće vezane uz zadovoljavajuće definiranje ruralnog turizma. U pravilu „ruralni turizam” je oblik

turizma koji obuhvaća sve aktivnosti u ruralnom području, a ne samo aktivnosti koje bi se mogle odrediti kao agroturizam ili farmerski turizam.

Sastavnice turističkih proizvoda ruralnog turizma mogu biti:

- smještajni kapaciteti u ruralnom području koji karakterizira očuvan okoliš,
- različiti oblici aktivnog odmora u ruralnom području,
- upoznavanje proizvodnih procesa u poljoprivredi i tradicijskim obrtima,
- umjetničke radionice,
- upoznavanje lokalnih običaja i tradicije,
- domaća hrana i dr.,
- a njihove različite kombinacije čine jedinstven proizvod za kupca koji je motiviran odmorom u ruralnom području.

WTO procjenjuje da je 3%, ili 23 milijuna svih međunarodnih turističkih putovanja temeljeno na ruralnom turizmu. Nadalje, WTO predviđa daljnji iznadprosječan rast međunarodnih putovanja motiviranih ruralnim turizmom od oko 6 posto godišnje. Za razvoj ovog tipa turizma potrebna je diversifikacija ponude u sklopu ruralnog turizma, od oblika smještaja do vrsta ponuđenih aktivnosti ili programa, kako na samom seoskom gospodarstvu tako uključujući i mogućnosti u široj okolici.

S promjenama potreba kupaca ponuda se diversificira kroz oblikovanje kraćih, aktivnih i „zdravih“ odmora. Isto tako potrebna je bolja skrb o okolišu koja se javlja zbog promjena cjelokupnog sustava vrijednost, te načina na koji se sagledava, razumije i skrbi o okolišu.

Briga turista za očuvanjem okoliša je evidentna i njihova je preferencija prema boravku u očuvanom okolišu, jer kada europljani biraju destinacije svojih putovanja, očuvana priroda i ugodna klima su dva ključna faktora pri odabiru destinacije. Prema podacima koji su prikazani u uvodnom dijelu ovog poglavlja, područje općine

Majur posjeduje razvojni potencijal za ovaj tip turizma zahvaljujući očuvanom okolišu, bogatoj flori i fauni, tradiciji i običajima, te proizvodnji eko poljoprivrednih proizvoda.

Cikloturizam - idealan je za umrežavanje ukupne turističke ponude u destinaciji: smještaja, ponude domaće hrane, kulturnih i prirodnih atrakcija, različitih znamenitosti i dr. Obzirom da cikloturisti žele posjetiti i doživjeti što više atrakcija na jednoj biciklističkoj ruti, uvijek su spremni na dodatnu potrošnju, što ih svrstava u dobre potrošače. Prema podacima europske mreže biciklističkih staza *EuroVelo*, ukupna duljina staza u Europi iznosi preko 60.000 km. Procjenjuje se da danas u svijetu ima oko 300 milijuna cikloturista koji ugrabe svaki slobodni trenutak za posjet nekom od cikloturističkih odredišta. Samo u Europi cikloturisti godišnje potroše od 7 do 9 milijardi eura, a broj cikloturista u stalnom je porastu.

Za razvoj cikloturizma i prihvat cikloturista potrebno je zadovoljiti određene preduvjete. Prije svega to se odnosi na organizaciju biciklističkih staza i ruta kroz izgradnju uređenih, asfaltiranih cestovnih staza kao i uređenje brdskih biciklističkih staza. Zatim je neophodno vidljivo obilježavanje (signalizacija) ruta kao i izrada biciklističkih karata. Osim toga, na stazama je potrebno urediti i organizirati servisne punktove kao i info centre.

Također, ukoliko staza nije umrežena s ostalim oblicima ponude, potrebno je organizirati i ponudu smještaja, kao i ostalu ponudu. Za početak moguće je umrežavati već postojeću ponudu te je prilagoditi potrebama cikloturista. Danas se na biciklističkim stazama uglavnom razvija prilagođena ponuda smještaja kao što su bike hoteli i bike&bed ponuda. Na području općine Majur nema izgrađene cikloturističke infrastrukture, no uz relativno skromna financijska sredstva moguće je povezivanje sa biciklističkom stazom u Hrvatskoj Kostajnici (duljina +23 km). Očuvana priroda sa slikovitim krajobrazima, te brojne brdske staze predstavljaju izniman potencijal za razvoj brdskog biciklizma. Jedna od mogućih realnih opcija je izgradnja *bike parka*.

Sportsko-rekreacijski turizam - turizam je popratna pojava sportskih manifestacija i/ili razvojni smjer koji omogućuje izgrađena sportsko-rekreacijska infrastruktura. Sportska rekreacija uvijek je sadržajno prilagođena prostornim i društvenim specifičnostima destinacije, te klimatskim uvjetima. Zahvaljujući povoljnim klimatskim uvjetima i prirodnim specifičnostima na području općine Majur tijekom većeg dijela godine mogu se provoditi brojne sportsko-rekreacijske aktivnosti. Potražnja na ovom specifičnom turističkom sve je veća jer se sve više građana Europske unije bavi sportom i rekreacijom. Naime, istraživanje

koje je provedeno u zemljama Europske unije pokazuje da se 41% građana bavi se sportom barem jedan put tjedno. Na području općine nema razvijene sportsko-rekreacijske infrastrukture. Trenutno je u početnoj fazi razrada projekta *izgradnje Sportsko-rekreacijskog centra Majur*. Također postoji osnova za izgradnju različitih *tematskih trim staza* koje su sve popularnije među turistima koji preferiraju aktivni odmor.

Lovni turizam – specifičan je oblik turizma koji se razvio zahvaljujući strasti lovaca da love i izvan svoje lovne jedinice, za što plaćaju određene naknade. Premda je lovni turizam oblik sportsko-rekreativne turističke ponude, ima i značajke ekoturizma s aspekta očuvanja bioraznolikosti i održivog korištenja prirodnih resursa. Korisnici ovog oblika turizma uglavnom su turisti/lovci visoke platežne moći. Lovačka društva u Europskoj uniji broje preko 7 milijuna članova, a procjenjuje se da ukupna godišnja potrošnja lovaca premašuje 10 milijardi eura. Individualni raspon potrošnje kreće se u rasponu između 1.500 i 10.000 eura.²² Hrvatska je zbog svoje očuvane bioraznolikosti i održivog upravljanja atraktivna destinacija za turiste/lovce iz Europe, a najviše ih dolazi iz Italije, Austrije, Njemačke i Švicarske. Na području općine Majur nalazi se dio bogatog lovišta „Hrvatska Kostajnica“ koje je sa 16.758 ha drugo najveće lovište u Sisačko-moslavačkoj županiji. U neposrednoj blizini općine nalaze se još četiri bogata lovišta. Ovaj tip turizma već je prisutan na području općine, ali se nažalost veći dio ovog tržišta nalazi u sivoj zoni pa nema verificiranih informacija o stvarnom broju lovaca koji borave na području općine. Interes lokalne zajednice za razvoj ovog tipa turizma

²² <http://www.face.eu/>

nalazi se u mogućnosti pružanja različitih usluga lovcima (smještaj za lovce, hotel za lovačke pse i dr.) i prodaje proizvoda lokalnih OPG-a.

Za razvoj svakog od navedenih oblika turizma potrebna je adekvatna privatna i javna turistička infrastruktura. Privatna turistička infrastruktura podrazumijeva smještajne kapacitete, dodatne turističke i ugostiteljske sadržaje. Javna turistička infrastruktura podrazumijeva postojanje različitih kulturnih, športskih i društvenih sadržaja (muzeji, sportska igrališta, biciklističke staze, trim staze, različite manifestacije i događanja i dr.). Za razvoj dugoročno održivog turizma koji će imati pozitivan učinak na lokalno gospodarstvo i lokalnu zajednicu, neophodna je zajednička suradnja privatnog i javnog sektora, a najvažnije uloge imaju turističke zajednice i udruženja turističkih djelatnika, ugostitelja i poduzetnika komplementarnih djelatnosti.

3. SWOT ANALIZA GOSPODARSTVA

Strengths (SNAGE) ▪ Geoprometni položaj ▪ Mogućnosti razvoja održive i ekološke poljoprivrede (stočarstvo, povrtlarstvo, voćarstvo, pčelarstvo, ljekovito bilje i dr.) ▪ Bogati šumski resursi ▪ Tradicija bavljenja drvnom industrijom ▪ Mogućnosti daljnjeg razvoja drvne industrije ▪ Potencijal razvoja različitih tipova turizma (ruralni, cikloturizam, sportsko-rekreacijski i lovni turizam) ▪ Poduzetnička zona „Majur“ ▪ LAG-„Una“	Weaknesses (SLABOSTI) ▪ Nepostojanje poduzetničke infrastrukture ▪ Poduzetnička zona „Majur“ infrastrukturno je neopremljena i izvan funkcije ▪ Nekonkurentno lokalno tržište rada ▪ Nedovoljna iskorištenost svih razvojnih potencijala lokalnog gospodarstva ▪ Mali broj poduzeća i obrta ▪ Mali broj novih investicija ▪ Slaba suradnja i umreženost lokalnih poduzetnika ▪ Slaba suradnja i umreženost poljoprivrednika ▪ Nedostatak poticajnih programa razvoja poduzetništva i obrtništva ▪ Nerazvijena „kultura poduzetništva“ ▪ Nedostatak turističke infrastrukture ▪ Ograničeni proračunski kapaciteti Općine za poticajne programe razvoja poduzetništva ▪ Slaba međusobna komunikacija svih čimbenika razvoja (Općine, poduzetnika, poljoprivrednika, turističke zajednice i građana) ▪ Dugotrajne administrativne i birokratske procedure na lokalnoj razini
Opportunities (PRILIKE) ▪ Stalni razvoj tehnologije i njena dostupnost ▪ Nacionalne strategije i akcijski planovi razvoja industrije, poduzetništva i obrtništva, turizma, ruralnog područja, pametne specijalizacije i dr. ▪ Poticanje cjeloživotnog učenja usmjereno stručnom usavršavanju i osposobljavanju ljudskih reursa ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za izgradnju poslovne infrastrukture (poduzetničkih zona, poduzetničkih inkubatora, skladišnih prostora i sl.)	Threats (PRIJETNJE) ▪ Neusklađenost obrazovnog sustava i potreba tržišta rada ▪ Sustavno zanemarivanje dubokih strukturnih problema središnje države ▪ Administrativne i birokratske prepreke na državnoj i županijskoj razini ▪ Neučinkovita državna i županijska uprava ▪ Neučinkovito pravosuđe ▪ Visoko centralizirana država ▪ Fiskalna presija ▪ Učestale promjene nacionalnih zakona i propisa

▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za privatne investicije u MSP, poljoprivredi, obrtništvu i dr. ▪ Brojni programi poticanja samozapošljavanja i razvoja start-up poduzetništva ▪ Inovativni financijski instrumenti Europske unije koji povećavaju dostupnost kapitala gospodarstvu ▪ Pozitivni trendovi i stalni rast potražnje na turističkom tržištu očekuju se do 2030. godine	▪ Visoka cijena kapitala za gospodarstvo ▪ Brojna zakonska ograničenja za aktivno sudjelovanje gradova i općina u privlačenju investicija ▪ Sve izraženije tehnološko zaostajanje za razvijenim zemljama u EU ▪ Sve veći odljev kvalitetnih ljudskih resursa ▪ Sve jača konkurencija na tržištu EU
--	--

6. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Pod pojmom društvene djelatnosti, podrazumijevaju se: obrazovanje, kultura, sport i rekreacija, zdravstvo, socijalna skrb te uprava i administracija. Jedna od temeljnih funkcija jedinica lokalne i područne samouprave jest zadovoljavanje javnih potreba u društvenim djelatnostima. Za izvršenje ove obveze, u proračunima se osiguravaju potrebna financijska sredstva. Koje javne potrebe će biti financirane, utvrđuje se zakonom odnosno na zakonu utemeljenim aktima, a na županijskoj razini svake se godine utvrđuje programima javnih potreba.

Za potrebe osnovne analize, u nastavku su društvene djelatnosti razrađene po sljedećim segmentima:

- Odgoj i obrazovanje;
- Kultura i sport;
- Zdravstvo i socijalna skrb;
- Ostale društvene djelatnosti i javni sadržaji.

6.1. ODGOJ I OBRAZOVANJE

Na području općine Majur ne postoji organizirani sustav predškolskog odgoja i obrazovanja. Većina djece vrtićke dobi koristi usluge Dječjeg vrtića „Krijesnica“ u Hrvatskoj Kostajnici. Programe predškole organizira Općina Majur u prostorijama PŠ Graboštani

Osnovnoškolsko obrazovanje odvija se na području općine Majur u Područnoj školi „Graboštani“ koja se nalazi u sastavu Osnovne škole „Davorina Trstenjaka“ iz Hrvatske Kostajnice. U Područnoj školi „Graboštani“ organiziran je odgojno-obrazovni program od 1. do 4. razreda osnovne škole. Djeca starijeg uzrasta (od 5. do 8. razreda osnovne škole) pohađaju Osnovnu školu „Davorina Trstenjaka“ u Hrvatskoj Kostajnici.

Područnu školu „Graboštani“ u školskoj godini 2016./2017. pohađa 12-ero djece od 1-4 razreda. Osnovnu školu „Davorina Trstenjaka“ u Hrvatskoj Kostajnici pohađa 39-ero djece s područja općine Majur; 14-ero djece od 1. do 4. razreda i 25-ero djece od 5. do 8. razreda.

Na području općine Majur nije organizirano srednjoškolsko obrazovanje pa mladi s područja općine Majur pohađaju srednje škole u Hrvatskoj Kostajnici, Petrinji, Sisku i Novskoj. Najveći broj mladih pohađa Srednju školu „Ivan Trnski“ u Hrvatskoj Kostajnici. Odgojno-obrazovni rad u Školi „Ivan Trnski“ organiziran je u 14 učionica, 3 manje učionice, informatičkom kabinetu, kemijsko-biološkom kabinetu, fizikalnom kabinetu, kabinetu za nastavu hrvatskog jezika, kabinetu za glazbenu umjetnost, školskoj knjižnici i čitaonici, tekstilnoj radionici, zbornici, 3 kancelarije (ravnateljska soba, tajništvo, ured pedagoginje), 7 nastavničkih kabineta, športskoj dvorani i 2 prostora opremljena za rad vježbeničke tvrtke. Odgojno obrazovni programi odvijaju se u 15 razrednih odjela. Škola provodi trogodišnje i četverogodišnje programe obrazovanja. Kroz trogodišnje obrazovanje moguće je steći zvanje stolara i krojača, a kroz četverogodišnje programe zvanje ekonomista, šumarskog tehničara i maturanta opće gimnazije.

Mladi s područja općine koji nakon završenog srednjoškolskog obrazovanja nastavljaju s procesom obrazovanja, visokoškolske obrazovne programe pohađaju prvenstveno u Zagrebu, Osijeku i Sisku.

Širok spektar programa prekvalifikacija, usavršavanja i osposobljavanja dostupan je u Pučkim otvorenim učilištima i srednjim školama u: Sisku, Petrinji, Novskoj i Kutini.

Zbog sve većih potreba za odgovarajućom obrazovanom radnom snagom koja je jedna od važnih sastavnica gospodarskog razvoja, Općina Majur izradila je i usvojila Pravilnik o dodjeljivanju stipendija učenicima i studentima. U programu stipendiranja trenutno se nalazi dvoje učenika općeg gimnazijskog programa i svi studenti područja općine (5 studenata).

6.2. KULTURA I SPORT

U prethodnim poglavljima prikazane su povijesni, kulturni, demografski i gospodarski čimbenici koji posredno i neposredno utječu na stupanj razvoja kulture i sporta. Usprkos svim negativnim čimbenicima (razaranja tijekom Domovinskog rata, obnova i revitalizacija koja traje već više od 20 godina, brojni negativni demografski trendovi, niska gospodarska aktivnost, slab proračunski kapacitet i dr.), a prvenstveno zahvaljujući entuzijazmu pojedinaca koje pogoni želja za kvalitetnijim životom i očuvanjem tradicije, kulture i života uopće, na

prostoru općine ipak djeluju organizacije civilnog društva u sportu i kulturi. Trenutno su aktivne sljedeće udruge sporta i kulture:

- Dobrovoljno vatrogasno društvo „Majur“
- Kulturna umjetničko društvo „Sloga“ Majur
- Lokalna akcijska grupa Una
- Sportsko ribolovna udruga „Klen“ Majur
- Športski nogometni klub „Radnik“ Majur
- Udruga „Hrvatska žena“ Majur
- Udruga „Hrvatska žena“ Graboštani
- Udruga hrvatskih branitelja Domovinskog rata '92-'92 Graboštani
- Udruga mladih „Mravi“ Majur
- Udruga žena „Kruna“ Stubalj

Uz navedene udruge djeluje i Pogrebno društvo Sv. Ivan u Stublju.

Osim kulturnih, sportskih i društvenih udruga, razvoju kulture i društva svojim radom doprinosi Narodna čitaonica i knjižnica Majur. Narodna knjižnica i čitaonica Majur osnovana je odlukom Općinskog vijeća Općine Majur 2003. godine i započela je s radom 10. svibnja 2005. godine. Prostor Knjižnice na površini od 113 m² obuhvaća:

- Odjel za odrasle,
- Tinejdžerski odjel,
- Dječji odjel i
- Multimedijски odjel.

Knjižnica je opremljena s pet računala za korisnike s pristupom internetu te skenerom, pisačima, 3D printerom i drugom pratećom računalnom opremom. U prostoru knjižnice nalazi se čitaonica dnevnog, tjednog i mjesečnog tiska, te igraonica za djecu opremljena didaktičkim igračkama i društvenim igrama.

6.3. ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB

6.3.1. ZDRAVSTVO

Primarna zdravstvena zaštita provodi se kroz *Dom zdravlja Sisak – Ispostava Hrvatska Kostajnica*, koji je u vlasništvu Sisačko-moslavačke županije. U sklopu Doma zdravlja u Hrvatskoj Kostajnici djeluju dvije ordinacije obiteljske medicine, jedna ordinacija za zaštitu predškolske djece i jedna ordinacija za zdravstvenu zaštitu žena. Ispostava u Hrvatskoj Kostajnici uključuje još po jednu ordinaciju obiteljske medicine u Mečenčanima i Hrvatskoj Dubici, te po jednu ordinaciju dentalne medicine u navedenim mjestima.²³ Pored Doma zdravlja u Hrvatskoj Kostajnici nalaze se još dvije ordinacije dentalne medicine, medicinski laboratorij i ljekarna.

Iz navedenog je razvidno da stanovnici s područja općine Majur zdravstvene usluge primarne zdravstvene zaštite većinom koriste u Hrvatskoj Kostajnici. Zbog disperziranosti naselja na području općine i slabo organiziranog javnog prijevoza, stanovnicima starije dobi (čiji je udio znatan u ukupnoj populaciji) otežana je dostupnost primarne zdravstvene zaštite.

Ostale oblike zdravstvene stanovnici s područja općine koriste u općoj bolnici „*Dr. Ivo Pedišić*“ u Sisku i bolnicama u Zagrebu.

6.3.2. SOCIJALNA SKRB

Općina Majur redovito izrađuje i provodi *Program javnih potreba u socijalnoj skrbi u Općini Majur*. Programom se utvrđuju prava iz socijalne skrbi, uvjeti njihovog ostvarivanja, prihvatljivi korisnici i postupci za ostvarivanje tih prava. Socijalne mjere koje je moguće ostvariti su sljedeće:

- Sufinanciranje troškova opremanja novorođenog djeteta,
- Sufinanciranje prehrane djece koja pohađaju osnovnu školu,
- Sufinanciranje školovanja nadarenih učenika – stipendija,

²³ <http://www.dz-sisak.hr/2012-03-25-13-02-34/hrvatska-kostajnica>

- Sufinanciranje smještaja u Dječjem vrtiću „Krijesnica“ u Hrvatskoj Kostajnici za djecu s područja Općine Majur
- Sufinanciranje obitelji za školu u prirodi,
- Božićni poklon djeci do VIII. razreda osnovne škole,
- Sufinanciranje troškova života osoba s invaliditetom,
- Poticajna sredstva za upis djece u Područnu školu „Graboštani“,
- Pomoć osobama starijim od 65 godina života koji nemaju srodnika koji su ih po zakonu dužni uzdržavati,
- Pomoć za podmirenje troškova stanovanja,
- Pomoć za podmirenje troškova stanovanja korisnicima koji se griju na drva,
- Sufinanciranje programa pomoć i njega u kući,
- Pomoć građanima - smrtni slučaj.

U tekućoj 2016. godini ukupno je 215 korisnika navedenih mjera socijalne pomoći.

Iz analize stanja socijalne uključenosti koja je provedena temeljem osobnih intervjua, anketnih upitnika i analize statističkih podataka može se zaključiti da je stanje zadovoljavajuće, no da značajnom broju stanovnika (osobe starije životne dobi, osobe s invaliditetom, dugotrajno nezaposleni i mladi) u narednom razdoblju prijeti socijalna isključenost; pod uvjetom da se nastave svi negativni društveni i gospodarski trendovi.

4. SWOT ANALIZA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI

Strengths (SNAGE) ▪ Dostupni predškolski i osnovnoškolski odgoj i obrazovanje na području općine ▪ Blizina srednje škole, fakulteta, učilišta i ustanova za obrazovanje odraslih ▪ Programi stipendija učenika i studenata ▪ Osigurana socijalna skrb za ugrožene socijalne skupine ▪ Zadovoljavajuća dostupnost primarne zdravstvene zaštite	Weaknesses (SLABOSTI) ▪ Nizak obuhvat djece programima predškolskog odgoja i obrazovanja ▪ Sve veći broj socijalno isključenih osoba ▪ Ograničeni proračunski kapaciteti Općine za kvalitetnije programe socijalne zaštite ▪ Nepostojanje infrastrukture za pružanje socio-zdravstvene zaštite ▪ Nedovoljno efikasni programi stipendiranja ▪ Uvjeti pružanja zdravstvene zaštite ▪ Nedostatak kulturnih i društvenih sadržaja ▪ Nedostatak društvenih sadržaja za mlade ▪ Nedostatak sportsko-rekreacijskih objekata ▪ Nedostatan javni prijevoz (dostupnost zdravstvene i socijalne skrbi, povezanost sa dječjim vrtićem, srednjoškolskim i visokoškolskim ustanovama) ▪ Nedostatna komunikacija između ustanova i institucija ▪ Nerazvijena svijest o važnosti volontiranja i humanitarnog rada ▪ Niska razina društvenog povjerenja i društvene odgovornosti ▪ Izrazito slaba društvena i socijalna kohezija
Opportunities (PRILIKE) ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje projekata socijalne i zdravstvene zaštite ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za financiranje unaprjeđenja odgoja i obrazovanja ▪ Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova za poboljšanje društvene infrastrukture (sportsko-rekreacijskih, kulturnih i ostalih društvenih sadržaja) ▪ Poticanje cjeloživotnog učenja ▪ Jačanje uloge udruga civilnog društva ▪ Razvoj i unaprjeđenje ljudskih prava ▪ Europski i nacionalni programi poticanja aktivnog i zdravog načina života	Threats (PRIJETNJE) ▪ Rast broja siromašnih i osoba izloženih siromaštvu ▪ Neučinkovite nacionalne socijalne politike ▪ Sporo rješavanje problema u sustavu odgoja i obrazovanja ▪ Nedostatna razina ulaganja u sustav odgoja i obrazovanja ▪ Neusklađenost u radu državnih, županijskih i lokalnih institucija koje kreiraju i/ili provode programe socijalne zaštite ▪ Nedostatna ulaganja u zdravstveni sustav ▪ Visoka razina društvenog nepovjerenja na nacionalnoj razini ▪ Slaba društvena i socijalna kohezija

7. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA I ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE MAJUR

U Republici Hrvatskoj sustav javnog financiranja čine tri segmenta: državni proračun, proračuni izvanproračunskih fondova te proračuni jedinica lokalne uprave i samouprave. Državni proračun te izvanproračunski fondovi tvore konsolidiranu bilancu središnje države, a konsolidirana bilanca središnje države zajedno s proračunima jedinica lokalne uprave i samouprave konsolidiranu bilancu opće države. U ovom poglavlju prikazat će se prihodi i rashodi Općine Majur. Prema *Zakonu o proračunu*, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jest općina, grad i županija čija tijela obavljaju funkcije, izvršavaju zadaće i donose programe propisane zakonom i odlukama donesenim na temelju zakona, za što se sredstva osiguravaju u njihovu proračunu (NN 87/8, 136/12, 15/15). Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, zajedničkih poreza i dotacija državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno *Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave te kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona* (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12, 147/14).

Vlastiti porezi gradova i općina jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. *Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi*,
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s navedenim *Zakonom*,
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina,
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti sljedeće poreze:

1. prirez porezu na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor,
4. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine,

5. porez na tvrtku ili naziv,
6. porez na korištenje javnih površina.

Prirez porezu na dohodak plaćaju porezni obveznici prema mjestu prebivališta i za općine može iznositi najviše 10%.

Zajednički prihodi su porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak dijeli se između države, općine, grada i županije po sljedećoj zakonski definiranoj raspodijeli:

- udio općine/grada – 60%,
- udio županije – 16,5%,
- udio za decentralizirane funkcije – 6%,
- udio za pomoći izravnavanja za decentralizirane funkcije 16%,
- udio za pomoći za projekte sufinancirane sredstvima ESI fondova čiji su nositelji JL(R)S ili pravne osobe u njihovom vlasništvu/suvlasništvu, te ustanove čiji su nositelji – 1,5%.

Zajednički prihodi, države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema *Zakonu o koncesijama (NN 89/92.)*, i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda – 50% općine/gradovi, 50% država,
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu – 30% općine/gradovi, 70% država.

U Republici Hrvatskoj, česte su zakonodavne izmjene poreznih propisa pa je 01.01.2015. godine na snagu stupio *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave*, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 2. prosinca 2014. godine. Navedenim zakonskim aktom promijenjena je raspodjela prihoda od poreza na dohodak pa danas gradovima i općinama pripada 60% ovog izvora prihoda koji se može uvećati za maksimalno 6%, a što ovisi o broju preuzetih decentraliziranih funkcija.

Svaka preuzeta funkcija ima svoju postotnu vrijednost, a one iznose:

- osnovno školstvo – 1,9%,
- srednje školstvo – 1,3%,
- socijalna skrb – 0,8%,
- primarna zdravstvena zaštita – 1,0%,
- vatrogastvo 1,0%.

Drugi po izdašnosti izvor prihoda jedinica lokalne samouprave su neporezni prihodi, u koje se ubrajaju brojne pristojbe i naknade. Najizdašniji izvor prihoda ove skupine prihoda su komunalne naknade i doprinosi.

7.1. ORGANIZACIJSKI USTROJ OPĆINE MAJUR

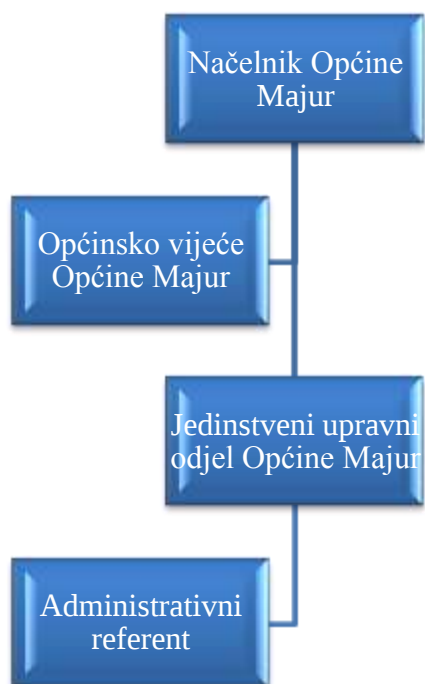
Općinsko vijeće Općine Majur na 31. sjednici održanoj 27. 03. 2013. godine donijelo je Odluku o usvajanju Statuta Općine Majur. Između ostalog Statutom se uređuje samoupravni djelokrug Općine, unutarnje ustrojstvo i ovlasti, način rada tijela Općine i upravni odjel i službe. Za obavljanje svih poslova iz samoupravnog djelokruga Općine Majur, kao i poslova državne uprave prenijetih na Općinu Majur ustrojen je Jedinstveni upravni odjel Općine Majur. Jedinstvenim upravnim odjelom upravlja pročelnik kojeg temeljem provedenog javnog natječaja imenuje općinski načelnik.

Načelnik Općine – sukladno Statutu Općine Majur Općinski načelnik zastupa Općinu Majur i nositelj je izvršne vlasti u Općini Majur. Općinski načelnik je odgovorna za ustavnost i zakonitost obavljanja poslova koji su u njezinom djelokrugu i za ustavnost i zakonitost akata upravnih tijela Općine. Mandat općinskog načelnika i njegovih zamjenika traje četiri godine. Općina Majur ima dva općinska zamjenika načelnika.

Pročelnik Jedinstvenog upravnog odjela Općine Majur - upravlja radom Jedinstvenog upravnog odjela te sukladno zakonu, drugim propisima, Statutom i drugim općim aktima Općine Majur brine za pravodobno i zakonito obavljanje poslova iz djelokruga Jedinstvenog upravnog odjela.

Administrativni referent - obavlja poslove i izvršne aktivnosti sukladno sistematizaciji radnih mjesta Jedinstvenog upravnog odjela Općine Majur.

Organigram 1:

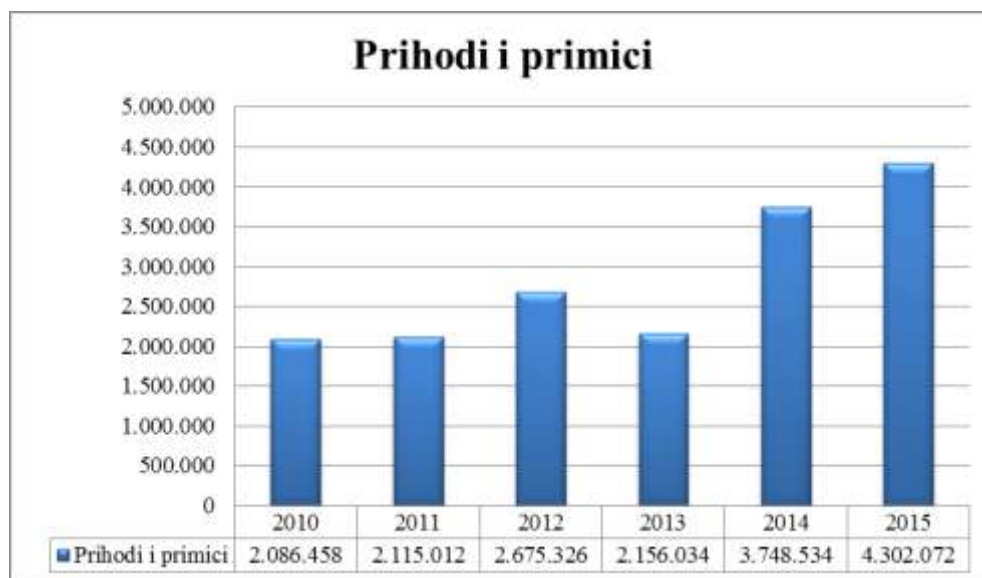
Izvor: Obrada autora; 2016.

7.2. ANALIZA PRORAČUNA OPĆINE MAJUR

Analiza proračuna Općine Majur obuhvaća sve prihodovne i rashodovne pozicije proračuna po ekonomskoj i funkcijskoj klasifikaciji u razdoblju od 2010. do 2015. godine.

Tijekom promatranog razdoblja, od 2010. godine do 2015. godine, proračunski prihodi i primici Općine Majur iznosili su prosječno 2.847.239 kn godišnje. U prvoj godini promatranog razdoblja, odnosno 2010. godini, ukupni proračunski prihodi i primici iznosili su 2,09 milijuna kn. Naredne, 2011. godine, ukupni prihodi i primici povećavaju se za 1,4% i iznose 2,11 milijuna kn. 2012. godine dolazi do dodatnog povećanja, od 26,5% pa ukupni prihodi i primici unutar promatranog razdoblja iznose 2,67 milijuna kn. Sljedeće, 2013. godine došlo je do pada prihoda i primitaka od 19,4% u odnosu na prethodnu godinu, a naredne je 2014. godine zabilježen je rast prihoda i primitaka od 73,9%. U posljednjoj 2015. godini prihodi i primici iznosili su 4,30 milijuna kn, što predstavlja povećanje od 14,8% u odnosu na 2014. godinu. Kretanje ukupnih prihoda i primitaka u promatranom razdoblju prikazano je u grafikonu 16.

Grafikon 16: Kretanje ukupnih prihoda i primitaka Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015.

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

U strukturi ukupnih prihoda i primitaka proračuna najveći udio imaju prihodi od poslovanja. U grafikonu 17 prikazano je kretanje strukture prihoda i primitaka proračuna Općine Majur u promatranom razdoblju.

Grafikon 17: Kretanje strukture prihoda i primitaka proračuna Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Prema strukturi proračunskih prihoda i primitaka vidljivo je da prihodi od poslovanja čine najveći udio u svim godinama promatranog razdoblja. U promatranom razdoblju Općina

Majur nije koristila financijske instrumente zaduživanja niti je ostvarila primitke po pozicijama financijske imovine. Prihodi od prodaje nefinancijske imovine u 2010. godini iznosili su 2%, a u 2013. godini tek 0,1%.

Najizdašniji izvor poreznih prihoda Općine Majur je porez i prirez poreza na dohodak. U skladu sa Zakonom o financiranju jedinica lokalne samouprave i uprave Općina Majur određuje i primjenjuje stopu prireza poreza na dohodaka od 5,0%. Postotni udio poreznog prihoda od poreza na dohodak u razmatranom razdoblju prosječno je iznosio 83,50% ukupnih poreznih prihoda proračuna Općine. U grafikonu 18 prikazani su vrijednosni i postotni udjeli poreza i prireza poreza na dohodak i ostalih poreza u promatranom razdoblju.

Grafikon 18: Vrijednosni i postotni udjeli poreza i prireza poreza na dohodak i ostalih poreza Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

U grafikonu 19 prikazano je kretanje prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak u promatranom razdoblju.

Grafikon 19: Kretanje prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

U grafikonu 19 vidljivo je da od 2013. godine porezni prihodi od poreza i prireza poreza na dohodak bilježe stalni pad. Najveći pad rečenih poreznih prihoda zabilježen je 2015. godine (-40,3%) s ukupnim iznosom od 468.491,00 kn. Obzirom na broj i strukturu zaposlenih s područja općine Majur koji predstavljaju izvor poreza i prireza poreza na dohodak koja se u promatranom razdoblju nije mijenjala u značajnijem broju, razvidno je da su na smanjenje prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak najviše utjecale izmjene *Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave* (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 73/08, 25/12, 147/14 i 100/15) u 2012., 2014., i 2015. godini, a odnosile su se na model raspodjele poreza i prireza poreza na dohodak.

Osim iz poreznih izvora Općina Majur značajan dio prihoda ostvaruje iz neporeznih izvora; prihoda od administrativnih pristojbi i po posebnim propisima, od kojih su najznačajnije komunalne naknade i komunalni doprinosi. Analizom prihoda u promatranom razdoblju, utvrđeno je da prihodi od Prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada sudjeluju u ukupnim proračunskim prihodima s udjelom od prosječno 10,4%. U grafikonu 20 prikazano je kretanje ovih neporeznih prihoda u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine.

Grafikon 20: Kretanje neporeznih prihoda Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Najviše prihoda ostvareno je 2014. godine i iznosili su 325.131,00 kn dok je najniža razina prihoda (266.308,00 kn) promatranog razdoblja ostvarena 2010. godine. U strukturi ove vrste neporeznih prihoda, najznačajniji su prihodi od komunalnog doprinosa i komunalne naknade s prosječnim postotnim udjelom promatranog razdoblja od 83,7%.

S obzirom na vrijednost indeksa razvijenosti Općina Majur ima status potpomognutog područja. Ovaj status omogućuje transfere proračuna središnje države i Županije, te izvanproračunskih korisnika, koji se koriste za socijalne razvojne i kapitalne programe. U grafikonu 21 prikazano je kretanje prihoda po poziciji Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna.

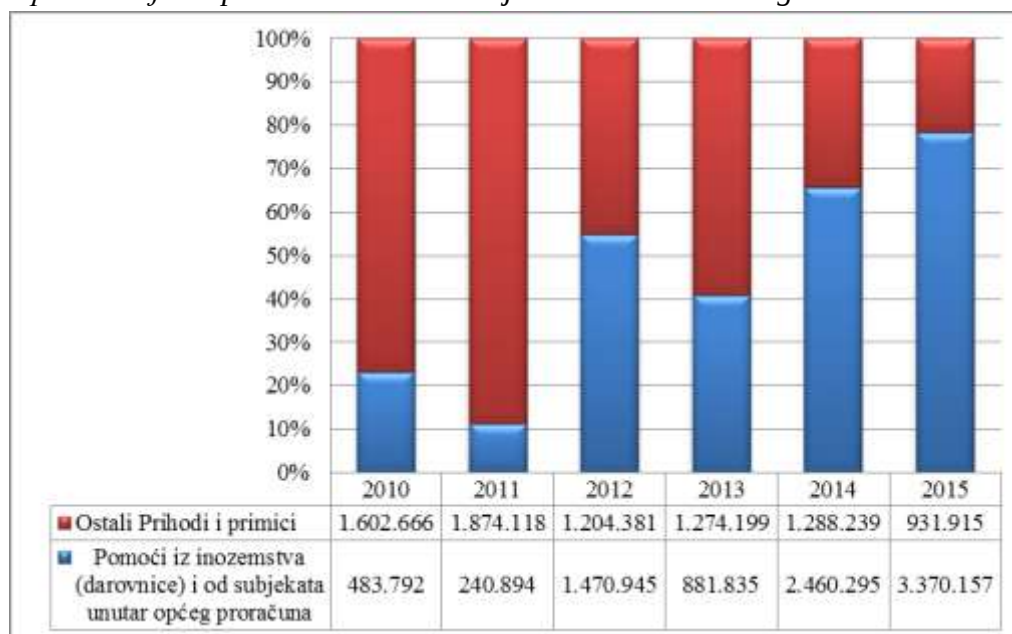
Grafikon 21: Kretanje prihoda Općine Majur po poziciji Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

O značajnosti transfera središnje države, Županije i izvanproračunskih korisnika za održivost proračuna Općine Majur i samo funkcioniranje Općine ukazuje udio transfera u ukupnim proračunskim prihodima i primicima tijekom promatranog razdoblja. U grafikonu 22 prikazano je kretanje udjela transfera u ukupnim proračunskim prihodima i primicima u promatranom razdoblju.

Grafikon 22: Kretanje udjela transfera u ukupnim proračunskim prihodima i primicima Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

U promatranom razdoblju transferi su u ukupnim prihodima i primicima iznosili 52,15%.

Od ostalih prihoda potrebno je spomenuti prihode od imovine koje Općina stječe temeljem upravljanja imovinom u svom vlasništvu, a navedeni prihodi prosječno iznose 25.421,17 kn godišnje.

RASHODI I IZDACI

Rashodi i izdaci Općine Majur u promatranom razdoblju prosječno su iznosili 2.706.837,50 kn godišnje, a njihovo kretanje prikazano je u grafikonu 23. 2010. godine iznosili su 2,45 milijuna kn, a 2011. godine smanjeni su na 2,07 milijuna kn. Naredne, 2012. godine došlo je do povećanja rashoda, za 9,80%, u odnosu na prethodnu 2011. godinu. 2013. godine proračunski su rashodi povećani za 12,54%, u odnosu na 2012. godinu. 2014. godine, dolazi do dodatnog povećanja proračunskih rashoda (13,10%) u odnosu na prethodnu, 2013. godinu. U 2015. godini zabilježeni su najveći rashodi i izdaci u iznosu od 3,96 milijuna kn.

Grafikon 23: Kretanje rashoda i izdataka Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Prema prikazanoj strukturi rashoda i izdataka Općine Majur u grafikonu 24 vidljivo je da najveći udio imaju rashodi poslovanja. U promatranom razdoblju osciliraju, te se kreću u rasponu od 1,49 milijuna kn (2011.) do 3,54 milijuna kn (2013.), a u prosjeku iznose 79,21% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka.

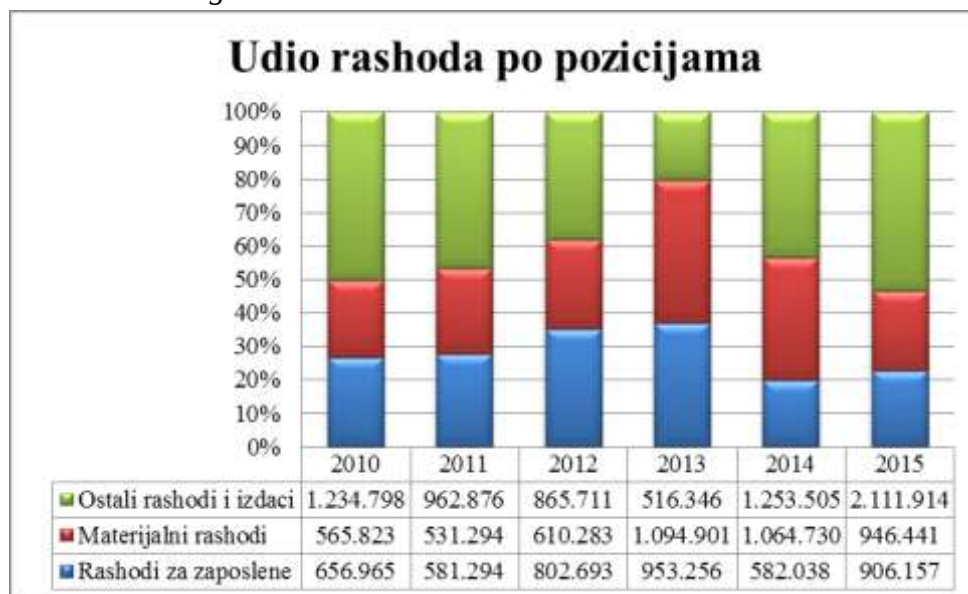
Grafikon 24: Struktura rashoda i izdataka Općine Majur tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Najveći dio ovih rashoda je zadane veličine, budući da su najznačajniji rashodi za zaposlene i materijalni rashodi. U grafikonu 25 prikazana je struktura poslovnih rashoda proračuna Općine Majur.

Grafikon 25: Struktura poslovnih rashoda Općine Majur tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine

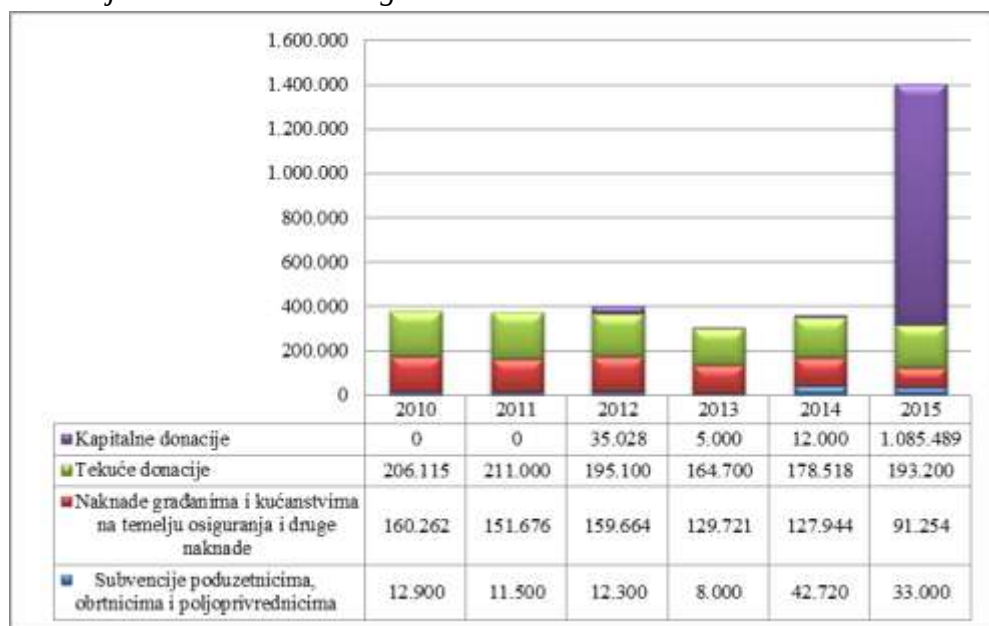

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Rashodi za zaposlene osciliraju u godinama promatranog razdoblja. Razlog povećanja/smanjenja troškova za zaposlene nije stvarno povećanje/smanjenje broja zaposlenih u Općini nego se odnosi na računovodstveno bilježenje troškova osoba zaposlenih putem programa Javnog rada HZZ-a po ovoj proračunskoj poziciji. Rashodi za zaposlene u promatranom razdoblju prosječno iznose 27,6% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka, a najveći udio imali su 2012. (35,22%) i 2013. godine (37,17%). Materijalni rashodi Općine Majur u promatranom razdoblju prosječno iznose 29,63% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka, a najveći udio (42,70%) imali su 2013. godine.

Subvencije, pomoći i donacije predstavljaju također predstavljaju stavku u proračunskim rashodima i izdacima. Tijekom promatranog razdoblja prosječno su iznosili 19,87% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka. Kretanje subvencija, pomoći i donacija promatranog razdoblja prikazano je u grafikonu 26.

Grafikon 26: Kretanje subvencija, pomoći i donacija Općine Majur tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine

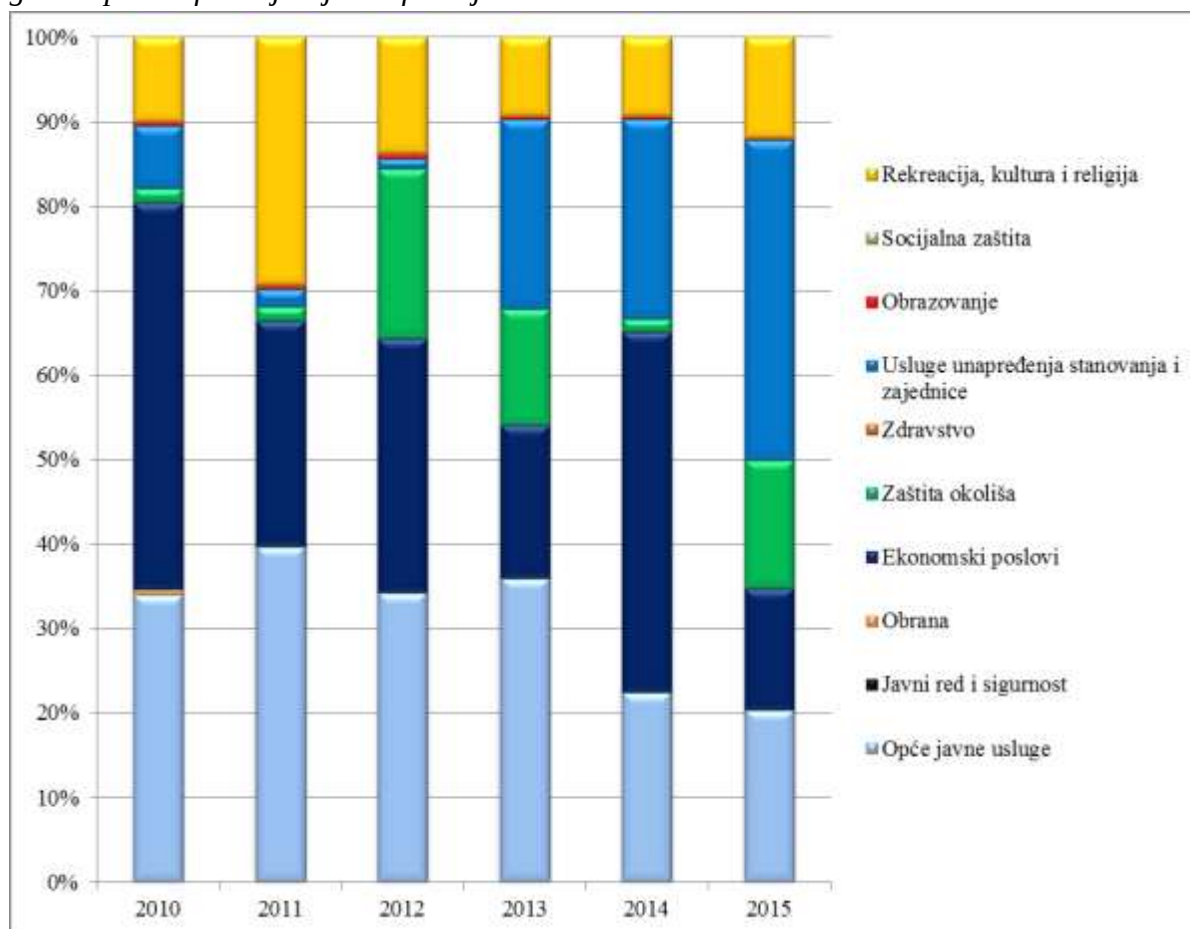

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Najmanji udio u prikazanim rashodima imaju subvencije poduzetnicima, obrtnicima i poljoprivrednicima koji u promatranom razdoblju iznosi 0,75% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka.

U grafikonu 27 prikazano je kretanje rashoda Općine Majur u promatranom razdoblju prema funkcijskoj klasifikaciji.

Grafikon 27: Kretanje rashoda Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine prema funkcijskoj klasifikaciji

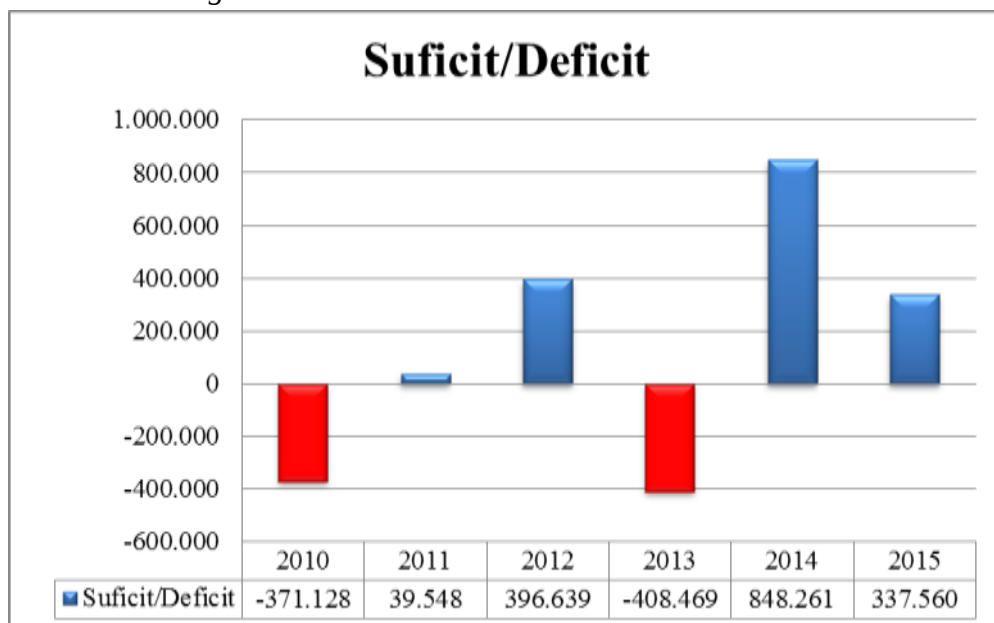
Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Na grafikonu 27 vidljivo je osciliranje udjela rashoda po pozicijama u ukupnim rashodima i izdacima po funkcijskoj klasifikaciji u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine. Prosječni udjeli po funkcijama imali su sljedeće vrijednosti:

- Opće javne usluge 29,71%,
- Ekonomski poslovi 28,56%
- Usluge unapređenja stanovanja i zajednice 18,53%
- Rekreacija – kultura – religija 13,24%
- Zaštita okoliša 9,45%
- Obrazovanje 0,41%
- Obrana 0,09%
- Javni red i sigurnost 0,00%
- Socijalna zaštita 0,00%
- Zdravstvo 0,00%

U grafikonu 28, prikazano je ostvarenje proračunskog suficita/deficita koji je razlika ukupnih proračunskih prihoda i primitaka te rashoda i izdataka unutar promatranog razdoblja.

Grafikon 28: Ostvareni proračunski suficit/deficit Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine.

Izvor: MFIN, <http://www.mfin.hr/hr/lokalni-proracun-arhiva>, Obrada autora

Prema prikazanom u grafikonu 28 Općina Majur na kraju promatranog razdoblja generirala je proračunski suficit u iznosu od 842.411,00 kn. Po godinama promatranog razdoblja najviši proračunski suficit ostvaren je u 2014. godini (848.261,00 kn), a najviši proračunski deficit u 2013. godini (-408.469,00 kn).

ZAKLJUČAK ANALIZE FISKALNE POZICIJE

Temeljem provedene analize najvažnijih prihodovnih i rashodovnih stavki proračuna Općine Majur može se zaključiti sljedeće:

- ❖ Stopa prireza poreza na dohodak u Općini Majur iznosi 5,00%.
- ❖ Porezni prihodi Općine Majur prosječno iznose 39,95% ukupnih proračunskih prihoda i primitaka.

- ❖ Porezni prihodi temeljem poreza i prireza na dohodak prosječno iznose 83,50% ukupnih poreznih prihoda, dok njihov udio u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 33,36%.
- ❖ Udio proračunskih prihoda od komunalne naknade i doprinosa, te po osnovama ostalih upravnih i administrativnih pristojbi i naknada u ukupnim proračunskim prihodima iznosi 10,40%.
- ❖ Rashodi poslovanja imaju najveći udio u ukupnim rashodima i iznose 79,21% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka.
- ❖ Udio rashoda za zaposlene prosječno iznosi 27,60% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka.
- ❖ Udio materijalnih rashoda prosječno iznosi 29,63% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka.
- ❖ Udio rashoda za nabavu nefinancijske imovine prosječno iznosi 20,79% ukupnih proračunskih rashoda i izdataka.
- ❖ Udio rashoda po osnovama subvencija i pomoći u ukupnim proračunskim rashodima i izdacima iznose: za subvencije poduzetnicima, obrtnicima i poljoprivrednicima 0,74%, za naknade građanima 5,05%, za tekuće donacije 7,07% i za kapitalne donacije 7,00%.
- ❖ Općina Majur je u razdoblju od 2010. do 2015. godine generirala proračunski suficit u iznosu od 842.411,00, što predstavlja 29,59% prosječnog godišnjeg proračuna promatranog razdoblja.

U usporedbi s ostalim jedinicama lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj, proračun Općine Majur strukturno odstupa od nacionalnog prosjeka. Tako Općina Majur ostvaruje manji udio poreznih prihoda u ukupnim proračunskim prihodima (39,95%), koji na nacionalnoj razini iznosi 59,90%. Najveća razlika nalazi se u udjelu prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak u ukupnim proračunskim prihodima koji na nacionalnoj razini iznosi 53,96%, a u Općini Majur 33,36%.

Kod neporeznih proračunskih prihoda također su vidljive strukturne razlike pa Općina Majur od imovine prosječno uprihoduje 0,89% ukupnih proračunskih prihoda dok prosjek na nacionalnoj razini iznosi 8,90%. Uočena je razlika i kod prihoda od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada, temeljem kojih Općina Majur prosječno uprihoduje 10,40% ukupnih proračunskih prihoda, dok na nacionalnoj razini

prosjeck znaatno veći i iznosi 19,5% ukupnih proračunskih prihoda. Glede pomoći koju Općina Majur ostvaruje po osnovi transfera iz proračuna i ostalih subjekata opće države, ona prosječno iznose 52,14% i višestruko odstupa od nacionalne razine gdje prosjek iznosi 8,21%.

Općina Majur nije opterećena finansijskim zaduženjima pa nema potrebe za rezervacijom proračunskih sredstava za pozicije otplate zajmova i kamata po zajmovima. Finansijski rashodi svode se na redovno finansijsko poslovanje.

Kod usporedbe proračunske potrošnje na nacionalnoj i lokalnoj razini prema funkcijskoj klasifikaciji, vidljiva su veća odstupanja kod gotovo svih funkcija. Tako za funkcije *opće javne usluge* Općina Majur izdvaja 29,71% proračunskih sredstava dok je nacionalni prosjek 17,38%; za funkciju *unaprjeđenja stanovanja i zajednice* nacionalni prosjek proračunske potrošnje iznosi 23,4%, dok je kod Općine Majur udio 18,5%; potrošnja na *ekonomske poslove* u Općini Majur prosječno iznosi 28,5%, a na nacionalnoj 14,9%; *potrošnja za obrazovanje* Općine Majur iznosi 0,4%, a na nacionalnoj razini 17,6%; potrošnja Općine Majur za *rekreaciju – kulturu – religiju* prosječno iznosi 13,2%, dok je nacionalni prosjek 12,8%; potrošnja Općine Majur na *zaštitu okoliša* prosječno iznosi 9,45% dok je nacionalni prosjek 3,6%; na *socijalne mjere zaštite* Općina Majur troši prosječno 0,00% nasuprot nacionalnog prosjeka od 5,6%; za funkciju *zdravstvo* Općina Majur izdvaja 0,00% proračunskih sredstava, a nacionalni prosjek iznosi 1,5%, za *mjere javnog reda i sigurnosti* na nacionalnoj razini troši se 3,20%, a Općina Majur izdvaja 0,00% proračunskih sredstava; za funkciju *obrane* Općina Majur izdvaja 0,09%, a nacionalni prosjek iznosi 0,02%.

Unatoč izrazito slabom fiskalnom kapacitetu koji se ogleda kroz mali broj fiskalnih izvora i nisku stopu lokalnih poreza, Općina Majur u promatranom razdoblju uspjela je generirati proračunski suficit u visini od gotovo 30% prosječnog godišnjeg proračuna. Na slab fiskalni kapacitet utjecalo je i utječe niz različitih čimbenika. Prvenstveno valja istaknuti usporenu infrastrukturnu obnovu (komunalne i društvene infrastrukture) ovog ratom devastiranog područja, stalno smanjenje broja stanovnika (posebno radno aktivnog stanovništva), mali broj poduzetnika, visoku stopu registrirane nezaposlenosti, mali broj zaposlenih, nisku razinu konkurentnosti investicijske destinacije, stalne promjene raspodjele poreznih prihoda jedinicama lokalne i regionalne (područne) samouprave i čitav niz socio-ekonomskih indikatora koji ukazuju na negativno poslovno okruženje i smanjenu kvalitetu života. Tako održivost Općine Majur prvenstveno ovisi o transferima opće države koji pomažu zadržavanju postojećeg stanja koje je uvjetno održivo. Pri tom valja naglasiti i odgovorno ponašanje

nositelja razvojnih politika Općine Majur koji efikasno i odgovorno upravljaju ograničenim raspoloživim proračunskim sredstvima, a koje koriste za financiranje aktivnosti definiranih *Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*.

PREPORUKE JAČANJA FISKALNE POZICIJE I UPRAVLJANJA PRORAČUNOM

Svaka jedinica lokalne samouprave ima svoje specifičnosti, pa tako i Općina Majur. Općina Majur gotovo je u cijelosti devastirana tijekom Domovinskog rata, a obnova i unaprjeđenje komunalne infrastrukture, društvene infrastrukture, poduzetničke infrastrukture i drugih sastavnica gospodarske konkurentnosti i kvalitete života, još uvijek nije provedena u potrebnoj mjeri. Također valja uzeti u obzir mali broj poduzetnika i obrtnika, mali udio radno sposobnog stanovništva, neusklađenost kompetencija nezaposlenih s potrebama tržišta rada, nastavak negativnih demografskih trendova, znatne poljoprivredne površine koje nisu u gospodarskoj funkciji, nedovoljno razvijenu „kulturu poduzetništva“ i dr. Lokalno gospodarstvo oslonjeno je na nekoliko gospodarskih subjekata, među kojima se izdvaja PPS Majur d.o.o. (drvoprerađivačka industrija), kao subjekt koji pojedinačno zapošljava najveći broj stanovnika s područja općine Majur (i susjednih jedinica lokalne samouprave), te javne ustanove i institucije koje zapošljavaju nezanemariv broj zaposlenih. Razvojni gospodarski potencijali općine Majur sadržani su u strateškom prometnom položaju, različitim poljoprivrednim djelatnostima, stočarstvu, šumarstvu i drvoprerađivačkim djelatnostima, različitim tipovima turizma i drugim uslužnim djelatnostima.

Uzimajući u obzir sve prisutne razvojno ograničavajuće čimbenike, raspoložive razvojne potencijale, razvojne trendove, sadašnji fiskalni kapacitet, proračunsku neopterećenost zajmovima i strateške smjernice na nacionalnoj, regionalnoj i razini Europske unije, a s druge strane potrebe povećanja kvalitete i dostupnosti javnih dobara i usluga preporučuju se sljedeće aktivnosti:

- ❖ **Povećanje fiskalnog kapaciteta** – preduvjet je fiskalna i regionalna decentralizacija o čemu već duži niz godina traje javna rasprava u Republici Hrvatskoj. Međutim, jačanje fiskalnog kapaciteta moguće je samo povećanjem sposobnosti lokalnih jedinica da prikupljaju prihode iz vlastitih izvora, te sposobnosti za financiranje javnih usluga, odnosno povećanjem izvora poreznih prihoda, povećanjem poreznih stopa i/ili

uvođenjem novih poreza. Za više prikupljenih prihoda, osim zakonskih preduvjeta, nužno je imati konkurentno lokalno tržište rada, izgrađenu infrastrukturu koja će omogućiti implementaciju poduzetničkih aktivnosti, nove investicije i sl.

Stoga je potrebno pristupiti kontinuiranom jačanju administrativnih kapaciteta Općine Majur kroz edukacije zaposlenih, implementacije novih tehnologija i moguće organizacijske promjene. Jači administrativni kapaciteti Općine omogućuju razradu i provedbu mjera poboljšanja kvalitete i konkurentnosti poslovnog okruženja; poticanja razvoja poduzetništva, obrtništva i poljoprivrede; prezentaciju općine Majur kao poželjne investicijske destinacije; administrativnu i tehničku pomoć kod implementacije investicija zainteresiranih investitora. Jačanje administrativnih i organizacijskih kapaciteta Općine moguće je kroz korištenje bespovratnih sredstava iz EU i nacionalnih fondova čime bi se izbjeglo povećanje proračunskih rashoda, a ostvarili željeni učinci. Nadalje, potrebno je poboljšati programe poticanja poduzetništva obrtništva i poljoprivrede. Ništa manje važna je razrada i provedba mjera pronatalitetne politike i politike doseljavanja mladih obitelji. Za veći dio navedenih aktivnosti moguće je korištenje bespovratnih sredstava iz EU i nacionalnih fondova. Obzirom na ograničenost proračunskih mogućnosti Općine i status Općine kao potpomognutog područja koje je teško devastirano u Domovinskom ratu, preporučuje se izrada koncepta navedenih poticajnih mjera i njegova prezentacija mjerodavnim tijelima središnje države (MRRFEU, MINGO, MINPO, novo Ministarstvo demografije obitelji, mladih i socijalne politike, novo Ministarstvo državne imovine i dr.) i pripadajućim im agencijama, te relevantnim ustanovama i institucijama (Sisačko-moslavačka županija, HZZ PU-Sisak, HGK, HOK i dr.), s ciljem ishodovanja tehničke i financijske pomoći za provedbu navedenih mjera. Željeni učinci sadržani su u: stavljanju u funkciju razvojnih potencijala, povećanju broja poduzetnika, obrtnika i poljoprivrednika (posebno onih kojima je poljoprivreda primarni izvor prihoda), otvaranja novih radnih mjesta, povećanja zaposlenosti i zaustavljanja negativnih demografskih trendova.

- ❖ **Jačanje apsorpcijskog kapaciteta za korištenje EU fondova** – s obzirom na financijske omotnice koje su osigurane za Republiku Hrvatsku temeljem kohezijske politike Europske unije za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine, na onima koji upravljaju regionalnim i vlastitim razvojem značajna je odgovornost u razvoju i pripremi odgovarajućih projekata koji će, prije svega, doprinositi razvoju lokalne

zajednice. Europska komisija jedinicama lokalne samouprave preporučuje CLLD kao „alat“ u funkciji lokalnog razvoja.²⁴ Cilj je osigurati strateški pristup planiranju lokalnog razvoja na način da se definiranje lokalnih potreba odredi na principu „odozdo prema gore“ u suradnji sa lokalnom zajednicom, a uvažavajući prioritete koji su definirani na višim razinama planiranja (na razini regije, države i same EU). CLLD pristup treba biti vođen od strane lokalne zajednice, lokalnih akcijskih grupa (LAG) koje su sastavljene od predstavnika javnih i privatnih socio-ekonomskih skupina. Mora biti kreiran da odražava lokalne potrebe i potencijale te da uključi inovativne značajke u lokalni kontekst, umrežavanje i suradnju. Općina Majur suosnivač je LAG – a „Una“, sjedište LAG-a nalazi se u općini Majur. LAG u suradnji s drugim relevantnim čimbenicima može kreirati raznovrsne razvojne projekte;

- Za pripremu i implementaciju projekata, potrebna su značajna proračunska sredstva, pa se pri planiranju i provedbi razvojnih projekata u što većoj mjeri preporučuje korištenje *ex-ante*, *on-going* i *ex-post* vrednovanja. Za odluku o pripremi i provedbi razvojnih projekata, preporučuje se prethodna analiza društvenih troškova i koristi projekata (*cost benefit analiza*).
- Na nužnost primjene evaluacijskih i analitičkih modela, ukazuje činjenica da je uz sredstva za projektnu dokumentaciju, potrebno osigurati i sredstva prijavitelja za udio sufinanciranja projekata koji može iznositi od 5% do 50% vrijednosti investicije.
- Za izradu potrebne projektne dokumentacije, preporučuje se alokacija proračunskih sredstava u okviru proračunskih mogućnosti Općine i korištenje potpora središnje države za pripremu projekata koji ispunjavaju kriterije financiranja bespovratnim sredstvima EU fondova. Kod implementacije projekata koji će se financirati bespovratnim sredstvima EU fondova, za udio vlastitog financiranja preporučuje se zaduživanje povoljnim zajmovima HBOR-a. U programskom razdoblju od 2014. do 2020. godine jedinicama lokalne samouprave bit će na raspolaganju i brojni inovativni financijski instrumenti. Više o spomenutim instrumentima i kohezijskoj politici Europske unije uopće, u narednim poglavljima.

²⁴ CLLD (Community led local development) - „Zajednica na čelu lokalnog razvoja“ je jedno od najvažnijih usmjerenja politike regionalnog i lokalnog razvoja te drugih razvojnih politika Europske unije, a koji su obuhvaćeni „Zajedničkim strateškim okvirom“ (CSF).

- ❖ **Nastavak i unaprjeđenje lokalne socijalne politike, politike razvoja konkurentnog lokalnog tržišta rada** – Općina Majur sukladno proračunskim mogućnostima provodi širok spektar socijalnih mjera koji su u funkciji socijalne uključenosti ugroženih društvenih skupina, podizanju razine kvalitete života građana treće životne dobi, stipendiranja učenika i studenata, financiranja učeničkog prijevoza i sl. U programskom razdoblju do 2020. godine preporučuje se u okviru proračunskih mogućnosti nastavak socijalnih politika i njihova usmjerenost na proširenje aktivnosti (poput implementacije procesa cjeloživotnog učenja) koje imaju za cilj socijalizaciju marginaliziranih i ugroženih društvenih skupina, a posebno djece i mladih, dugotrajno nezaposlenih, starih i nemoćnih. Preporučuje se iznalaženje modela suradnje i zajedničkog stipendiranja učenika s lokalnim poduzetnicima kojima su potrebni kvalitetni ljudski resursi srednjoškolskog strukovnog obrazovanja.

- ❖ **Proračunska transparentnost** – jedan od osnovnih preduvjeta razvoja društva i gospodarstva je društveno povjerenje. Društveno povjerenje, premda nema svoju materijalnu vrijednost doprinosi brojnim društvenim koristima koje se pozitivno reflektiraju na ekonomiju i društvenu koheziju. Povjerenje se stvara i jača, pozitivnim odnosima između nositelja razvojnih politika, pojedinaca, institucija i organizacija civilnog društva, a posljedično transformira u društveni kapital.²⁵ S aspekta lokalnih javnih financija, njeni nositelji mogu doprinijeti povećanju vrijednosti društvenog kapitala kroz povećanje otvorenosti proračuna lokalnoj zajednici. Da proračunska transparentnost zaista doprinosi stvaranju veće vrijednosti društvenog kapitala, koji u pravilu rezultira pozitivnim gospodarskim kretanjima i višoj stopi BDP-a, dokazano je u brojnim znanstvenim publikacijama, a mogu se izdvojiti rezultati istraživanja instituta CBBP (eng. *Center on Budget and Policy Priorities*) u kojima je dokazana čvrsta pozitivna korelacija između visoke vrijednosti Indeksa otvorenosti proračuna i BDP-a *per capita*.²⁶ Premda Općina redovito na svojim mrežnim stranicama informira

²⁵ Više o važnosti društvenog povjerenja za društveni i gospodarski razvoj - Francois, P. 2003. *Social Capital and Economic Development*. Routledge, London

²⁶ Vođen smjernicama Međunarodnog monetarnog fonda (MMF-a) i Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD-a), Center on Budget and Policy Priorities (CBPP) iz Washingtona razvio je 2006. godine metodologiju po kojoj mjeri otvorenost tj. transparentnost proračuna, a koju je nazvao Indeks otvorenosti proračuna. Indeksom se izražava dostupnost, količina i kvaliteta informacija koje su vezane za proces planiranja, donošenja, izvršenja i kontrole proračuna. Izračunava se svake druge godine, a omogućuje međunarodnu usporedbu transparentnosti proračunskog procesa. Transparentnost prema CBPP-u znači da svi građani neke zemlje imaju pristup informacijama o tome koliko se sredstava raspodjeljuje na različite oblike potrošnje, kakvi se i koliki prihodi prikupljaju i kako se troše, ali i međunarodna pomoć i drugi javni resursi. Indeks otvorenosti proračuna izračunava se i za jedinice lokalne samouprave u Hrvatskoj.

građane o potrošnji proračunskih sredstava, preporučuje se daljnje unapređenje proračunske transparentnosti s ciljem jačanja društvenog povjerenja, ali i odgovornosti korisnika proračunskih sredstava (udruga, ustanova, pojedinaca) prema lokalnoj zajednici.

7.3. FINANCIRANJE RAZVOJNIH PROJEKATA SREDSTVIMA EU FONDOVA

Od 01. srpnja 2013. godine, Republika Hrvatska je članica Europske unije. Članstvo u Europskoj uniji donosi novu financijsku perspektivu Republici Hrvatskoj i njenim građanima kroz korištenje EU fondova. Premda je i do ulaska u Europsku uniju Republika Hrvatska koristila programe pomoći za države nečlanice, i to:

- do 2006. godine programe: CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD,
- od 2007. do 2013. godine program: IPA

kroz koje je Europska unija Republici Hrvatskoj dodijelila više od 1,6 milijardi eura za financiranje različitih projekata.

Od 01. srpnja 2013. godine, na raspolaganju su sredstva EU fondova namijenjena isključivo zemljama članicama koja su u funkciji Kohezijske politike Europske unije.

Dodatna sredstva Europske unije dostupna su kroz Programe Unije koji predstavljaju integrirani niz aktivnosti, a koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima, povezanim sa zajedničkim politikama Europske unije.

Programi Unije u kojima mogu sudjelovati korisnici iz Republike Hrvatske su:

- HORIZON 2020
- ERASMUS +
- FISCALIS 2020
- CUSTOMS 2020
- PERICLES 2020
- HERCULE III
- JUSTICE

- CONSUMER
- LIFE
- EMPLOYMENT and SOCIAL INNOVATION – Zapošljavanje i socijalne inovacije
- YOUTH EMPLOYMENT INITIATIVE – Inicijativa za zapošljavanje mladih
- COSME – Program za konkurentnost MSP-a
- CREATIVE EUROPE
- EUROPA ZA GRAĐANE 2014 – 2020
- PRAVA I DRŽAVLJANSTVO
- ZDRAVLJE ZA RAST (Health for Growth)

Uz Programe Unije, korisnicima su dostupna bespovratna sredstva kroz instrumente prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje (Central Europe, INTERREG Europe i dr.)

7.4. EU FONDOVI U FINACIJSKOJ PERSPEKTIVI 2014. – 2020.

U drugom poglavlju prikazano je strateško programiranje koje se temelji na ključnom dokumentu, „EUROPA 2020“. To je Strategija za pametan, održiv i uključiv rast te je temeljni strateški dokument Europske unije za razdoblje od 2014. do 2020.

Ovim dokumentom, definirani su ciljevi i prioriteti djelovanja svih ekonomskih politika. Sredstva su osigurana kroz sljedeće fondove, a koji u potpunosti obuhvaćaju novu kohezijsku politiku Europske unije:

- CF (eng. *Cohesion Fund*) – Kohezijski fond,
- ESF (eng. *European Social Fund*) – Europski socijalni fond,
- ERDF (eng. *European Regional Development Fund*) – Europski fond za regionalni razvoj,
- EARDF (eng. *European Agricultural Fund for Rural Development*) – Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj,
- EMFF (eng. *European Maritime and Fisheries Fund*) – Europski fond za pomorstvo i ribarstvo.

Uz Programe Unije prikazane u prethodnom poglavlju, svaka od zemalja članica Europske unije ima na raspolaganju i ove fondove kao izvore financiranja. Međutim, razlika između slabo razvijenih, prijelaznih i razvijenih regija ogleda se u koncentraciji fondova odnosno bespovratnih sredstava, u skladu s razinom njihove razvijenosti mjerene visinom BDP-a. Zato je Republika Hrvatska 2012. godine usuglasila s Europskom komisijom novu Nacionalnu klasifikaciju prostornih jedinica na dvije statističke regije; Jadransku i Kontinentalnu Hrvatsku, jer bi prema dotadašnjoj podjeli na tri statističke regije došlo do negativnog utjecaja visine BDP-a Sjeverozapadne Hrvatske na stopu sufinanciranja i visinu regionalnih potpora manje razvijenim gradovima i općinama unutar navedene statističke regije. Za Republiku Hrvatsku, u navedenom razdoblju namijenjeno je nešto manje od 10,67 milijardi eura.

7.4.1. PARTNERSKI SPORAZUM

Sporazum o partnerstvu je temeljni strateški dokument Republike Hrvatske za korištenje Europskih strukturnih i investicijskih (dalje: ESI) fondova i donosi se za razdoblje od sedam godina.

Njime se utvrđuju nacionalne strategije za korištenje ESI fondova. Kako je utvrđeno u *Uredbi (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1083/2006* (dalje: Uredba o fondovima), svaka država članica EU obvezna je podnijeti Sporazum o partnerstvu. Europska komisija usvojila je Sporazum o partnerstvu s Republikom Hrvatskom 30. listopada 2014. godine.

Struktura Partnerskog sporazuma utvrđena je spomenutom Uredbom o fondovima. Uredba utvrđuje 11 tematskih cjelina između kojih država članica može izabrati svoja nacionalna područja ulaganja. Jedan od najvažnijih rezultata Partnerskog sporazuma je izbor tematskih cjelina u koje će država članica usmjeriti dodijeljena sredstva iz ESI fondova, isto kao i utvrđivanje konkretnih financijskih iznosa za svaku odabranu tematsku cjelinu. Istovremeno, Uredbe koje se bave pojedinačnim fondovima definiraju tematske cjeline koje se mogu

financirati iz pojedinog fonda. U tablici 11 prikazan je popis tematskih cjelina i fondovi iz kojih pojedina tematska cjelina može biti financirana.

Tablica 11: Popis tematskih cjelina i izvora financiranja

Tematski cilj		Izvor financiranja	CF	ESF	ERDF	EAFRD	EMFF
1.	Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija				X	X	
2.	Jačanje pristupa i korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija				X	X	
3.	Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzetnika, poljoprivrednog sektora				X	X	X
4.	Podrška približavanju prema ekonomiji temeljenoj na niskim emisijama CO ₂ u svim Sektorima		X		X	X	X
5.	Promicanje prilagodbe klimatskim promjenama, prevencija te upravljanje rizicima		X		X	X	
6.	Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa		X		X	X	X
7.	Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla na ključnoj infrastrukturi prometne mreže		X		X	X	
8.	Promicanje zapošljavanja i podrška mobilnosti radne snage			X	X	X	X
9.	Promicanje socijalnog uključivanja i borba protiv siromaštva			X	X	X	
10.	Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje			X	X	X	
11.	Jačanje institucionalnih kapaciteta i učinkovita javna uprava		X	X	X		
Tehnička pomoć			X	X	X	X	X

Izvor: Uredba EU 1303/2013; EU 1301/2013; EU 1304/2013; 1305/2013, Obrada autora

Ove tematske cjeline kako su definirane uredbama, trebaju se prenijeti u prioritetne osi nacionalnih operativnih programa. Kao što je vidljivo, pojedine tematske cjeline mogu biti financirane iz više izvora odnosno fondova. Tehnička pomoć nema formalan status tematske cjeline, ali se prema odredbama *Uredbe o fondovima* može programirati kao prioritetna os. Hrvatska je odlučila koristiti sredstva za projekte iz svih raspoloživih tematskih cjelina njihovom razradom kroz nacionalne operativne programe.

7.4.2. OPERATIVNI PROGRAMI

Operativni programi označavaju detaljne planove i načine na koje država članica namjerava koristiti dodijeljena sredstva, te detaljni prikaz financijskih iznosa i prioriteta u koje će se ti iznosi usmjeriti. Uredbom o fondovima utvrđena je struktura samih operativnih programa, međutim njihov broj određuje sama država članica.

Republika Hrvatska ima četiri operativna programa:

Konkurentnost i kohezija - Operativni program Konkurentnost i kohezija financira se iz *Europskog fonda za regionalni razvoj* i *Kohezijskog fonda* te je ujedno i najveći operativni program. Operativni program podijeljen je na prioritetne osi koje se dijele na investicijske prioritete unutar kojih su određeni specifični ciljevi i aktivnosti koje je moguće financirati.

Od jedanaest ponuđenih, Hrvatska je odlučila raspoloživa sredstva usmjeriti u devet tematskih cjelina. Od pet mogućih tematskih cjelina koje se mogu financirati iz Kohezijskog fonda, Hrvatska je odabrala dvije za ulaganje, pa je Program podijeljen u 10 prioritetnih osi, od kojih su sve financirane iz Europskog fonda za regionalni razvoj, dok su 2 financirane iz Kohezijskog fonda i Europskog fonda za regionalni razvoj (prioritetna os 6: Zaštita okoliša i održivost resursa te prioritetna os 7: Povezanost i mobilnost). Za ulaganja u rast i razvoj kroz navedene prioritetne osi namijenjeno je ukupno 6,88 milijardi (4,32 milijardi eura iz Europskog fonda za regionalni razvoj, a 2,56 milijardi eura iz Kohezijskog fonda).

Učinkoviti ljudski potencijali – Operativni program *Učinkoviti ljudski potencijali* financira se iz Europskog socijalnog fonda. Temeljni cilj ovog Operativnog programa je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Ukupno ima pet prioritetnih osi koje su podijeljene na investicijske prioritete i specifične ciljeve, a prioriteti su:

- Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage
- Socijalno uključivanje
- Obrazovanje i cjeloživotno učenje
- Pametna administracija

Za smanjenje nezaposlenosti, socijalnu uključivost, obrazovanje, cjeloživotno učenje, suzbijanje diskriminacije, efikasnu javnu upravu i niz drugih mjera, u razdoblju od 2014. do 2020. godine dostupno je 1,85 milijardi eura (1,58 milijardi eura iz proračuna Europske unije, a 66 milijuna eura iz Inicijative za zapošljavanje mladih).

Program ruralnog razvoja – strateški je dokument koji bi trebao pridonijeti razvoju hrvatske poljoprivrede i ruralnom razvoju te predstavlja preduvjet za korištenje sredstava iz *Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj*. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena poljoprivrednicima i vlasnicima poljoprivrednih gospodarstava. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Poticati konkurentnost poljoprivrede,
- Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama,
- Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta.

Sredstva za postizanje strateških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta.

U Programu su definirane različite mjere za čije će ostvarenje biti alocirana sredstva, a u okviru tih mjera određene su podmjere koje sadrže aktivnosti prihvatljive za ulaganje.

Dakle, prema Operativnom programu, iz *Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj* planira se financirati 16 mjera.

Mjere predviđene u Programu ruralnog razvoja su:

1. Prijenos znanja i aktivnosti informiranja
2. Savjetodavne usluge, usluge upravljanja i pomoći u poljoprivrednim gospodarstvima
3. Sustavi kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode
4. Ulaganje u fizičku imovinu
5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala oštećenog uslijed prirodnih nepogoda i katastrofalnih događaja i uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti
6. Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja
7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima

8. Ulaganje u razvoj šumskog područja i povećanje održivosti šuma
9. Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača
10. Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti
11. Ekološki uzgoj
12. Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima
13. Suradnja
14. Upravljanje rizicima
15. Financiranje dodatnih izravnih plaćanja za Hrvatsku
16. Podrška za LEADER lokalni razvoj (*CLLD - eng. Community Lead Local Development – lokalni razvoj kojeg vodi zajednica*)

Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja za razdoblje od 2014. do 2020. godine iznosi 2,38 milijardi eura (2,02 milijardi eura iz Europskog fonda za ruralni razvoj, a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske).

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo – Operativni je program kojim Republika Hrvatska kroz korištenje sredstava iz *Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo* doprinosi ostvarenju sveobuhvatnog cilja Zajedničke ribarstvene politike; *osigurati da aktivnosti ribarstva i akvakulture doprinose dugoročnim, održivim uvjetima koji se odnose na okoliš i koji su potrebni za gospodarski i socijalni razvoj*. Sredstva su u najvećoj mjeri namijenjena ribarskom sektoru. Programom su definirani sljedeći ciljevi:

- Promicanje konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture,
- Poticanje provedbe Zajedničke ribarstvene politike (ZRP)
- Promicanje uravnoteženog i uključivog teritorijalnog razvoja ribarstvenih područja i akvakulturnih područja u akvakulturi,
- Poticanje razvoja i provedbe Integrirane pomorske politike (IPP) Unije.

Sredstva za postizanje strateških ciljeva raspoređena su unutar šest prioriteta.

Ukupna alokacija za Operativni program za pomorstvo i ribarstvo u razdoblju od 2014. do 2020. godine iznosi 252,6 milijuna eura.

7.5. PARTNERSTVO PRIVATNOGA I JAVNOGA SEKTORA

Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu JPP se kao skupina zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju.

Međutim, pod pojmom JPP danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.

Pravna regulativa JPP-a u Republici Hrvatskoj sadržana je u novom *Zakonu o javno-privatnom partnerstvu od 13. 07. 2012. godine (NN br. 78/2012, NN 152/2014)*, a kojim je u cijelosti zamijenjen Zakon o javno-privatnom partnerstvu iz 1998. godine, kojeg je karakterizirala složena procedura odobravanja projekata i predugih rokova. Drugi važan zakonski dokument je *Uredba o provedbi javno-privatnog partnerstva od 14.08.2012. (NN 88/12, NN 152/2014)* koji pobliže uređuje:

- sadržaj informacije o namjeri provedbe projekta JPP-a,
- ostalu dokumentaciju koja čini prijedlog projekta JPP-a,
- strukturu komparatora javnog sektora,
- ostale potrebne kriterije za odobrenje prijedloga projekta JPP-a,
- promjene odobrenog projekta JPP-a,
- kriteriji za odabir najpovoljnije ponude koje javno tijelo mora koristiti u postupku odabira privatnog partnera,
- sadržaj izvješća o provedbi projekta JPP-a ...

Preduvjeti uspješnog JPP-a su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. Navedeno nije jednostavno postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha JPP-a.

Bit JPP-a leži u raspodjeli rizika, jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta, te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost na uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Mogući modeli suradnje odnosno partnerstva javnog i privatnog sektora jesu:

- BT – izgradi i prenesi (engl. Build and Transfer)
- BOT – izgradi, djeluj i prenesi (engl. Build, Operate and Transfer)
- BTO – izgradi, prenesi i djeluj (engl. Build, Transfer and Operate)
- BLT – izgradi, iznajmi i prenesi (engl. Build, Lease and Transfer)
- BOO – izgradi, posjeduj i djeluj (engl. Build, Own and Operate)
- BBO – kupi, izgradi i djeluj (engl. Buy, Build and Operate)
- ROT – obnovi, djeluj i prenesi (engl. Rehabilitate, Operate and Transfer)

Svaki od navedenih modela partnerstva ima različit stupanj rizika privatnog partnera i različit stupanj uključenosti javnog sektora.

7.5.1. EU FONDOVI I JAVNO - PRIVATNO PARTNERSTVO

Učinak ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju može se prikazati i kod JPP-a. Naime, od 2014. godine postoji mogućnost financiranja projekata u kombinaciji Europskih fondova i JPP-a. Ovim kombiniranim pristupom financiranja projekata, omogućuje se smanjenje rizika za privatnog partnera i javni sektor. Uz prethodno navedene koristi javnog sektora, mogu se proširiti za sljedeće:

- javno tijelo nema plaćanja sve do stavljanja građevine u uporabu
- provodi se samo jedna faza nabave odnosno odabir privatnog partnera
- nema vlastitih izvora financiranja iz zajmova i kredita

- ne ugrožava se fiskalna pozicija javnog tijela, a posljedično ne dolazi do rasta javnog duga
- ukupno smanjenje društvenih i projektnih troškova reflektira se na smanjenje proračunskog deficita
- kontrola korištenja sredstava iz EU fondova je dio kontrole JPP-a ...

Općina Majur bi sukladno navedenom modelu mogla financirati dio razvojnih projekata (npr. stavljanje u funkciju dijela kulturne baštine, valorizacija postojeće poduzetničke zone, energetske učinkovite javna rasvjeta, izgradnja društvene infrastrukture i sl.).

8. RAZVOJNE POLITIKE, KLJUČNI DOKUMENTI VIŠIH RAZINA VLASTI I SURADNJA

8.1. REGIONALNA POLITIKA RH

Razvoj općine Majur temelji se na vlastitim razvojnim strategijama i opredjeljenjima, ali i na razvojnim politikama i razvojnim strategijama viših razina na koje se treba oslanjati i osigurati koherentnost.

Republika Hrvatska podijeljena je na 20 županija, 127 gradova, 428 općina i Grad Zagreb koji ima posebni status. Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, gospodarsku, prometnu, društvenu i samoupravnu cjelinu ustrojenu radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa. Županija osobito obavlja poslove koji se odnose na: školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Grad je jedinica lokalne samouprave osnovana, u pravilu, za područja više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu i povezana sa zajedničkim interesima stanovništva.

Općine su manje jedinice lokalne samouprave sa sličnim funkcijama kao i gradovi. Gradovi i općine u svom djelokrugu obavljaju poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Na nacionalnoj razini ne postoji jedinstveni zakonski akt koji bi sustavno rješavao problematiku regionalnog razvoja na cijelom državnom teritoriju. Ipak, postoji niz zakona koji su relevantni za reguliranje i provođenje politike regionalnog razvoja. U funkciji regionalnog razvoja provedene su sljedeće aktivnosti, usvojeni sljedeći važni dokumenti i osnovane nove institucije:

- Strategija regionalnog razvoja RH (nova Strategija je u izradi)
- Metodologija izrade indeksa razvijenosti
- Financijska potpora integralnom razvoju lokalne zajednice

- Nova statistička klasifikacija prostornih jedinica RH - NUTS 2²⁷
- Donesen je *Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/14)* i niz pod zakonskih akata.
- Osnovana je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske²⁸
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije
- Operativni programi
- Niz novih strategija razvoja i operativnih programa javnih tijela je u izradi i procesu donošenja.

U okviru samoupravnog djelokruga regionalnih i lokalnih jedinica, u županijama i ne malom broju gradova postoje upravna tijela nadležna za pitanja regionalnog, odnosno, lokalnog razvoja. Uz navedeno u nekim županijama i gradovima postoje županijske razvojne agencije, poduzetnički centri, tehnološki centri i druge razvojne institucije koje imaju važnu ulogu u razvoju gospodarstva.

Od 2006. godine Sisačko-moslavačkoj županiji djeluje županijska razvojna agencija SI-MO-RA. Ista je osnovana s ciljem poticanja regionalnog i lokalnog gospodarskog razvoja čija je misija biti promotor i nositelj projekata razvoja Sisačko-moslavačke županije u stvaranju učinkovitog poduzetničkog okruženja s ciljem održivog povećanja životnog standarda za sve građane Županije. Tako u okviru svog djelokruga rada Razvojna agencija obavlja:

- ❖ poslove pripreme, proučavanja i vrednovanja prijedloga programa i projekata u području gospodarstva, malog i srednjeg poduzetništva, obrtništva, lokalne samouprave i turizma,
- ❖ poslove uspostavljanja i održavanja kontakata s predstavnicima jedinica lokalne samouprave, drugih razvojnih agencija i udruga istih u planiranju i provođenju razvojnih programa
- ❖ poslove pripreme i izvođenja aktivnosti promidžbe razvojnih potencijala i razvojnih projekata Županije usmjerenih privlačenju i poticanju ulaganja u inozemstvu i u

²⁷ Prema Nacionalnoj klasifikaciji prostornih jedinica iz 2007. godine prema NUTS II definirane su tri statističke regije: Sjeverozapadna, Središnja i Istočna te Jadranska Hrvatska. U Sjeverozapadnoj regiji BDP per capita je iznosio 78,3% EU27, a u Središnjoj i istočnoj regiji 45,5% EU27. U 2012. godini došlo je do spajanja ove dvije regije u jedinstvenu statističku regiju kako bi se došlo do ujednačenijeg prosjeka BDP-a per capita, a što bitno utječe na stopu sufinanciranja iz EU fondova. Sada iznosi 64,1% EU27 što omogućuje višu stopu sufinanciranja za Sjeverozapadnu, ali i nižu za Središnju i Istočnu Hrvatsku.

²⁸ Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske osnovana je Uredbom o osnivanju Agencije za regionalni razvoj Republike Hrvatske (NN 155/08), 24. prosinca 2008. godine, kao bitni čimbenik provedbe dijela regionalne razvojne politike Republike Hrvatske iz nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Hrvatskoj te uspostavljanja kontakata s institucijama i osobama zainteresiranim za ulaganje,

- ❖ organiziranje edukativnih seminara i radionica za poduzetništvo, pomoć pri organiziranju povezivanja poduzetnika, asistencija i savjetovanje
- ❖ kroz rad Garancijske sheme osiguranje instrumenta jamstva za poduzetničke kredite
- ❖ upravljanje postojećim i novim razvojnim programima (program poticanja obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, program poticanja i razvoja poduzetničkih zona i poslovnih parkova, program formiranja klastera različitih djelatnosti).²⁹

8.2. REGIONALNA RAZVOJNA POLITIKA U SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI

Regionalna razvojna politika Sisačko-moslavačke županije definirana je sljedećim strateškom razvojnim dokumentima:

Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije - Prostorni plan Sisačko-moslavačke županije donesen je 2001. godine, a prvim izmjenama i dopunama pristupilo se 2010. godine. U tijeku je druga javna rasprava o II. Izmjenama i dopunama Prostornog plana Sisačko-moslavačke županije.

Razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2011.-2013. godine – temeljem članka 14. stavka 2. Zakona o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09) i članka 28. Statuta Sisačko-moslavačke županije („Službeni glasnik Sisačko-moslavačke županije“, broj 11/09 i 5/10), Županijska skupština Sisačko-moslavačke županije na 13. sjednici održanoj 21. veljače 2011. godine, donijela je Odluku o donošenju Razvojne strategije Sisačko-moslavačke županije 2011. - 2013. godine. Nositelji izrade bili su upravni odjeli Županije, Županijski razvojni tim, a koordinator izrade bila je Razvojna agencija SIMORA, koja je pratila i izvršenje postavljenih ciljeva. Županijska razvojna strategija je planski strateški dokument kojim se određuju strateški ciljevi i prioriteti održivog društveno-gospodarskog razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave. Odlukom Županijske skupštine SMŽ, trajanje Županijske razvojne strategije produženo je na 2014., 2015. i 2016. godinu pa je ista još uvijek važeća razvojna strategija. Vizija razvoja Sisačko-moslavačke županije glasi:

²⁹ <http://www.simora.hr/?p=tekst&m=p&f=index&i=131&l=hr&>

„Županija ubrzanog gospodarskog rasta, temeljenog na inovativnoj i izvozno orijentiranoj industriji, poljoprivrednoj proizvodnji, poželjno turističko odredište prepoznatljiv očuvane povijesne kulturne i prirodne baštine, razvijene infrastrukture, privlačna investitorima, poželjna za rad i življenje.“

U tijeku je javna rasprava o novoj Razvojnoj strategiji Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2017.-2020. godine čija je izrada započela krajem 2015. godine.

Poljoprivredna razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije – izrađena i usvojena 2007. godine, temeljni je sektorski strateški dokument razvoja poljoprivrede. Strategijom su definirana 4 strateška cilja i pripadajućih im 15 prioriternih područja. Njihova provedba omogućuje jačanje konkurentnosti i dugoročnu održivost poljoprivrede na području Županije, a obzirom da znatnom broju stanovnika Županije poljoprivreda predstavlja primarni ili sekundarni izvor prihoda, dugoročna održivost i konkurentnost izravno utječe na ekonomsko blagostanje i kvalitetu života stanovništva. Iz navedenog proizlazi definirana misija koja glasi:

„Poljoprivredni sektor Županije igrat će glavnu ulogu u održivom ruralnom razvoju i podržavati će blagostanje Županije“

dok vizija *„Unutar Županije, voditi ćemo naprednu poljoprivrednu proizvodnju, jednu od uspješnih hrvatskih priča, od koje će koristiti imati poljoprivredni proizvođači i cjelokupna ruralna zajednica“*, naglašava razvojni potencijal i ulogu poljoprivrede za Županiju i sve njene dionike.

Strategija razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije 2014.-2020. godine – izrađena je i usvojena u listopadu 2014. godine, a predstavlja ključni strateški dokument Županije čija provedba omogućuje ravnomjeran gospodarski razvoj kroz korištenje prirodnih i kulturno-povijesnih resursa u turističke svrhe, a istodobno otvarajući mogućnosti za smanjenje depopulacije ruralnih područja i povećanje svih sastavnica kvalitete života stanovništva. Tako je dugoročan cilj sadržan u viziji razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije koji glasi:

„Njegujući izvornost, tradiciju i gostoprimstvo u autentičnom prirodnom okruženju, Sisačko-moslavačka županija kao privlačna regija zdravstvenog i kontinentalnog turizma posjetitelju daje nezaboravno iskustvo originalnog turističkog doživljaja kao esencije putovanja i boravka.“

Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014. - 2020. godine – izrađena je i usvojena krajem 2014. godine. Predstavlja kontinuitet strateškog pristupa Županije u razvoju i jačanju kapaciteta ljudskih potencijala odnosno ljudskih resursa na tržištu rada. Razvojnou strategijou definirani su prioriteti i mjere koji su u funkciji ostvarenja sljedeće vizije:

„Kompetentna radna snaga, spremna na izazove tržišta rada, postaje važan partner u održivou i konkurentou gospodarskou razvoju Sisačko-moslavačke županije“.

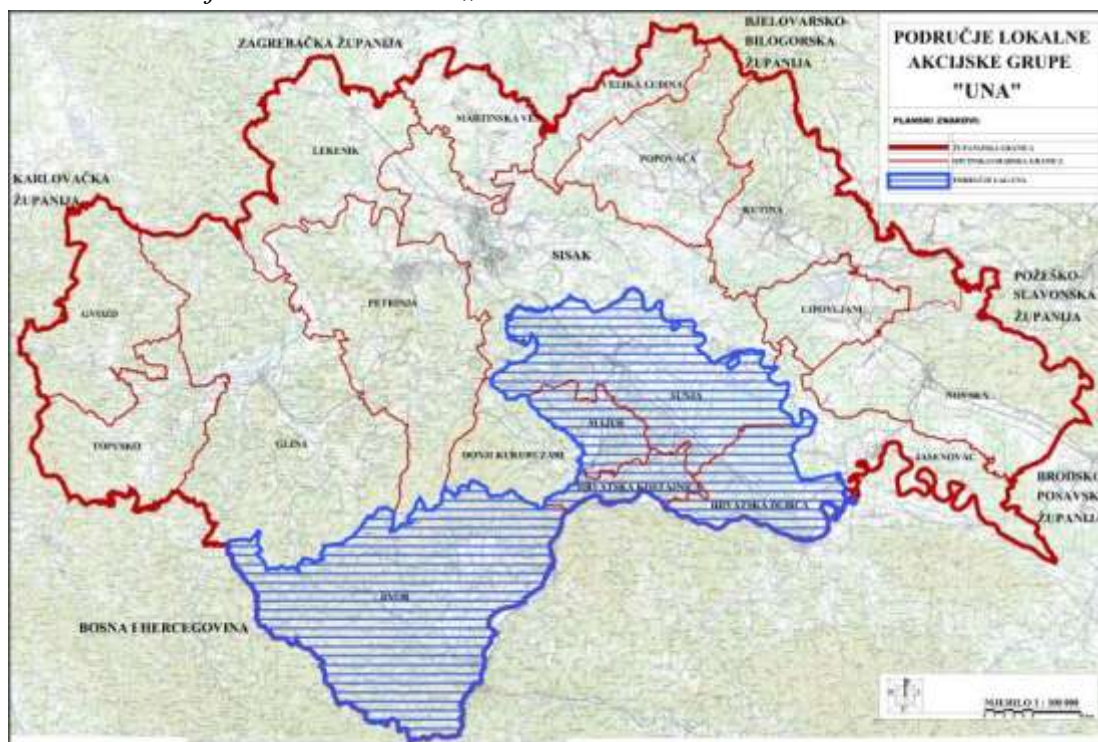
8.3. LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE

Općina Majur nema izrađenih sektorskih razvojnih strategija poput: strategije razvoja poljoprivrede, strategije razvoja turizma, strategije razvoja poduzetništva i dr.

8.3.1. LOKALNA AKCIJSKA GRUPA – LAG „UNA“

LAG (Lokalna akcijska grupa) „Una“ osnovana je 11. kolovoza 2010. Obuhvaća teritorij pet jedinica lokalne samouprave u Sisačko-moslavačkoj županiji (Hrvatska): Grad Hrvatska Kostajnica i općine Dvor, Hrvatska Dubica, Majur i Sunja. LAG „Una“ pokriva teritorij od 1.043,210 km² na kojem živi 17.348 stanovnika, odnosno 23,39 stanovnika na km². Članovi LAG-a „Una“ su predstavnici iz privatnog, civilnog i javnog sektora. Na slici 7 prikazano je područje koje pokriva LAG „Una“.

Slika 7: Područje obuhvata LAG-a „Una“

Izvor: <http://www.lag-una.hr/>

LAG „Una“ osnovana je s ciljem da, kroz sudjelovanje i jednaku uključenost svojih članova:

- stvori bolje uvjete za ekonomski rast i društveni razvoj uz vođenje brige o zaštiti prirode (održivi razvoj)
- odredi razvojnu strategiju baziranu na identificiranim resursima
- uspostavi i održava dinamičnu kulturu dijaloga

Struktura LAG-a je osnova za implementaciju LEADER načela te ona može povećati apsorpcijsku sposobnost ruralnih područja za korištenje sredstava iz EU fondova.³⁰

Lokalna razvojna strategija LAG-a Una do 2020. godine definirala je viziju razvoja koja glasi:

Jedinstvena modro zelena dolina gostoljubivih domaćina uz prepune trpeze domaćih proizvoda, uokvirena niskom bisera povijesne baštine!

Navedena vizija kao željeno ostvarenje dugoročnog cilja objedinjuje raspoložive resurse i razvojne potencijale ovog kraja i stavlja ih u kontekst poboljšanja blagostanja i kvalitete života žitelja LAG-a „Una“.

³⁰ <http://www.lag-una.hr/o-nama.html#>

8.3.2. RAZVOJNI PLAN LJUDSKIH RESURSA ZA PODRUČJE GRADA HRVATSKA KOSTAJNICA, OPĆINE MAJUR I OPĆINE DONJI KUKURUZARI

Predmetni plan razvoja ljudskih resursa izrađen je u sklopu EU projekta „*Women are looking for a new opportunity/Žene traže novu šansu*“. Nositelj projekta bila je Općina Majur, a partneri Grad Hrvatska Kostajnica, Općina Donji Kukuruzari, Hrvatski zavod za zapošljavanje PU Sisak i LAG „Una“.

U trenutku izrade predmetnog dokumenta Općina Majur nije imala važeću razvojnu strategiju. Stoga je autor razvojnog plana ljudskih resursa povezao njegove strateške ciljeve sa ciljevima strateških dokumenata više razine kako bi razvojni plan ljudskih resursa predstavljao relevantnu podlogu u kreiranju politika razvoja ljudskih resursa Općine Majur, ali i Grada Hrvatske Kostajnice, te Općine Donji Kukuruzari.

Dugoročni cilj sadržan je u viziji koja glasi:

„Hrvatska Kostajnica, Majur i Donji Kukuruzari posjeduju obrazovanu i sposobnu radnu snagu koja svojim kompetencijama, znanjima i vještinama doprinosi jačanju konkurentnosti lokalnog gospodarstva, te održivom razvoju poljoprivrede, turizma i obrtništva.“

Općinsko vijeće Općine Majur usvojilo je *Plan razvoja ljudskih resursa* kao strateški dokument Općine s aspekta razvoja ljudskih resursa i jačanja lokalnog tržišta rada.

9. GOSPODARSKA KRETANJA U REPUBLICI HRVATSKOJ I SISAČKO-MOSLAVAČKOJ ŽUPANIJI

9.1. STANJE GOSPODARSTVA

Tijekom 2013. godine zabilježen je realni pad bruto domaćeg proizvoda od 2,6%. Takvo kretanje BDP-a rezultat je smanjenja domaće i inozemne potražnje, što je utjecalo na smanjivanje ukupne proizvodnje roba i usluga. Pritom se posebno isticao pad domaće potražnje, koji je znatno povećan u odnosu na 2011. godinu (*iznosio je 2,7% u odnosu na 0,4% u prethodnoj godini*). Realno su smanjene sve kategorije domaće potražnje, pri čemu je najviše smanjena osobna potrošnja, koja ima i najveći udio u strukturi (oko 56%), a znatno je smanjena i vrijednost investicija u fiksni kapital. Promatrajući prema gospodarskim sektorima, može se reći da su svi zabilježili negativne stope rasta (poljoprivreda -6,6%, prerađivačka industrija -5,3%, građevinarstvo -12,3%).

Negativni trendovi iz prethodnih godina nastavljeni su i u 2013. godini, kada je realni pad BDP-a iznosio 1,0%. Negativan doprinos ukupnom kretanju BDP-a dala je osobna potrošnja koja je pala za 1,0%, smanjenje izvoza za 1,8%, te bruto investicije u fiksni kapital koje su smanjene za 1,0%. Pozitivnu stopu zabilježila je javna potrošnja, koja je u 2013. godini porasla za 0,5%.

Promatrano po sektorima, najveći pad zabilježio je sektor građevinarstva koje bilježi negativnu stopu rasta na razini od 4,3%, prerađivačka industrija -3,7%, poljoprivreda i šumarstvo -1,3%, te financijska djelatnost i djelatnost osiguranja -1,2%.

U tablici 12 prikazano je kretanje BDP-a po stanovniku od 2004. do 2013. godine u Republici Hrvatskoj.

Tablica 12: BDP per capita u eurima, u tekućim cijenama i uz tekući tečaj po NUTS klasifikaciji

Godina	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Republika Hrvatska	7.430	8.110	8.947	9.775	10.718	10.108	10.057	10.325	10.297	10.228
Kontinentalna Hrvatska	7.424	8.170	9.097	9.841	9.841	10.190	10.147	10.514	10.500	10.405
Grad Zagreb	13.013	14.569	16.072	17.347	19.132	17.802	18.645	18.503	18.506	18.132
Zagrebačka županija	5.701	6.372	6.530	7.325	7.993	7.734	7.164	7.786	7.791	7.781

Krapinsko-zagorska ž.	5156	5 990	6.388	7.083	7.271	6.491	6.085	6.300	6.246	6.380
Varaždinska županija	6.292	6.694	7.595	8.164	9.235	8.736	3.209	8.265	8.300	8.415
Koprivničko-križevačka ž.	6.445	6.962	8.829	8.946	9.331	9.102	8.086	8.524	9.156	8.768
Međimurska županija	5 805	6.072	7.076	7.485	8.751	8.233	7.885	8.459	8.436	8.481
Bjelovarsko-bilogorska ž.	5 306	5.616	6.474	6.530	7.904	7.382	6.720	7.062	6.879	6.838
Virovitičko-podravskaz. ž.	5.160	5.290	6.356	6.703	7.124	6.213	5.869	6.333	6.199	6.043
Požeško-slavonska županija	5.289	5.516	5.740	6.327	6.523	6.110	6.053	6.281	6.101	6.102
Brodsko-posavska županija	4.392	4.428	4.965	5.283	6.047	5.511	5.357	5.882	5.853	5.858
Osječko – baranjska ž.	5.669	6.061	6.769	7.851	8.692	7.972	7.539	8.271	8.093	8.121
Vukovarsko – srijemska ž.	4.276	4.681	5.426	5.628	6.418	5.865	5.521	6.217	5.996	6.025
Karlovačka županija	5.583	6.147	6.994	7.862	8.391	7.574	7.404	7.709	7.621	7.763
Sisačko-moslavačka ž.	5.622	6.317	7.427	7.116	5.256	8.243	8.362	8.214	8.148	7.842
Jadranska Hrvatska	7.442	7.985	8 642	9.641	10.353	9.941	9.876	9.941	9.885	9.870
Primorsko-goranska ž.	8.642	9.859	10.778	11.406	12.795	12.325	12.343	12.724	13.110	12.930
Ličko-senjska županija	9.931	7.592	8.062	8.002	9.540	8.633	8.278	8.081	7.764	7.841
Zadarska županija	6.248	6.778	7.037	8.162	9.132	8.543	8.182	8.302	8.169	8.173
Šibensko-kninska županija	5.751	6.595	6.699	7.949	8.232	7.449	7.887	7.930	7.869	8.051
Splitsko-dalmatinska ž.	6.036	6.401	7.098	8.166	8.533	8.142	8.072	8.072	7.875	7.849
Istarska županija	10.324	10.779	11.591	12.672	13.170	12.355	12.897	12.991	12.677	12.711
Dubrovačko-neretvanska ž.	7.102	7.817	8.571	10.112	10.569	10.597	10.457	9.807	9.861	9.969

Izvor: DZS; Obrada autora

Promatrano po županijama (2013. godina), Sisačko-moslavačka županija generira cca 3,00% bruto domaćeg proizvoda RH. Slijedom toga, BDP *per capita* u Sisačko-moslavačkoj županiji iznosi 7.842 eura, što je 24,00% manje od prosjeka BDP-a *per capita* Republike Hrvatske.

Udio Sisačko-moslavačke županije u BDV-u Republike Hrvatske u 2013. godini iznosio je 4,7%.

U tablici 13 prikazana je struktura BDV-a prema djelatnostima NKD-a 2007. za 2013. godinu na nacionalnoj i regionalnoj razini.

Tablica 13: Struktura BDV-a prema djelatnostima NKD-a 2007. za 2013. godinu na nacionalnoj i regionalnoj razini

Prostorna jedinica	A	B,C,D,E	C*	F	G,H,I	J	K	L	M,N	O,P,Q	R,S,T,U
RH	4,4	21,2	14,1	5,4	21,0	4,5	6,6	10,4	8,1	15,3	3,1
SMŽ	6,8	37,4	19,0	6,5	11,6	1,3	2,3	10,6	2,9	18,4	2,1

Izvor: DZS, 2016.

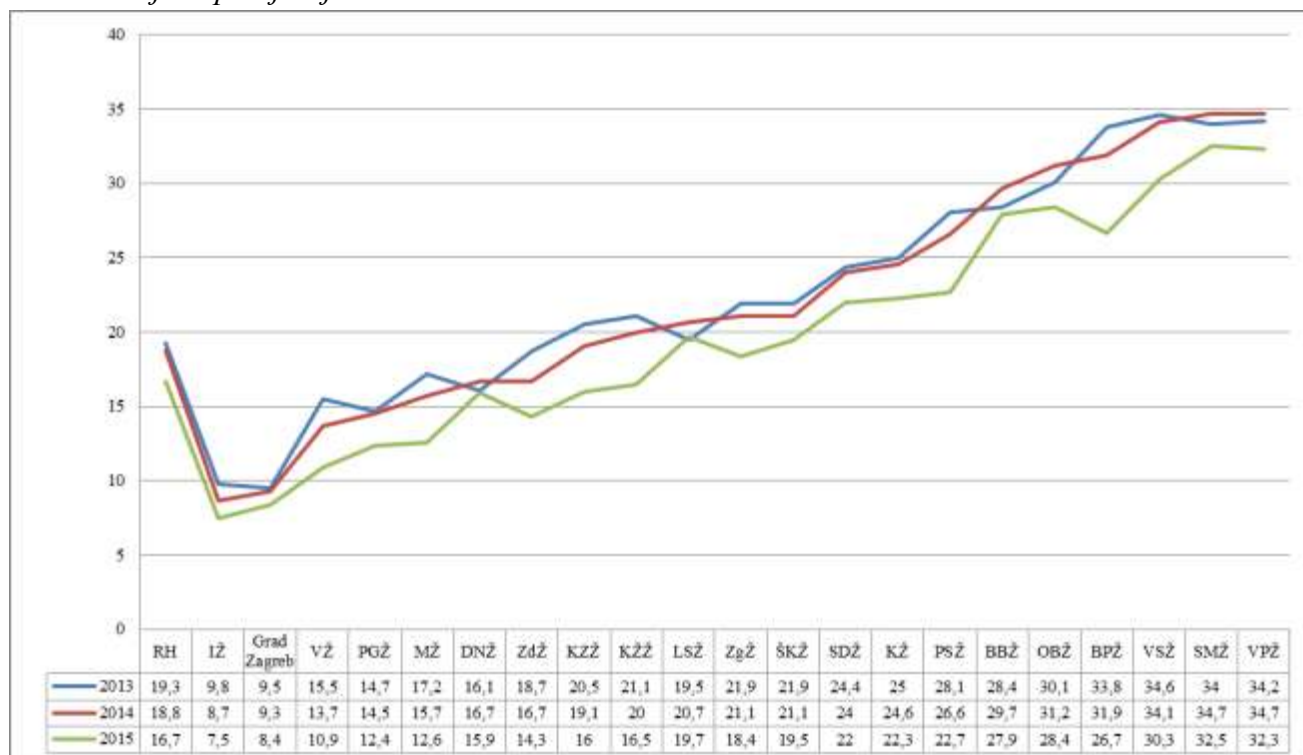
Iz tablice 13 je vidljivo da u strukturi BDV-a Sisačko-moslavačke županije najveći udio imaju djelatnosti *Prerađivačka industrija, rudarstvo i vađenje te ostale industrije* (37,4%) i *Prerađivačka industrija* (19,0%), a najmanji *Poslovanje nekretninama* (1,3%) i *Ostale uslužne djelatnosti* (2,1%). Dakle, najveći gospodarski značaj za Sisačko-moslavačku županiju ima prerađivačka industrija.

9.1.1. ZAPOSLENI I NEZAPOSLENOST

Prema podacima Državnoga zavoda za statistiku, temeljenim na administrativnim izvorima, godine 2015. u Republici Hrvatskoj broj zaposlenih povećao se za 1,1%, broj nezaposlenih smanjio se za 12,9%, pa se istodobno smanjio i ukupni broj aktivnog stanovništva za 1,7%. Godišnji prosjek registriranoga broja zaposlenih u 2015. iznosio je 1.356.568, što u usporedbi s 2014. godinom znači povećanje za 14.419 osoba ili 1,1%. Povećanje broja zaposlenih ostvareno je u sektoru pravnih osoba za 1,8%, koji čini 84,1% ukupne registrirane zaposlenosti, dok je smanjen broj zaposlenih u sektoru obrta i slobodnih profesija za 2,4% te u sektoru „individualnih“ poljoprivrednika za 6,7%. Prema područjima Nacionalne klasifikacije djelatnosti najveći je broj zaposlenih osoba bio u prerađivačkoj industriji (227.863 ili 16,8%), trgovini na veliko i malo, popravku motornih vozila i motocikala (202.753 ili 14,9%), obrazovanju (111.727 ili 8,2%), javnoj upravi i obrani; obveznom socijalnom osiguranju (111.217 ili 8,2%) te zdravstvenoj zaštiti i socijalnoj skrbi (103.211 ili 7,6%). U usporedbi s 2014. godinom povećan je broj zaposlenih u devet područja djelatnosti, a značajnije postotno povećanje zabilježeno je u područjima: ostale uslužne djelatnosti (17,9%), umjetnost, zabava i rekreacija (10,4%), zdravstvena zaštita i socijalna skrb (9,3%), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (8,0%) te stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (6,9%). Istodobno,

smanjen je broj zaposlenih u dvanaest područja djelatnosti, i to najviše u: djelatnosti kućanstava (12,6%), poslovanju nekretninama (9,5%), rudarstvu i vađenju (7,2%), građevinarstvu (4,1%), te u području poljoprivrede (poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu 3,2% i individualnoj poljoprivredi 6,7%). Prema sektoru djelatnosti (poljoprivredni, nepoljoprivredni i uslužni), struktura zaposlenih osoba u 2015. godini pokazuje da je 69,7% zaposlenih radilo u uslužnim, 26,4% u nepoljoprivrednim te 3,8% u poljoprivrednim djelatnostima. Uspoređujući s 2014. godinom povećao se udio uslužnih (za 0,8 postotnih bodova), a smanjio udio nepoljoprivrednih (za 0,6 postotnih bodova) i poljoprivrednih (za 0,2 postotna boda) djelatnosti. Kretanje registrirane nezaposlenosti u razdoblju od 2013. do 2015. godine na nacionalnoj i županijskoj razini prikazano je u grafikonu 29.

Grafikon 29: Kretanje registrirane nezaposlenosti u razdoblju od 2013. do 2015. godine na nacionalnoj i županijskoj razini

Izvor: HZZ 2014., 2015., 2016., Obrada autora

Registrirana nezaposlenost značajno se smanjila u 2015. godini. U usporedbi s 2014. godinom, prosječni broj nezaposlenih manji je za 42.280 osoba ili 12,9%, tj. spustio se s evidentiranih 328.187 osoba u 2014. na 285.906 osoba u 2015. godini. Smanjenju registrirane nezaposlenosti pridonio je manji broj novoprijavljenih na evidenciju nezaposlenih (za 1,7%), uz istodobno povećani broj zaposlenih s evidencije (za 3,1%) tijekom godine. Pod utjecajem snažnoga smanjenja broja nezaposlenih te blagog povećanja broja zaposlenih osoba tijekom

2015. godine, smanjila se prosječna godišnja stopa registrirane nezaposlenosti sa 19,3% u 2013. godini na 16,7% u 2015. godini. Prosječna stopa nezaposlenosti na državnoj razini u 2015. godini iznosila je 16,7%, pri čemu je u devet županija bila niža, a u dvanaest županija viša od prosječne državne razine. Najniže stope nezaposlenosti ostvarene su u Istarskoj županiji (7,5%) i Gradu Zagrebu (8,4%), a nižu stopu od prosječne državne imale su i Varaždinska (10,9%), Primorsko-goranska (12,4%), Međimurska (12,6%), Zadarska (14,3%), Dubrovačko-neretvanska (15,9%), Krapinsko-zagorska (16,0%) i Koprivničko-križevačka županija (16,5%). Istodobno, najviše su stope nezaposlenosti zabilježene na području Sisačko-moslavačke (32,5%), Virovitičko-podravске (32,3%), Vukovarsko-srijemske (30,3%), Osječko-baranjske (28,4%), Bjelovarsko-bilogorske (27,9%) i Brodsko-posavske županije (26,8%).³¹

9.2. INDEKS RAZVIJENOSTI I PODUZETNIŠTVO

Ocjenjivanje stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave temelji se na indeksu razvijenosti. Pokazatelje za izračun indeksa razvijenosti, izračun vrijednosti indeksa razvijenosti, udio pojedinog pokazatelja u ukupnoj vrijednosti indeksa razvijenosti uređuje Vlada RH uredbom. Postupak ocjenjivanja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnog gospodarstva na temelju indeksa razvijenosti. Ocjenjivanje stupnja razvijenosti provodi se svake tri godine.

Indeks razvijenosti izračunava se na temelju sljedećih pokazatelja:

1. stope nezaposlenosti,
2. dohotka po stanovniku,
3. proračunskih prihoda jedinica lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave po stanovniku,
4. općeg kretanja stanovništva,
5. stope obrazovanosti.

³¹Godišnjak Hrvatskog zavoda za zapošljavanje 2015. godine; 2016.

Prema vrijednosti indeksa razvijenosti koji iznosi 38,70%, Sisačko-moslavačka županija nalazi se u I. skupini jedinica područne (regionalne) samouprave čiji je indeks razvijenosti manji od 75% prosjeka Republike Hrvatske.

Indeks razvijenosti Općine Majur iznosi 51,91% po kojem ulazi u II. skupinu razvijenosti među jedinicama lokalne samouprave. Prema analizi pokazatelja indeksa Općina Majur je po svim pokazateljima ispod nacionalnog prosjeka.

Prema rangu konkurentnosti Hrvatske iz 2013. godine, Sisačko-moslavačka županija nalazi se na 19. mjestu, a od nje su manje konkurentne samo Vukovarsko-srijemska i Požeško-slavonska županija. Važno je naglasiti da ovaj rezultat Sisačko-moslavačke županije predstavlja pogoršanje razine konkurentnosti pošto je 2007. godine bila na 16. mjestu po konkurentnosti hrvatskih županija. Prema podindeksima ranga konkurentnosti (poslovno okruženje i poslovni sektor) glavna obilježja Sisačko-moslavačke županije su:

- negativan migracijski saldo,
- manjak funkcionalnih poduzetničkih zona,
- manjak visokoobrazovanih kadrova.³²

Prema međunarodnom GEM (eng. *Global Entrepreneurship Monitor*) istraživanju i pokazateljima poduzetničke aktivnosti objavljenim u materijalu *Što čini Hrvatsku (ne)poduzetničkom zemljom?*³³, Hrvatska značajno zaostaje u odnosu na zemlje čijoj razvojnoj skupini pripada.

Hrvatska po svim pokazateljima poduzetničke aktivnosti zaostaje za zemljama čijoj razvojnoj skupini pripada. Pad percepcije prilika sa 44,4% u 2008. godini na 18,3% u 2011. godini, zaustavljen je u razdoblju od 2012. do 2015. Međutim u 2015. godini bilo je tek 22,3% odraslih ljudi u Hrvatskoj koji vide priliku za poduzetničkim pothvatom (što pozicionira Hrvatsku na začelje EU). Za razliku od Hrvatske, jedna trećina odraslih stanovnika u EU vidi poslovnu priliku, što govori o velikoj razlici u potencijalu koji određuje poduzetnički kapacitet zemlje. Istovremeno, Hrvatska je u vrhu EU po iskazanim poduzetničkim namjerama, što upućuje na veće učešće pokretanja poslovnih pothvata iz nužde, a ne zbog uočene prilike. Poduzetnička aktivnost Hrvatske mjerena kroz „početničku“ – TEA indeks (do

³² Regionalni indeks konkurentnosti Hrvatske 2013., Nacionalno vijeće za konkurentnost i UNDP Hrvatska, Zagreb, 2014.

³³ izdavač CEPOR – Centar za politiku razvoja MSP-a pod pokroviteljstvom Ministarstva poduzetništva RH

42 mjeseca aktivnosti) i „odraslu“ (više od 42 mjeseca aktivnosti) pokazuje dvije zabrinjavajuće situacije. Hrvatska se u razdoblju od 2012. do 2015. godine vratila na razinu od oko 8% ljudi koji imaju poslovni pothvat ne stariji od 42 mjeseca, ali taj povratak bio je rezultat jačanja poduzetničke aktivnosti zbog nužde, a ne zbog uočenih prilika. Motivacijski indeks (omjer *TEA zbog uočene prilike* i *TEA zbog nužde*)³⁴ u 2014. godini iznosio je 1,1, što znači da je gotovo izjednačen broj onih koji u poduzetničku aktivnost ulaze svojim izborom zbog uočene prilike i onih koje je na to natjerala situacija u kojoj su se našli. Po motivacijskom indeksu, Hrvatska je na začelju u EU, a u 2014. i 2015. godini bila je na posljednjem mjestu. O kolikoj se razlici u kapacitetu poduzetničkog djelovanja radi, govori usporedba s prosjekom motivacijskog indeksa za EU koji je u 2015. godini iznosio 4,0, što znači da u drugim zemljama EU četiri puta više poduzetnika početnika ulaze u poslovni poduhvat zbog uočene prilike.

TEA indeks (Razina poduzetničke aktivnosti mjerena brojem poduzetnika na svakih 100 stanovnika) je u 2015. godini iznosio 7,32%, što Hrvatsku svrstava na 37. od 55 mjesta među promatranim zemljama. Prosjek promatranih zemalja je 13,97%, iz čega je vidljivo da je razina poduzetničke aktivnosti na dvostruko nižoj razini od prosjeka. Mjerenje razlikuje poticaj za ulazak u poduzetništvo – poslovna prilika ili nužda. Pokazatelji Liku i Banovinu³⁵ govore da je od 4,5% njih 1,1 generirano prilikom, a 3,4 nuždom, što daje motivacijski koeficijent (omjer prilika/nužda) od 0,30, pa je po navedenom pokazatelju ova regija najlošija u Hrvatskoj, ali i u Europi.

³⁴ Razlozi za ulazak u poduzetničku aktivnost (osobni izbor zbog uočene prilike ili nužnost, zbog situacije u kojoj se osoba našla) određuju motivacijski koeficijent (kao odnos TEA Prilika i TEA Nužnost), koji je važan pokazatelj poduzetničkog kapaciteta zemlje. Što je motivacijski koeficijent veći, veća je vjerojatnost da će poslovni pothvati biti uspješni (jer su rezultat osobnog izbora i bolje pripremljenosti za takvu aktivnost).

³⁵ GEM istraživanju županije i Grad Zagreb grupirani su u šest „regija“: Zagreb i okolica, Slavonija i Baranja, Sjeverna Hrvatska, Lika i Banovina, Istra, Primorje i Gorski Kotar, te Dalmacija. Regija Lika i Banovina obuhvaća Karlovačku, Ličko-senjsku i Sisačko-moslavačku županiju.

10. STRATEGIJA RAZVOJA

U prethodnim poglavljima izvršena je analiza stanja svih raspoloživih razvojnih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je suočena Općina Majur. U analizi su korišteni prikupljeni podaci i informacije iz relevantnih i verificiranih izvora, te učestali kontakti i konzultacije voditelja projekta s radnom grupom. Najznačajnije učešće, imali su članovi radne grupe. Tijekom izrade strategije provedeno je anketno istraživanje i dva tematska panela. Na tematske panele bili su pozvani poduzetnici, udruge, građani i predstavnici lokalne vlasti. Uzimajući u obzir sve navedeno u nastavku će se prikazati nova vizija razvoja Općine Majur s pripadajućim općim ciljevima, pojasniti usklađenost ciljeva i prioriteta predmetne Strategije s važećom županijskom razvojnom strategijom.

10.1. VIZIJA RAZVOJA OPĆINE MAJUR

Vizija razvoja Općine Majur rezultat je konsenzusa svih dionika i predstavlja poželjno stanje općine u budućnosti i po kojem će biti prepoznata u javnosti. Vizija također predstavlja i opći, dugoročan cilj ukupnog razvoja lokalne zajednice. Ona integrira sve ono čime općina Majur raspolaže i što će ostaviti u nasljeđe budućim generacijama; materijalnu i nematerijalnu kulturnu baštinu, očuvan okoliš, razvijenu komunalnu i poduzetničku infrastrukturu, te društvenu i socijalnu koheziju.

Razvoj Majura temelji se na održivom korištenju bogate prirodne baštine, ekološkoj poljoprivredi, šumarstvu i drvnoj industriji, tradicijskim obrtima, turizmu i razvijenoj poduzetničkoj infrastrukturi, a svim svojim građanima jamči visoku razinu kvalitete života po načelima održivog razvoja.

U Viziji su istaknuti svi raspoloživi razvojni potencijali Majura koji zbog različitih internih i eksternih čimbenika do danas nisu bili u optimalnoj mjeri ekonomski i društveno valorizirani. Stavljanjem u funkciju raspoloživih resursa omogućit će se ubrzan društveni i gospodarski razvoj, a održivim korištenjem osnažit će se stabilan i dugoročan rast i razvoj.

Glede uloge Općine Majur u doprinosu ostvarenja Vizije potrebno je naglasiti da živimo u uvjetima tržišne ekonomije pa se od Općine ne može očekivati rješavanje gospodarskih i socijalnih problema izgradnjom tvornica i otvaranjem radnih mjesta u proizvodnji, a kako se radilo u nekim prošlim vremenima. Na Općini je da sukladno zakonskim i proračunskim mogućnostima stvori neophodne uvjete za jačanje lokalnog gospodarstva i kvalitete života građana. Navedeno se ostvaruje kroz poboljšanje komunalne i poduzetničke infrastrukturu, provođenje različitih poticajnih mjera, očuvanje prirodnih resursa i jačanje društvene i socijalne kohezije, temeljenih na povjerenju.

10.2. STRATEŠKI CILJEVI, PRIORITETI I MJERE

Prethodno je pojašnjena Vizija, njene karakteristike, čimbenici ostvarenja i mogućnosti nositelja razvojnih politika. U daljnjoj razradi strateškog okvira definirani su ciljevi koji su u funkciji ostvarenja dugoročnog cilja, vizije razvoja. Ciljevi su formulirani po S.M.A.R.T. načelima postavljanja ciljeva. Dakle, oni su: Specifični, Mjerljivi, Ostvarivi, Relevantni, Vremenski određeni.

U skladu sa razvojnim i tekućim problemima, te mogućnostima i potrebama Općine Majur definirani su sljedeći strateški ciljevi čije će ostvarenje doprinijeti željenom dugoročnom cilju razvoja Općine Majur:

STRATEŠKI CILJ 1

Razvoj konkurentnog gospodarstva

STRATEŠKI CILJ 2

Poboljšanje infrastrukture i unaprjeđenje kvalitete života svih građana

STRATEŠKI CILJ 3

Zaštita, održiva valorizacija i jačanje prepoznatljivosti prirodne i kulturne baštine

U tablici 14 prikazani su ciljevi i prioriteti Strategije razvoja Općine Majur 2016.-2020. u usporedbi s ciljevima i prioritetima važeće Strategije razvoja Sisačko-moslavačke županije.

Tablica 14: Ciljevi i prioriteti razvojnih strategija Općine Majur i Sisačko-moslavačke županije

Ciljevi i prioriteti Općine Majur prema Strategiji razvoja 2016. – 2020.	Ciljevi i prioriteti SMŽ prema Županijskoj razvojnoj strategiji Sisačko-moslavačke županije 2011. - 2013.
CILJ 1 – Razvoj konkurentnog gospodarstva	CILJ 2 – Razvoj konkurentnog i društveno dogovornog gospodarstva
Prioritet 1.1. Poticanje razvoja ključnih gospodarskih grana; drvoprerađivačke industrije i održive poljoprivrede	Prioritet 2.1. Razvoj i učinkovito upravljanje energijom
Prioritet 1.2. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja	Prioritet 2.2. Razvoj poduzetništva i izgradnja poticajnog investicijskog okruženja
Prioritet 1.3. Stvaranje uvjeta za sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada	Prioritet 2.3. Održiva poljoprivreda i ruralni razvoj
Prioritet 1.4. Rast investicija	Prioritet 2.4. Razvoj održivog turizma temeljenog na kulturno povijesnoj i prirodnoj baštini
Prioritet 1.5. Razvoj održivog turizma	
CILJ 2 – Poboljšanje infrastrukture i unaprjeđenje kvalitete života svih građana	CILJ 3 – Razvoj ljudskih resursa i visokog društvenog standarda

Prioriteti 2.1. Izgradnja nove i poboljšanje postojeće komunalne i prometne infrastrukture Prioritet 2.2. Izgradnja nove i poboljšanje postojeće društvene infrastrukture Prioriteti 2.3. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom Prioritet 2.4. Poboljšanje poticajnih društvenih i demografskih programa Prioritet 2.5. Jačanje društvene i socijalne kohezije	Prioritet 3.1. Unapređenje obrazovnog sustava Prioritet 3.2. Razvoj ljudskih resursa Prioritet 3.3. Unaprjeđenje socijalne, zdravstvene infrastrukture i usluga Prioritet 3.4. Razvoj javne i komunalne infrastrukture – stvaranje preduvjeta za uspješan razvoj
CILJ 3 – Zaštita, održiva valorizacija i jačanje prepoznatljivosti prirodne i kulturne baštine	CILJ 1 – Učinkovito upravljanje razvojem i razvojnim resursima
Prioritet 3.2. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine	Prioritet 1.1. Horizontalna i vertikalna koordinacija regionalnog razvoja i usklađenje strateškog i prostornog planiranja Prioritet 1.2. Intra-županijska, međuzupanijska, prekogranična, bilateralna i multilateralna suradnja Prioritet 1.3. Aktivno građanstvo, jačanje uloge civilnog društva
	CILJ 4 – Očuvani okoliš, održivo upravljanje prirodnom i kulturnom baštinom Prioritet 4.1. Očuvanje i zaštita okoliša Prioritet 4.2. Održivo korištenje prirodnih resursa i kulturne baštine

Razvoj konkurentnog gospodarstva

Razvoj konkurentnog gospodarstva ovisi o nizu čimbenika na koje Općina Majur u skladu sa svojim zakonskim ovlastima i proračunskim mogućnostima može utjecati. Zato je neophodno identificirati smjernice gospodarskog razvoja koji će biti usklađen s jedne strane s mogućnostima, a s druge strane sa željama i potrebama svih dionika. Predmetni strateški cilj rezultat je analize stanja svih relevantnih čimbenika razvoja konkurentnog gospodarstva po načelima održivog razvoja. Za održivi razvoj gospodarstva potrebno je raditi na poboljšanju poslovnog okruženja kroz aktivnosti i mjere koje podrazumijevaju jačanje osnovne poduzetničke infrastrukture (uređenje poduzetničke zone, izgradnja poduzetničkog inkubatora i sl.), razvijenu osnovnu infrastrukturu (komunalnu i prometnu), konkurentno tržište rada, učinkovitu lokalnu javnu upravu, programe poticanja razvoja poduzetništva i investitora, poticanje umrežavanja poduzetnika s ciljem stvaranje usluga i proizvoda veće dodane vrijednosti i/ili zajedničkog nastupa na tržištu, poticanje razvoja kulture poduzetništva i dr. Osim razvoja poduzetničke infrastrukture i stvaranja pozitivnog poslovnog okruženja u promišljanju razvoja potrebno je uvažavati ne samo ekonomske, već i socijalne i okolišne kriterije. Ovo je posebno važno u manjim sredinama i prostorima s bogatom i očuvanom prirodnom baštinom i prirodnim resursima kao što je slučaj u općini Majur gdje su navedeni resursi osnova budućeg razvoja.

Na području općine Majur najvažnija gospodarska grana je drvoprerađivačka industrija koja koristi raspoložive obilne šumske resurse, a riječ je o jednom poslovnom subjektu. Nejasno je zašto nema još malih poduzetnika i/ili obrtnika koji bi koristili raspoložive šumske resurse za izradu tipskog namještaja (kućni i uredski) ili drugih proizvod od drveta. Po razvojnom potencijalu slijedi poljoprivreda koja je zapravo neiskorišteni potencijal jer se i ono malo aktivne proizvodnje odnosi na niskodohodovne poljoprivredne kulture. Kapacitet i struktura stočnog fonda ukazuje da se uzgojene niskodohodovne kulture ne koriste za razvoj stočarstva. Iako je ovo područje pedološki i klimatski idealno za razvoj voćarstva ono je marginalno prisutno. Za buduću održivi razvoj poljoprivrede, a posebno ekološke, nužno je pristupiti izradi različitih poticajnih programa koji će u suradnji sa županijskim i nacionalnim

programima usmjeravati poljoprivrednike prema ekonomski rentabilnijim poljoprivrednim kulturama i inovativnim ekološkim proizvodnim procesima.

Od ostalih gospodarskih grana najveći razvojni potencijal imaju turizam (ruralni, športsko-rekreacijski i lovni) i tradicijski obrti. Za razvoj turizma potrebno je pristupiti stvaranju osnovnih preduvjeta; turističke infrastrukture i ukupne turističke ponude.

Prioritet 1.1. Poticanje razvoja ključnih gospodarskih grana; drvoprerađivačke industrije i održive poljoprivrede

Nositelj razvoja ovog kraja je trgovačko društvo PPS-Majur d.o.o. koje se bavi drvoprerađivačkom djelatnošću. Kao proizvodni inputi koriste se prvenstveno lokalni resursi; šumski resursi s područja Banovine, radnici s lokalnog tržišta rada i dr. U interesu održivog razvoja ovog kraja je jačanje konkurentnosti PPS-a Majur. Navedeno valja istaknuti s aspekta zadržavanja i jačanja postojeće proizvodnje PPS-a Majur koji zapošljava većinom lokalno stanovništvo, a s druge strane omogućuje pružanje podrške i suradnje budućim mikro i poduzetnicima i obrtnicima koji će se baviti komplementarnim djelatnostima.

Poljoprivreda je primarna gospodarska djelatnost i za budući željeni društveni i gospodarski razvoj neophodno je njeno unaprjeđenje. Unatoč svim potencijalima poljoprivreda je primarni izvor prihoda tek za manji broj stanovnika, a sekundarni izvor prihoda za nešto veći broj stanovnika. Obzirom na prisutna ograničenja koja se ogledaju kroz mali broj radno aktivnog stanovništva i mali broj stanovnika uopće, dugogodišnji izostanak ulaganja u nove proizvodne tehnologije, te pogrešnu poljoprivrednu politiku vođenu od mjerodavnih tijela središnje države, u narednom razdoblju potrebno je postaviti temelje za razvoj dugoročno održive i ekonomski rentabilne poljoprivrede. Konkretno aktivnosti sadržane su pripadajućim mjerama, a odnose se na poticanje udruživanja, izradu poticajnih programa i redovitu diseminaciju informacija o tržišnim trendovima i mogućnostima financiranja elemenata konkurentnosti.

Prioritet 1.2. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja

Pozitivno i poticajno poduzetničko okruženje temelj je razvoja mikro, malog i srednjeg poduzetništva, te obrtništva. Temeljem provedene analize može se zaključiti da je na području općine Majur poduzetnička aktivnost i „kultura poduzetništva“ izrazito niska. Pozitivno poduzetničko okruženje čini kvalitetna i lako dostupna poduzetnička infrastruktura, te odnos lokalne javne vlasti prema poduzetnicima.

Na području općine nalazi se poduzetnička zona Majur, a trenutno je izvan funkcije. Premda se prostire na samo 1,3 ha posjeduje izniman potencijal pokretača gospodarskog razvoja općine Majur.

Raspoloživi prostor idealan je za izgradnju skladišnih prostora (suhi prostori, hladnjače) koji bi bili na raspolaganju lokalnim poljoprivrednicima i proizvođačima finalnih poljoprivrednih prerađevina, zatim za poduzetnike i obrtnike s drvoprerađivačkim djelatnostima (izrada tipskog namještaja i proizvoda od drveta), te sve koji žele ostvariti poduzetničku ideju.

Uređenje poduzetničke zone u kojoj bi bio smješten poduzetnički inkubator, uz poticajne programe poduzetnika početnika predstavlja srž predmetnog prioriteta. Tako predmetni prioritet objedinjuje niz aktivnosti po pripadajućim mjerama, koje će omogućiti jačanje svih gospodarskih djelatnosti, razvoj novih djelatnosti poput IT&ICT djelatnosti, povećanje broja samozaposlenih, implementaciju inovacija i poduzetničkih ideja i razvoj kulture poduzetništva.

Prioritet 1.3. Stvaranje uvjeta za sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada

Osnovni problemi razvoja ljudskih resursa s aspekta tržišta rada u Hrvatskoj izraženi su kroz nedovoljno sudjelovanje svih razina vlasti na tržištu rada, neusklađenosti sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada, nedovoljno razvijenoj svijesti o potrebi cjeloživotnog učenja i izvorima financiranja razvojnih programa. Zato je na lokalnoj razini potrebno stvoriti uvjete proaktivnog djelovanja lokalne samouprave u razvoju ljudskih resursa i lokalnog tržišta rada.

Jačanjem i obrazovanjem vlastitih administrativnih kapaciteta, uspostavom suradnje sa institucijama, ustanovama i poslovnim sektorom, te kreiranjem programa stipendiranja u skladu s potrebama poduzetnika za deficitarnim zanimanjima, Općina Majur aktivno će se uključiti u razvoj ljudskih resursa i lokalnog tržišta rada. .

Prioritet 1.4. Rast investicija

U visoko centraliziranoj državi poput Republike Hrvatske, jedinicama lokalne samouprave ostaje malo mogućnosti da fiskalnim i drugim poticajnim mjerama privuku investicije. Uz navedena ograničenja prisutne su brojne administrativne i birokratske prepreke. Stoga sve veći broj društvenih čimbenika ukazuje na nužnost decentralizacije Hrvatske. U očekivanju procesa decentralizacije potrebno je započeti s aktivnostima privlačenja investicija uz korištenje raspoloživih zakonskih, administrativnih i proračunskih mogućnosti.

Uz izgradnju nužne poduzetničke infrastrukture važno je provesti i druge mjere privlačenja investicija. U okviru ovog prioriteta predviđene su aktivnosti promicanja općine Majur kao poželjne lokacije za obavljanje poduzetničkih aktivnosti i izrada programa poticanja novih investicija. Aktivnosti su usmjerene prezentaciji komparativnih prednosti lokacije u odnosu na konkurenciju, institucionalnu podršku investitorima i poticaje investitorima koji žele ulagati na području općine Majur.

Prioritet 1.5. Razvoj održivog turizma

Na području općine Majur i susjednih jedinica lokalne samouprave turizam se više događa nego razvija. Dakle, riječ je izostanku sustavnog i strateškog razvoja turizma koji podrazumijeva: uspostavu suradnje sa TZ Grada Hrvatska Kostajnica, izgradnju osnovne turističke infrastrukture, jačanje turističke ponude, snažnu suradnju svih relevantnih dionika (JLS, TZ, ugostitelji, privatni iznajmljivači, proizvođači prepoznatljivih tradicijskih proizvoda i dr.) i brendiranje destinacije. Navedeno je determiniralo nedovoljnu turističku ponudu i

ograničene smještajne kapacitete. Resursi ovog kraja predstavljaju izniman potencijal za razvoj ruralnog turizma, cikloturizma, sportsko-rekreacijskog turizma i lovnog turizma (u širem obuhvatu također i kulturnog, ekoturizma i pustolovnog turizma). Pošto se posljednjih 20 godina nije u dovoljnoj mjeri radilo na sustavnom razvoju destinacije, u narednom razdoblju potrebno je stvoriti osnovu za održivi razvoj turizma. Pripadajućim mjerama predviđeno je poboljšanje suradnje i jačanje kapaciteta turističke zajednice, izgradnja bike parka, izgradnja trim staza, poboljšanje suradnje sa svim dionicima koji se namjeravaju baviti turizmom i dr.

STRATEŠKI CILJ 2

Poboljšanje infrastrukture i unaprjeđenje kvalitete života svih građana

Kvalitetna društvena i komunalna infrastruktura preduvjet je učinkovitog i konkurentnog gospodarstva, te odgovarajuće razine kvalitete života građana. Suvremeni razvojni trendovi i način življenja zahtijevaju dodatna ulaganja u izgradnju neadekvatne i nedovoljno izgrađene komunalne infrastrukture, posebice prometa, sustava vodoopskrbe, odvodnje i sustava gospodarenja otpadom. Također, očekivana i potrebna razina kvalitete života građana, te zadovoljenje njihovih potreba zahtijeva ulaganja u izgradnju i obnovu infrastrukture u području odgoja i obrazovanja, zdravstva, kulture, socijalne skrbi, sigurnosti itd.

Energetsku infrastrukturu potrebno je razvijati u smjeru povećanja korištenja obnovljivih izvora energije, te učinkovitog korištenja energije u skladu s načelima održivog razvoja i zaštite okoliša. Potrebno je poticati i promovirati mjere energetske učinkovitosti na svim razinama.

Prioriteti 2.1. Izgradnja nove i poboljšanje postojeće komunalne i prometne infrastrukture

Stanje opće komunalne infrastrukture (opskrba vodom, odvodnja otpadnih voda, opskrba plinom, električnom te toplinskom energijom, sakupljanje i zbrinjavanje kućnog otpada, uređivanje i održavanje groblja i dr.) na području općine je zadovoljavajuće ali je u narednom razdoblju potrebno unaprijediti kvalitetu pružanja komunalnih usluga i ujednačiti komunalnu opremljenost u svim naseljima na području općine. Prometna povezanost s aspekta infrastrukture je zadovoljavajuća, uz brojna potrebna poboljšanja. Posebno je izražena potreba za uređenjem nerazvrstanih cesta na području općine. Prometna povezanost s aspekta javnog prijevoza je izrazito loša i potrebno je u dogovoru sa mjerodavnim županijskim i državnim tijelima iznaći dugoročno održivo rješenje. Željeznički promet je ograničen, a njegov potencijal ostaje neiskorišten zbog niske razine investicija u željezničku infrastrukturu tijekom posljednjih 20 godina. S aspekta sigurnosti u prometu potrebno je pristupiti

rješavanju crnih točaka u cestovnom prometu, te poboljšanjem uređenja i sigurnosti pružnih prijelaza.

Prioritet 2.2. Izgradnja nove i poboljšanje postojeće društvene infrastrukture

Društvena infrastruktura podrazumijeva sadržaje koji su u funkciji unaprjeđenja odgoja i obrazovanja, zdravstva i socijalne zaštite, kulture, te športa i rekreacije. Kvaliteta i sadržajnost društvene infrastrukture izravno utječe na kvalitetu života građana. Odgojno obrazovna infrastruktura je zadovoljavajuća obzirom da je riječ o ruralnom prostoru s malim brojem stanovnika, a posebno mladih.

Zdravstvena i socijalna skrb je također zadovoljavajuća. Za poboljšanje socijalne skrbi i socijalne inkluzije potrebno je jačanje društvene infrastrukture kroz izgradnju dnevnog centra/boravka za osobe starije životne dobi, i poboljšanje postojećih programa pomoći njege u kućanstvima osobama starije životne dobi.

Kulturna ponuda je ispod zadovoljavajuće razine. Trenutno se cjelokupni kulturni život Majura odvija kroz prostore i rad Narodne knjižnice i čitaonice Majur. Prostori i sadržaji navedene ustanove nedostatni su za kulturne i društvene potrebe mladih i ostalih građana.

Športsko-rekreacijska infrastruktura je ispod zadovoljavajuće razine. Na području općine nalazi se tek jedno nogometno igralište bez adekvatnih pratećih sadržaja dok rekreacijske infrastrukture gotovo i nema.

Za poboljšanje kvalitete života i sprječavanje depopulacije područja općine nužno je u narednom razdoblju povećati sadržaj i kvalitetu društvene i kulturne ponude.

Prioritet 2.3. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom

Za dugoročno održivi razvoj važno je zaštititi, očuvati i zadržati visok stupanj biološke raznolikosti, prepoznatljivog krajobraza i prirodnih resursa na području općine Majur.

Prijetnju za brojne okolišne aspekte predstavlja nelegalna, neodgovorna i/ili neprofesionalna eksploatacija šuma. Ovaj problem potrebno je riješiti u što kraćem vremenskom roku jer osim negativnog utjecaja na okoliš generira brojne društvene troškove (uništavaju se šumski putovi i nerazvrstane ceste koje Općina vlastitim sredstvima mora sanirati, smanjena je sigurnost svih koji koriste površine koje su posječene i/ili kojima se transportira posječena šuma, izostaju društveni benefiti i pozitivne eksternalije od mogućeg razvoja turizma i dr.). Općina Majur svoj budući društveni i gospodarski razvoj temelji na visokoj kvaliteti života svih građana, konkurentnom poduzetništvu, ekološkoj poljoprivredi i održivom turizmu. Stoga je od iznimne važnosti osigurati trajnu zaštitu okoliša kroz provedbu mjera predviđenih ovim prioritetom. Uz zaštitu okoliša važno je upravljati prostorom na održivi način, a posebnu pozornost potrebno je posvetiti prostornom planiranju, upravljanju Općinskom imovinom i održavanju javnih površina. Za zaštitu okoliša i održivi razvoj važni su povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Povećanje energetske učinkovitosti i udjela energije iz obnovljivih izvora osnovne su smjernice energetskog razvoja Europske unije do 2020. godine. Najveći doprinos ispunjenju ovog cilja omogućuje povećanje korištenja obnovljivih izvora energije čime se učinkovito smanjuje emisija stakleničkih plinova. Na području općine Majur izražen je nizak udio korištenja energije iz obnovljivih izvora premda postoje potencijali u sunčevoj energiji i biomasi. Energetska učinkovitost podrazumijeva upotrebu manje količine energije, odnosno energenata za iste potrošače. Povećanje energetske učinkovitosti omogućuje ugradnja termoizolacije na stambenim i poslovnim objektima, ugradnja limitatora za potrošnju električne energije u stambenim i poslovnim objektima, zamjena rasvjetnih tijela javne rasvjete energetski učinkovitim žaruljama (npr. LED) i dr.

Mjere predmetnog prioriteta uključuju i aktivnosti jačanja kapaciteta DVD-a Majur, praćenja stanja u okolišu, sprječavanja onečišćenja i devastacije okoliša, i učinkovitog gospodarenja otpadom.

Prioritet 2.4. Poboljšanje poticajnih društvenih i demografskih programa

Premda se dio mjera i aktivnosti predmetnog prioriteta može svrstati u neke prethodne ili sljedeći prioritet, njegovo isticanje ukazuje na potrebu hitnog rješavanja možda i najvećeg problema na području općine, a to su negativni demografski trendovi. Negativni trendovi ogledaju se kroz nisku vrijednost vitalnog indeksa i kontinuiranu depopulaciju ovog ruralnog prostora. Pokretačku snagu svake zajednice čine mladi pa su predviđene mjere i aktivnosti usmjerene na poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u kulturnom, društvenom i političkom životu Majura. Njihovo uključivanje i društveni interes kojeg će stvoriti kroz aktivno sudjelovanje doprinijet će odluci da ostanu i izgrađuju svoj kraj, a ne druge hrvatske i/ili europske krajeve. Dio mjera i aktivnosti iz predmetnog prioriteta odnosi se na poboljšanje postojećih i kreiranje novih poticajnih demografskih programa.

Prioritet 2.5. Jačanje društvene i socijalne kohezije

Područje i stanovništvo Majura obilježeno je teškim ratnim stradanjima za vrijeme Domovinskog rata. Premda je od njegova završetka prošlo više od 20 godina još uvijek su vidljivi tragovi stradanja. Oni nisu samo materijalni i fizički nego i društveni i socijalni. Socijalna isključenost je sve prisutnija u našem društvu. Ona ne označava samo materijalno siromaštvo nego društvenu isključenost socijalno osjetljivih i marginaliziranih društvenih skupina. U našem društvu riječ je o osobama s invaliditetom, dugotrajno nezaposlenima, nezaposlenima, ženama, mladima, beskućnicima, žrtvama različitih oblika nasilja i diskriminacije, nezbrinutim braniteljima, te bivšim ovisnicima. Otežavajuća okolnost kod socijalnog uključivanja je što ove osobe nerijetko posjeduju vrlo nisku razinu formalnog obrazovanja i profesionalnih vještina, kao i nedovoljnu razinu motivacije za traženje posla i njegovo zadržavanje. Navedeno otežava njihov pristup tržištu rada, a dugotrajna socijalna isključenost često rezultira višestrukim problemima u njihovu osobnom, obiteljskom i društvenom životu. Stoga je predmetni prioritet usmjeren na mjere i aktivnosti koje će omogućiti razvoj civilnog društva, dovoljnu razinu altruizma i tolerancije za stvaranje jedne

snažne lokalne zajednice, koja će kad je potrebno staviti zajednički javni interes ispred vlastitih interesa i/ili animoziteta.

STRATEŠKI CILJ 3

Zaštita, održiva valorizacija i jačanje prepoznatljivosti prirodne i kulturne baštine

Općina Majur u narednom razdoblju svoj društveni i gospodarski razvoj temelji na načelima održivog razvoja. Održivi razvoj podrazumijeva očuvanje okoliša i održivo korištenje prostora i raspoloživih resursa koje je potrebno očuvati za buduće naraštaje. Zato je potrebno optimalno upravljanje prostorom, očuvanje i održiva valorizacija prirodne i kulturne baštine, provoditi programe zaštite i spašavanja i dr. Očuvani okoliš temeljni je razvojni resurs ekološke poljoprivrede. S druge strane kvalitetni ekološki poljoprivredni proizvodi, očuvan okoliš, raspoloživa prirodna i kulturna baština preduvjet su razvoja održivog turizma na području općine Majur. Opredjeljenje za ekološki održiv razvoj nije pitanje izbora nego obveza prema budućim generacijama. Očuvanje okoliša u uvjetima suvremenog načina življenja zahtijeva osiguranje kvalitetne infrastrukture; prvenstveno sustava gospodarenja otpadom te sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Prioritet 3.1. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine

Prirodna baština je čimbenik razvoja koji obuhvaća ruralni i prirodni okoliš s pripadajućom florom i faunom. Prirodna baština na prostoru općine Majur ostala je očuvana pa je odgovornost očuvanja sadašnje generacije za buduće naraštaje. Prioritet je očuvati bogatu floru i faunu, te jedinstvene krajobraze. Zaštita je moguća kroz unaprjeđenje programa i sustava zaštite prirodne baštine, te održivog planiranja, korištenja i upravljanja. Kao jedna od posljedica razaranja tijekom Domovinskog rata je trajna devastacija materijalne kulturne baštine. Danas je nažalost ostalo malo materijalne kulturne baštine koju je moguće valorizirati. Pa premda nisu zaštićene niti registrirane kao materijalno dobro, najveći potencijal s aspekta valorizacije kulturne baštine posjeduje niz mlinica na području općine Majur. Njihova obnova i objedinjavanje u primjerice „Park vodenica Majur“, u značajnoj mjeri može pridonijeti razvoju ruralnog turizma na području općine Majur.

Tradicija i običaji predstavljaju nematerijalnu kulturnu baštinu ovog kraja. Ona je ostala sačuvana kroz rad raznih udruga s područja Majura i Hrvatske Kostajnice. Sačuvana tradicija, običaji i znanja, uz jasnu viziju jesu osnova razvoja tradicijskih obrta, različitih kulturnih i društvenih događanja. Sve navedeno osim što doprinosi očuvanju nematerijalne kulturne baštine, omogućuje stvaranje potrebnih sadržaja ukupne turističke ponude.

STRATEŠKI CILJ 1

Prioritet 1.1. Poticanje razvoja ključnih gospodarskih grana; drvoprerađivačke industrije i održive poljoprivrede

Mjera 1.1.1. Poticanje razvoja drvoprerađivačkih djelatnosti

OPIS I SVRHA MJERE	Od proizvodnih djelatnosti s perspektivom stvaranja proizvoda dodane vrijednosti na području općine najveći potencijal ima drvna industrija. Zahvaljujući raspoloživim šumskim resursima drvoprerađivačka industrija nositelj je gospodarskog razvoja ovog kraja. Uz postojeći poslovni subjekt PPS-Majur potrebno je poticati i pružiti raspoloživu administrativnu podršku i drugim poslovnim subjektima koji se bave drvoprerađivačkim djelatnostima. Za daljnji razvoj drvoprerađivačkih djelatnosti po načelima održivog razvoja potrebno je provesti sljedeće mjere: ▪ Unaprijediti suradnju s Hrvatskim šumama s ciljem redovitog praćenja stanja šumskih resursa, ▪ Izraditi program potpora investicijama u drvoprerađivačku industriju, ▪ Pružati savjetodavnu i stručnu podršku izradi projektne dokumentacije za projekte koji se namjeravaju financirati iz EU fondova, ▪ U suradnji sa mjerodavnim i relevantnim tijelima potaknuti izradu programa pošumljavanja praznih prostora.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Hrvatske šume, - Privatni investitori.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Privatni investitori, - Hrvatske šume, - LAG „Una“.
PARTNERI	- Privatni investitori, - Općina Majur, - Hrvatske šume, - LAG „Una“.
KORISNICI	- Privatni investitori, - Općina Majur, - Hrvatske šume.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj novih investicija, ✓ Broj novih poduzetnika u drvoprerađivačkim djelatnostima, ✓ Broj radnih mjesta u drvoprerađivačkim djelatnostima, ✓ Broj pripremljenih EU projekata za koje su Općina i LAG „Una“ pružili potrebnu potporu, ✓ Gotov je projekt pošumljavanja.
Mjera 1.1.2. Poticanje razvoja održive poljoprivrede	
OPIS I SVRHA MJERE	Na području općine Majur u posljednje vrijeme nije vidljivo aktivnije bavljenje poljoprivredom, iako postoje svi preduvjeti za njen razvoj i funkcionalnu ulogu primarnog ili sekundarnog izvora prihoda stanovništva. Sve je slabije zastupljeno stočarstvo, povrtlarstvo, voćarstvo, a proizvodnja se mahom svodi na niskodohodovne ratarske kulture. Jedino se kao pozitivno može istaknuti pčelarstvo. Izražen problem je usitnjenost zemljišnih posjeda i zastarjela tehnologija koja se koristi u proizvodnji. Za unaprjeđenje proizvodnje potrebna su značajna financijska sredstva pa je prije odluke o ulaganju potrebno informirati poljoprivrednike o mogućnostima uzgoja kultura koje ostvaruju bolje prinose i veće prihode, ali i osiguravaju dugoročan održivi razvoj. Drugi dio problema u poljoprivredi, a osobito konkurentnosti s aspekta proizvodne tehnologije i pristupa tržištu moguće je riješiti poticanjem poljoprivrednika u korištenju brojnih programa sufinanciranja iz nacionalnih i EU fondova, ali i zajedničkom udruživanju u udruge i/ili zadruge. Provedba aktivnosti koje su predviđene u okviru ove mjere doprinijeti će dugoročnosti održive poljoprivrede i povećanja konkurentnosti domaćih poljoprivrednika. Za daljnji razvoj poljoprivrede po načelima održivog razvoja potrebno je provesti sljedeće mjere: ▪ Poticati okrupnjavanje i racionalno korištenje poljoprivrednog zemljišta, ▪ Uvesti nove, efikasnije programe poticaja različitih poljoprivrednih djelatnosti i eko uzgoja poljoprivrednih proizvoda, ▪ Urediti poljske putove, ▪ Urediti nerazvrstane ceste koje najviše koriste poljoprivrednici, ▪ Započeti suradnju s udrugama i/ili institucijama u cilju pružanja savjetodavne i edukativne podrške poljoprivrednicima, ▪ Poticati povezivanje poljoprivrednika s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu, ▪ Poticati zaštitu i promociju regionalnih posebnosti i poljoprivrednih

	proizvoda, ▪ Organizirati informativnu i stručnu pomoć u izradi projekata za financiranje iz EU fondova, ▪ Stalno jačati svijest o važnosti očuvanja okoliša i održivog korištenja poljoprivrednih resursa.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, nacionalni programi, - Kreditne linije HBOR-a i poslovnih banaka, - Vlastita sredstva ulagača.
NOSITELJI	- Općina Majur - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Poduzeća i obrti u poljoprivredi, - Udruge i zadruge.
PARTNERI	- Sisačko-moslavačka županija, - Ministarstvo poljoprivrede, - APPRRR-Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, - LAG „Una, - Znanstveno-istraživačke i obrazovne ustanove, - Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Udruge, zadruge i klasteri.
KORISNICI	- Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, - Novi poljoprivrednici, - Mladi poljoprivrednici, - Poduzeća i obrti u poljoprivredi, - Udruge i zadruge.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Udio okrupnjenog zemljišta u ukupnoj površini poljoprivrednog zemljišta, ✓ Broj OPG-a, ✓ Broj OPG-a koji su se preorijentirali na druge poljoprivredne kulture i djelatnosti, ✓ Broj OPG-a koji se primarno bave uzgojem eko proizvoda, ✓ Broj km uređenih poljoprivrednih putova i nerazvrstanih cesta, ✓ Prosječna godišnja količina proizvedenih i/ili prerađenih plodova, ✓ Broj održanih seminara i edukacija namijenjenih poljoprivrednicima, ✓ Broj pripremljenih EU projekata za koje su Općina i LAG „Una“ pružili potrebnu potporu, ✓ Broj umreženih OPG-a koji zajednički nastupaju na tržištu, ✓ Broj osnovanih udruga i zadruga,

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.2. Razvoj konkurentnog poduzetničkog okruženja

Mjera 1.2.1. Uređenje i opremanje Poduzetničke zone Majur

OPIS I SVRHA MJERE	Na području općine Majur nalazi se Poduzetnička zona Majur. Ista predstavlja snažan razvojni potencijal za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva, te gospodarskog jačanja ovog kraja. Kod poduzetničke zone su riješeni imovinsko pravni odnosi pa je za njeno stavljanje u funkciju potrebno izraditi potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju. Ali prije svega nužno je imati jasnu viziju što se želi postići od poduzetničke zone i koje djelatnosti preferirati. Poduzetnička zona kako bi doprinijela većim društvenim benefitima i brojnijim pozitivnim društvenim i gospodarskim eksternalijama mora biti u funkciji jačanja poljoprivrede, drvoprerađivačkih djelatnosti i drugih djelatnosti. Unutar poduzetničke zone postoji mogućnost smještanja poduzetničkog inkubatora koji je neizostavan element kvalitetnog poduzetničkog okruženja, a predstavlja realnu osnovu uspješnog razvoja novih poduzetnika i obrtnika. Da bi se došlo do izgradnje inkubatora preduvjet je uređenje i opremanje same poduzetničke zone. U narednom razdoblju s ciljem uređenja i opremanja Poduzetničke zone Majur potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Izraditi idejno rješenje ili studiju, odnosno jasan koncept razvoja Poduzetničke zone Majur, ▪ Izraditi potrebnu projektno tehničku dokumentaciju za uređenje i opremanje Poduzetničke zone Majur, ▪ Izraditi Javnim pozivom propisanu prijavnu dokumentaciju za financiranje projekta bespovratnim sredstvima iz EU fondova, ▪ Urediti, opremiti i staviti u funkciju Poduzetničku zonu Majur.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- LAG „Una“.
KORISNICI	- Novi poduzetnici i obrtnici, - Poduzetnički inkubator Majur.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Izrađen je jasan koncept razvoja Poduzetničke zone Majur, ✓ Izrađena je potrebna projektno-tehnička dokumentacija, ✓ Izrađena je kompletna projekta prijava, ✓ Projekt je prijavljen za financiranje iz EU fondova, ✓ Poduzetnička zona Majur je uređenja, opremljena i stavljena u funkciju
Mjera 1.2.2. Osnivanje Poduzetničkog inkubatora Majur i promicanje „kulture poduzetništva“	
OPIS I SVRHA MJERE	Za rast i razvoj poduzetništva, posebno „start-up“ poduzeća potrebno je kreirati poduzetničko okruženje koje poticajno djeluje na nove poduzetnike i njihov uspjeh u poduzetničkom poduhvatu. Osnovnu infrastrukturu za razvoj poduzetnika početnika predstavlja poduzetnički inkubator. Općina Majur nema osnovan poduzetnički inkubator niti sličnu infrastrukturu za razvoj „start-up“ poduzetništva. Idealno mjesto za smještaj poduzetničkog inkubatora je uređena i opremljena Poduzetnička zona Majur. Osnivanje i opremanje poduzetničkog inkubatora moguće je financirati bespovratnim sredstvima iz EU fondova. Uz izgradnju potrebne infrastrukture nužno je izraditi program poticanja start-up poduzeća, a Općina sama može preferirati određene djelatnosti (od IT&ICT djelatnosti do tradicijskih obrta). Uz programe poticaja poduzetništva, obrtništva i samozapošljavanja za razvoj malog i srednjeg poduzetništva i obrtništva važno je promicati kulturu poduzetništva. Ona podrazumijeva promociju poduzetništva i obrtništva ciljanim društvenim skupinama, informiranje o mogućnostima financiranja poduzetničkih projekata, savjetodavnu podršku i razvoj pozitivnog odnosa prema poduzetništvu. Promocija kulture poduzetništva provodi se u suradnji sa obrazovnim institucijama, asocijacijama poduzetnika i obrtnika, i ostalim institucijama na regionalnoj i nacionalnoj razini. Ovaj cjeloviti pristup osigurava sadašnji razvoj gospodarstva ali i popunjenost kapaciteta budućeg poduzetničkog inkubatora, razvoj željenih tehnologija i djelatnosti, ostanak mladih obrazovanih stručnjaka i stvaranje dodanih vrijednosti. Stoga je u narednom razdoblju potrebno provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Osnovati i opremiti poduzetnički inkubator ▪ Poboljšanje sadašnjeg programa poticanja poduzetništva, ▪ Izrada novih programa poticanja poduzetništva i obrtništva, ▪ Pružanje stručne i tehničke pomoći u pripremi projekata poduzetnika početnika za financiranje iz EU fondova ili nacionalnih sredstava, ▪ Održavanje seminara i edukacija za ciljane društvene skupine (mladi, žene, studenti, inovatori i dr.), ▪ Pozitivan odnos lokalne javne uprave prema razvoju poduzetništva, ▪ Diseminaciju informacija o mogućnostima financiranja poduzetnika početnika i samozapošljavanja.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sredstva resornih ministarstava i agencija,

NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- Općina Majur - LAG „Una“ - HGK – Hrvatska gospodarska komora, - Ostala udruženja poduzetnika i obrtnika, - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje, - HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak, - Obrazovne ustanove
KORISNICI	- Poduzetnici i obrtnici (i svi oni koji to žele postati), - Nezaposleni.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Poduzetnički inkubator Majur započeo je s radom, ✓ Broj projekata poduzetnika početnika kojima je pružena stručna i tehnička pomoć, ✓ Broj provedenih seminara i edukacija, ✓ Broj podijeljenih promotivnih materijala, ✓ Broj novih poduzeća i obrta, ✓ Broj zaposlenih, ✓ Broj nezaposlenih.

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.3. Stvaranje uvjeta za sudjelovanje u razvoju lokalnog tržišta rada

Mjera 1.3.1. Unaprjeđenje postojećih programa stipendiranja

OPIS I SVRHA MJERE	Općina Majur već provodi program stipendiranja učenika i studenata. Stipendiranje predstavlja društveni poticaj i pomoć nadarenim i/ili socijalno potrebitim učenicima i studentima kako bi uspješno dovršili proces usvajanja znanja, vještina i kompetencija. Osim socijalne dimenzije opravdanost stipendiranja sadržana je u pozitivnim učinku stipendiranih sada učenika i studenata, a u budućnosti izvrsnih djelatnika na društveni i gospodarski razvoj općine Majur. Međutim ovaj pozitivan društveni i gospodarski učinak često izostaje jer mladi najčešće ostaju u gradovima u kojima su završili studije ili odlaze u inozemstvo. Obzirom na navedeno i na ograničene proračunske kapacitete Općine, te brojne društveno-gospodarske probleme predmetnom mjerom predlaže se usmjeravanje stipendiranja na strukovna zanimanja (trogodišnja i/ili četverogodišnja) ljudskih resursa za kojima postoji potražnja na tržištu rada. Ovako usmjereno stipendiranje rezultirat će bržim smanjenjem nezaposlenosti, ostankom mladih u Majuru, jačanjem fiskalnog kapaciteta Općine i dr. S ciljem dodatnog osnaživanja predmetne mjere preporučuje se kreiranje dodatnog, zajedničkog programa stipendiranja sa poduzetnicima koji su zainteresirani za aktivno sudjelovanje u pronalasku i stručnoj izgradnji budućih zaposlenika s potrebnim
-----------------------	---

	kompetencijama. Za provedbu predmetne mjere u narednom razdoblju nužno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Kreirati nove programe stipendiranja učenika u kojima će prednosti imati deficitarna zanimanja, ▪ U suradnji sa HZZ-om provoditi edukacije o važnosti i mogućnosti profesionalnog usmjeravanja učenika/studenata poglavito deficitarnih zanimanja, ▪ Kreiranje zajedničkog programa stipendiranja učenika/studenata u kojem poduzetnik sudjeluje s najmanje 50% ukupne vrijednosti stipendije, ▪ Promocija zajedničkog programa stipendiranja u suradnji s poduzetnicima i HZZ-om.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - Sredstva poduzetnika, - Sredstva resornih ministarstava i agencija.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Poduzetnici, - HZZ.
PARTNERI	- Općina Majur, - Poduzetnici, - HZZ, - Nacionalne i međunarodne fondacije, - Obrazovne ustanove, - LAG „Una“.
KORISNICI	- Učenici srednjih škola, - Studenti, - Poduzetnici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj novih programa stipendiranja, ✓ Broj korisnika stipendija, ✓ Broj održanih promotivnih aktivnosti programa zajedničkog stipendiranja, ✓ Stopa nezaposlenosti, ✓ Broj zaposlenih.

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.4. Rast investicija

Mjera 1.4.1.Poticanje novih investicija i promocija investicijske destinacije

OPIS I SVRHA MJERE	U centraliziranoj državi kao što je Republika Hrvatska jedinicama lokalne samouprave ostaje malo mogućnosti da fiskalnim i drugim olakšicama privuku investicije. Uz navedena ograničenja prisutne su brojne administrativne i birokratske prepreke. Sukladno važećim zakonskim propisima i mogućnostima Općina Majur može kreirati programe poticanja
-----------------------	--

	investicija kroz smanjenje parafiskalnih instrumenata (komunalnog doprinosa i komunalne naknade) za nove investicije. Uz olakšice parafiskalnih instrumenata, a s ciljem privlačenja novih investicija Općina Majur treba se uključiti u predinvesticijskoj fazi kao partner i institucionalna podrška, u rješavanju administrativnih procedura. Kako bi navedene mjere i mogućnosti, te razvojni potencijali općine Majur prezentirali javnosti i potencijalnim investitorima potrebno ih je kontinuirano promovirati. Za provedbu predmetne mjere u narednom razdoblju nužno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Izraditi program poticanja novih investicija, ▪ Kroz proces cjeloživotnog učenja jačati administrativne kapacitete Općine Majur, ▪ U suradnji s tijelima državne uprave pružati podršku investitorima, ▪ Izraditi katalog investicija, ▪ Aktivno i kontinuirano promicati Majur kao poželjnu investicijsku destinaciju.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi.
NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- Sisačko-moslavačka županija, - SI-MO-RA , - Resorna ministarstva i agencije - Udruženja investitora, poduzetnika i obrtnika - LAG „Una“.
KORISNICI	- Novi investitori, - Potencijalni investitori, - Zaposlenici Općine Majur.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj iskazanih interesa investitora ✓ Broj novih investicija, ✓ Broj novih poduzetnika i obrtnika, ✓ Broj provedenih edukacija za zaposlenike Općine Majur, ✓ Učinkovitost provedbe administrativnih procedura na lokalnoj razini.

STRATEŠKI CILJ 1

RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Prioritet 1.5. Razvoj održivog turizma

Mjera 1.5.1. Izgradnja osnovne turističke infrastrukture

OPIS I SVRHA MJERE	Turizam za općinu Majur predstavlja novi smjer razvoja lokalnog gospodarstva. Osnovni resursi na kojima je moguće razvijati turizam su: očuvan okoliš, jedinstveni krajobraz, prirodna baština, nematerijalna kulturna baština, ekološki poljoprivredni proizvodi i tradicijska jela (kroz gastronomsku ponudu), lovni resursi i dr. Stoga su definirana tri moguća tipa turizma; ruralni turizam, cikloturizam, sportsko-rekreacijski turizam i lovni turizam. Za njihov razvoj potrebna je izgradnja turističke infrastrukture. Izgradnja javne turističke infrastrukture je na Općini, Županiji, turističkim zajednicama i mjerodavnim tijelima središnje države. Izgradnja turističke ponude u smislu jačanja smještajnih kapaciteta, otvaranja ugostiteljskih subjekata, te pružanja drugih servisnih usluga (prijevoz, trgovina, turističke agencije i dr.) je na privatnom sektoru. Predmetna mjera usmjerena je na javni sektor pa je u narednom razdoblju za stvaranje osnovnih uvjeta razvoja održivog turizma potrebno provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Izgraditi različite tematizirane trim staze, ▪ Izgraditi dionice biciklističkih staza s ciljem povezivanja na postojeće biciklističke staze u okruženju, ▪ Izgraditi bike park, ▪ Poticati rad udruga čija je misija očuvanje tradicije, običaja i drugih elemenata nematerijalne kulturne baštine, ▪ Aktivno raditi na održivoj valorizaciji prirodne i kulturne baštine, ▪ U suradnji sa turističkom zajednicom i udrugama poboljšati broj i kvalitetu turističkih, kulturnih i društvenih manifestacija i događanja, ▪ Poticati izgradnju sportsko-rekreacijske infrastrukture, ▪ Vlastitim administrativnim kapacitetima i uz suradnju s tijelima županijske i državne uprave efikasno rješavati prostorno planske i ostale zahtjeve investitora koji namjeravaju ulagati u turizam.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sisačko-moslavačka županija, - Turističke zajednice (lokalna, županijska i nacionalna), - Ministarstvo turizma RH
NOSITELJI	- Općina Majur, - TZ Grada Hrvatska Kostajnica, - LAG „Una“.
PARTNERI	- Sisačko-moslavačka županija, - Susjedne JLS - SI-MO-RA , - Resorna ministarstva i agencije, - LAG „Una“, - Lokalne udruge koje se bave očuvanjem i promocijom nematerijalne kulturne baštine, - Turističke agencije.
KORISNICI	- Općina Majur, - TZ Grada Hrvatska Kostajnica - Investitori, -

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Smještajni kapacitet, ✓ Broj turističkih dolazaka i noćenja, ✓ Broj izgrađenih trim staza, ✓ Broj novih kilometara biciklističkih staza, ✓ Bike park je izgrađen i stavljen u funkciju, ✓ Broj turističkih i drugih manifestacija i događanja vezanih uz turizam, ✓ Broj novih investicija u turizmu.
Mjera 1.5.2. Unaprjeđenje rada turističke zajednice i međusobne suradnje svih interesnih dionika	
OPIS I SVRHA MJERE	Za dugoročno održivi razvoj turizma potrebna je sinergija lokalne javne uprave, turističke zajednice, poduzetnika, organizacija civilnog društva i svih onih koji vide svoj interes u razvoju turizma. Osnova je uspostava suradnje sa TZ Grada Hrvatska Kostajnica. Funkcija turističke zajednice sadržana je u misiji razvoja turizma na ovom području. Bez njene podrške i rada na razvoju destinacije i brendiranju različitih turističkih proizvoda gotovo je nemoguće razvijati turizam, u mjeri u kojoj namjerava Općina Majur. U suradnji s turističkom zajednicom potrebno je unaprijediti komunikaciju sa svim interesnim dionicima, a oni su: privatni iznajmljivači, ugostitelji, kulturni djelatnici, poljoprivredni proizvođači finalnih proizvoda (sirevi, suhomesnate prerađevine, džemovi, voćni likeri, proizvodi na bazi kestena i drugi proizvodi (OPG-a), udruge, lovačka društva i svi oni koji mogu doprinijeti stvaranju turističke ponude. Također je potrebno poticati na umrežavanje ugostitelja i poljoprivrednih proizvođača, lovačkih udruženja i privatnih iznajmljivača, i dr. Smještaje kapacitete uz izgradnju apartmana i kuća za odmor čine i kampovi. Obzirom na sve popularnije trendove kampera koji posjećuju ne samo jadransku obalu nego i kontinentalne krajeve preporučuje se izgradnja kampova u domaćinstvu. Izgrađeno društveno povjerenje i snažna kohezija omogućuje cjelovitu valorizaciju prirodnih i kulturnih resursa. Jedan od konkretnih zajedničkih projekata koji je moguće provesti (uz prethodno izgrađeno društveno povjerenje i koheziju) jest obnova i valorizacija mlinova na području općine Majur (projekt radnog naziva „Park vodenica Majur“). Za poticanje razvoja, suradnje i umrežavanje uslužnih djelatnosti, uz već navedene mjere poticanja kroz programe za poduzetnike potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ U suradnji sa Gradom Hrvatska Kostajnica i Općinom Donji Kukuruzari pružiti potrebnu financijsku i tehničku pomoć lokalnoj turističkoj zajednici, ▪ U suradnji sa turističkom zajednicom organizirati seminare i radionice o važnosti i benefitima sinergije njihovih djelatnosti, ▪ Pružiti potrebnu tehničku pomoć i podršku kod izgradnje i jačanja smještajnih kapaciteta, ▪ Pružiti potrebnu financijsku i tehničku pomoć u osnivanju i radu zajedničkih udruženja, ▪ Pokrenuti pripremu projekta „Park vodenica“ i težiti njegovoj implementaciji već u predmetnom programskom razdoblju.

IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Mjerodavna ministarstva i institucije, - TZ Grada Hrvatska Kostajnica.
NOSITELJI	- Općina Majur, - TZ Grada Hrvatska Kostajnica, - LAG „Una“.
PARTNERI	- TZ Grada Hrvatska Kostajnica, - Općina Majur, - LAG „Una“ - Sisačko-moslavačka županija, - TZ Sisačko-moslavačke županije, - Resorna ministarstva i agencije, - Udruženja poljoprivrednika, poduzetnika, obrtnika, lovaca, kulturnih djelatnika i dr.
KORISNICI	- Poljoprivrednici, poduzetnici i obrtnici, - Udruženja interesnih skupina.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj turističkih dolazaka i noćenja, ✓ Broj postelja/smještajnih kapaciteta, ✓ Broj održanih edukativno-informativnih seminara, ✓ Broj osnovanih udruženja, ✓ Broj članova udruženja, ✓ Broj novih turističkih proizvoda i usluga koji se temelje na zajedničkoj suradnji.

STRATEŠKI CILJ 2

POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA SVIH GRAĐANA

Prioritet 2.1. Izgradnja nove i poboljšanje postojeće komunalne i prometne infrastrukture

Mjera 2.1.1. Izgradnja i poboljšanje komunalne infrastrukture, te ujednačena komunalna opremljenost svih naselja

OPIS I SVRHA MJERE

Komunalna infrastruktura osnova je društvenog i gospodarskog razvoja svakog grada ili općine.

Vodoopskrba

Na području općine Majur izražena je potreba za ujednačavanjem kvalitete i dostupnosti vodoopskrbe i odvodnje.

Odvodnja

Na području općine nema sustava odvodnje komunalnih i otpadnih voda. U budućem razdoblju potrebno je započeti izradu i implementaciju projekta sustava odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda.

Elektroenergetska infrastruktura

Obzirom na sadašnje potrebe postojeća elektroenergetska infrastruktura je zadovoljavajuća. U narednom razdoblju, kada dođe do povećanja gospodarskih aktivnosti potrebno je pristupiti izgradnji novih električnih vodova i trafostanica.

Širokopojasna mreža

U osnovnoj analizi infrastrukture prikazana je pokrivenost područja općine Majur širokopojasnom mrežom iz koje je razvidno da je na naseljenom dijelu općine zadovoljavajuća pokrivenost, a uz minimalne troškove pružatelja usluga moguće je za veći dio naseljenih područja omogućiti korištenje širokopojasne mreže s većim brzinama. Razvijena i stabilna širokopojasna mreža omogućuje razvoj novih tehnološki naprednijih djelatnosti, te tehnološko unaprjeđenje postojećih.

Groblja

Općina redovito ulaže značajna proračunska sredstva u održavanje, poboljšanje dostupnosti i kvalitete ove specifične komunalne usluge. U narednom razdoblju zbog znatnih troškova održavanja potrebno je iznaći održiviji model upravljanja grobljima.

U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti:

- Izgraditi nove i poboljšati postojeće trase vodovoda u svim naseljima na području općine, sukladno propisanim tehničkim i sigurnosnim standardima,
- Izgraditi potrebnu elektroenergetsku infrastrukturu (elektroenergetsku mrežu i trafostanice),
- Iznaci model održivog upravljanja grobljima,
- Redovito pratiti stanje komunalne infrastrukture s ciljem pravodobnog reagiranja na povećanje/smanjenje potreba gospodarstva i stanovništva

IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi - Sredstva resornih ministarstava i institucija - JP Komunalac d.o.o - HEP - Teleoperatori
NOSITELJI	- Općina Majur, - JP Komunalac d.o.o. - HEP - Teleoperateri
PARTNERI	- Općina Majur
KORISNICI	- Stanovništvo, - Gospodarstvo.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj km novih vodovodnih trasa, ✓ Broj km obnovljenih/poboljšanih vodovodnih trasa, ✓ Broj priključaka na vodoopskrbnu mrežu, ✓ Stabilnost isporuke pitke vode, ✓ Broj korisnika širokopojsnog Interneta, ✓ Stanje globalja, ✓ Redovita godišnja izvješća o stanju komunalne infrastrukture na području grada.
Mjera 2.1.2. Razvoj i poboljšanje prometne infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	Prometni infrastrukturni sustav na području općine Majur uključuje željeznički i cestovni promet. Željeznički promet Željeznički promet na području Majura dijeli sudbinu kontinuiranog zanemarivanja središnje države kad su u pitanju ulaganja u razvoj željezničke infrastrukture i prometa. U narednom razdoblju potrebno je poboljšati sigurnost na svim pružnim prijelazima. Razvrstane ceste Razvrstane ceste uglavnom odgovaraju svojoj namjeni i mogu zadovoljiti današnje potrebe pa je potrebno nastaviti s njihovim redovitim održavanjem. U suradnji s mjerodavnim tijelima nužno je pristupiti rješavanju problema crnih točaka u prometu koje se nalaze na području općine. Nerazvrstane ceste Nerazvrstane ceste su preuskog profila, bez odvodnje i potrebne nosivosti pa

	narušavaju sigurnost sudionika u prometu, a posebno najranjivijih skupina, djece, mladih i biciklista. Stalnom oštećenju i sve lošijem stanju nerazvrstanih cesta doprinosi promet teških transportnih vozila koja transportiraju drvene trupce posječene na ovom području. Izrazito negativan utjecaj imaju društveno neodgovorni pojedinci koji se bave sječom, izvlačenjem i transportom drvenih trupaca. U narednom razdoblju potrebno je rekonstruirati, asfaltirati i održavati nerazvrstane ceste, te u suradnji s mjerodavnim institucijama iznaći model rješavanja problema koje generiraju spomenuti društveno neodgovorni pojedinci. Mostići i šumski putovi Cijelo područje općine premreženo je različitim prometnim pravcima, a nalazi se i značajan broj mostića i šumskih putova. U narednom razdoblju u suradnji s mjerodavnim tijelima nužno je izvršiti rekonstrukciju i uređenje većine mostića koji se nalaze u derutnom i po sigurnost ljudi prijetećem stanju. U suradnji s mjerodavnim tijelima potrebno je redovito nadzirati stanje šumskih putova, a u predmetnom programskom razdoblju pristupiti poboljšanju njihovog stanja i prohodnosti. Promet u mirovanju Na području Majura nema uređenih parkirališta niti naplate parkinga. Kod izgradnje novih infrastrukturnih i društvenih sadržaja koji su predviđeni kroz mjere pripadajućih razvojnih ciljeva potrebno je namijeniti i urediti dio prostora za parkirališne površine. Javni prijevoz Javni prijevoz izrazito je loše organiziran pa se može ustvrditi da doprinosi izolaciji pojedinih naselja i depopulaciji ovog ruralnog područja. U narednom razdoblju potrebno je u suradnji sa Županijom i drugim mjerodavnim tijelima i/ili privatnim prijevoznikom unaprijediti prometnu povezanost svih naselja sa Hrvatskom Kostajnicom, Petrinjom i Siskom. Provedbom predviđenih aktivnosti ove mjere postići će se bolja prometna povezanost i poboljšati razina sigurnosti sudionika u prometu. Za postizanje ciljeva mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Poboljšati sigurnost na pružnim prijelazima, ▪ Održavati i unaprijediti stanje postojećih razvrstanih cesta, ▪ Rekonstruirati postojeće nerazvrstane ceste, ▪ Izgraditi nove nerazvrstane ceste, ▪ Rješavanje crnih točaka u prometu na području općine, ▪ Izgraditi i opremiti potrebne parkirališne površine, ▪ Obnoviti i urediti postojeće mostiće i šumske putove, ▪ Redovito održavati postojeće i novoizgrađene prometnice, i pratiti njihovo stanje, ▪ Pojačati suradnju sa Županijom i mjerodavnim tijelima s ciljem bolje prometne povezanosti općine Majur sa urbanim sredinama u okruženju.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Hrvatske ceste d.o.o., - Sredstva resornih ministarstava i institucija, - Sisačko-moslavačka županija. -

NOSITELJI	- Općina Majur, - Hrvatske ceste d.o.o., - Županijska uprava za ceste Sisačko-moslavačke županije, - Hrvatske vode, - Hrvatske šume d.o.o.
PARTNERI	- Općina Majur, - Hrvatske ceste d.o.o., - Županijska uprava za ceste Sisačko-moslavačke županije, - Hrvatske vode, - Hrvatske šume d.o.o., - LAG „Una“.
KORISNICI	- Stanovništvo, - Gospodarstvo
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj km rekonstruiranih razvrstanih cesta, ✓ Broj km rekonstruiranih nerazvrstanih cesta, ✓ Broj km novoizgrađenih nerazvrstanih cesta, ✓ Broj saniranih crnih točaka u prometu, ✓ Broj obnovljenih i uređenih mostića, ✓ Broj km uređenih šumskih putova, ✓ Površina uređenih parkirališnih prostora, ✓ Redovita godišnja izvješća o stanju prometne infrastrukture na području grada, ✓ Zadovoljstvo stanovništva javnim prijevozom i povezanošću sa urbanim sredinama u okruženju.

STRATEŠKI CILJ 2

POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA SVIH GRAĐANA

Prioritet 2.2. Izgradnja nove i poboljšanje društvene infrastrukture

Mjera 2.2.1. Rekonstrukcija i opremanje namjenskih društveno-kulturnih prostora Kulturnog centra Majur

OPIS I SVRHA MJERE	Kulturni i društveni život općine Majur uglavnom se odvija u sklopu Narodne knjižnice i čitaonice Majur. U analizi postojećeg stanja elaborirani su problemi u radu spomenute ustanove koja egzistira u neprimjernim uvjetima. Za poboljšanje kvalitete života građana općine Majur potrebno je poboljšati ukupnu društvenu i kulturnu ponudu. Preduvjet je izgradnja i opremanje prostora koji bi svojim multifunkcionalnim značajkama omogućili održavanje različitih radionica, kulturnih događanja, druženja, savjetovanja, prikazivanja multimedijalnih sadržaja, veći izbor knjižne građe i dr. Optimalno rješenje ovog problema predstavljaju: 1. <i>Rekonstrukcija i opremanje Narodne knjižnice i čitaonice u Majuru,</i> 2. <i>Rekonstrukcija i opremanje Kulturnog centra Majur (prostor za</i>
-----------------------	--

	održavanje sastanaka, održavanje proba KUD Sloga Majur, stalni postav Zavičajne zbirke, Spomen soba Domovinskog rata i ostala društveno-kulturna događanja). U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Pripremiti potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju za projekt „Rekonstrukcija i opremanje Narodne knjižnice i čitaonice u Majuru“, ▪ Pripremiti potrebnu projektno-tehničku dokumentaciju za projekt „Rekonstrukcija i opremanje Kulturnog centra Majur“, ▪ Pripremiti projektnu prijavu za financiranje navedenih projekata bespovratnim sredstvima EU fondova, ▪ Ishodovati bespovratna sredstva iz EU fondova, ▪ Rekonstruirati i opremiti <i>Narodnu knjižnicu i čitaonicu u Majuru</i>, ▪ Rekonstruirati i opremiti <i>Kulturni centar Majur</i>.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi.
NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- LAG „Una“, - Udruge.
KORISNICI	- Stanovništvo, - Udruge.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Pripremljena je potrebna projektno-tehnička dokumentacija, ✓ Projekt je spreman za kandidiranje za bespovratna sredstva iz EU fondova, ✓ Narodna knjižnica i čitaonica u Majuru je rekonstruirana i opremljena, ✓ Kulturni centar Majur je rekonstruiran i opremljen, ✓ Godišnji broj događanja u društveno-kulturnim objektima, ✓ Broj korisnika društveno-kulturnih objekata godišnje.
Mjera 2.2.2. Poboljšanje postojeće i izgradnja nove sportsko-rekreacijske infrastrukture	
OPIS I SVRHA MJERE	Osim redovitog održavanja postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture za unaprjeđenje iste na području općine Majur potrebna je izgradnja dodatnih sportsko-rekreacijskih sadržaja. Trenutno je u fazi izrada idejnog projekta za projekt Izgradnja sportsko-rekreacijskog centra Majur. Gradnja Centra planira se uz postojeće nogometno igralište. Izgradnjom ovog Centra značajno će se poboljšati

	sportsko-rekreacijska ponuda lokalnom stanovništvu ali će pridonijeti i razvoju turizma u budućem razdoblju. Trim staze koje u navedene mjeri izgradnje turističke infrastrukture potrebne su i lokalnom stanovništvu. Za najmlađe potrebno je poboljšanje postojećih i izgradnja novih dječjih igrališta/igraonica. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Izgraditi i opremiti Sportsko-rekreacijski centar Majur, ▪ Izgraditi tematizirane trim staze, ▪ Poboljšati stanje postojećih i izgraditi nova dječja igrališta/igraonice.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi.
NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- Općina Majur, - LAG „Una“, - Sportske udruge i klubovi, - Udruge mladih.
KORISNICI	- Stanovništvo, - Sportske udruge i klubovi.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Sportsko-rekreacijski centar Majur izgrađen je i stavljen u funkciju, ✓ Broj i vrsta izgrađenih trim staza, ✓ Broj i vrsta novih dječjih igrališta/igraonica.
Mjera 2.2.3. Izgradnja i opremanje dnevnog centra za osobe starije životne dobi	
OPIS I SVRHA MJERE	Na području općine Majur, ali i cijelog ovog područja Banovine nedostaje sadržaja koji pružaju socio-zdravstvenu skrb i zaštitu starijim osobama. Zbog niza društvenih i socioloških promjena koje karakteriziraju trend starenja stanovništva i promjene u funkciji obitelji, sve je izraženija potreba za kapacitetima koji pružaju usluge socio-zdravstvene zaštite. Na području općine Majur nema socio-ekonomske opravdanosti za izgradnjom doma umirovljenika. Ono čime je moguće poboljšati socio-zdravstvenu skrb i zaštitu je izgradnja i opremanje Dnevnog centra za osobe starije životne dobi. Prostori Dnevnog centra omogućuju dnevno druženje i uključivanje starijih osoba u razne društvene aktivnosti, što utječe na njihovu kvalitetu života. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Prilagoditi i opremiti postojeći, ili izgraditi i opremiti novi prostor u kojem djeluje Dnevni centar za osobe starije životne dobi.

IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi.
NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- Općina Majur, - LAG „Una“, - Udruge.
KORISNICI	- Stanovništvo, - Udruge.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Dnevni centar za osobe starije životne dobi je u funkciji, ✓ Prosječni broj korisnika Dnevnog centra za osobe starije životne dobi.

STRATEŠKI CILJ 2

POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA SVIH GRAĐANA

Prioritet 2.3. Zaštita okoliša i održivo upravljanje prostorom

Mjera 2.3.1. Unaprjeđenje sustava zaštite okoliša i praćenja stanja u okolišu

OPIS I SVRHA MJERE	Općina Majur provodi redovite programe zaštite okoliša koje je u narednom razdoblju potrebno poboljšati, i uz stalnu suradnju sa mjerodavnim institucijama i ustanovama uspostaviti trajni sustav praćenja vanjskih utjecaja na okoliš (tlo, zrak, vodu, šume). Posebnu pozornost valja obratiti na negativne aspekte nelegalne i/ili neodgovorne eksploatacije šumskih resursa. Zaštita je moguća kroz unaprjeđenje programa i sustava zaštite okoliša i praćenja stanja u okolišu. Pri unaprjeđenju programa i sustava zaštite okoliša moraju se poštivati zakonski propisi. Također se preporučuje korištenje novih tehnologija (npr. stalni video nadzor kritičnih točaka). Uz navedeno potrebno je uključiti lokalno stanovništvo u akcije koje su usmjerene na zaštitu i očuvanje okoliša. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće pitke vode, ▪ Vršiti redovita ispitivanja kakvoće zraka, ▪ Pratiti pritiske na tlo do kojih dolazi uslijed povećanja gospodarskih
-----------------------	---

	i poljoprivrednih aktivnosti, ▪ Uključiti se u regionalne programe zaštite okoliša i unaprjeđenja sustava praćenja stanja u okolišu, ▪ Uspostaviti sustav nadzora kritičnih točaka, ▪ Organizacijom informativnih radionica i izradom promidžbenih materijala informirati i educirati stanovništvo o važnosti očuvanja okoliša, ▪ Promocijom i organizacijom akcija uključiti udruge i građane u projekte vezane za zaštitu okoliša (čišćenje i košnju zapuštenih prostora, staza, šumskih putova i dr.).
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - Sredstva resornih institucija i ustanova, - Sisačko-moslavačka županija, - EU fondovi.
NOSITELJI	- Općina Majur, - ZZJZSMŽ, - Sisačko-moslavačka županija - LAG „Una“.
PARTNERI	- Resorne institucije i ustanove, - Sisačko-moslavačka županija, - Susjedne jedinice lokalne samouprave, - LAG „Una“, - Udruge, - Građani.
KORISNICI	- Stanovništvo, - Posjetitelji/turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Visoka kakvoća tla, zraka i vode, ✓ Uspostavljen nadzor kritičnih točaka, ✓ Broj održanih informativnih radionica, ✓ Broj podijeljenih promidžbenih sadržaja, ✓ Broj provedenih projekata i akcija, ✓ Broj sudionika u provedenim projektima i akcijama.
Mjera 2.3.2. Održivo gospodarenje otpadom	
OPIS I SVRHA MJERE	Zbrinjavanje komunalnog otpada, kao i ostale komunalne djelatnosti na području općine obavlja komunalno trgovačko društvo Komunalac d.o.o. iz Petrinje. Za unaprjeđenje sustava gospodarenjem otpadom potrebno je povećanje broja i kapaciteta zelenih otoka i uvođenje novih tehnologija. Osim gospodarenja komunalnim otpadom sve je izraženiji problem gospodarenja građevinskim otpadom koji je jedan od najčešćih uzroka stvaranja divljih odlagališta u prirodi. Osnova održivog gospodarenja otpadom je bolja suradnja sa lokalnim komunalnim društvom i Sisačko-moslavačkom županijom. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Daljnje razvijanje postojećeg sustava odvojenog prikupljanja otpada

	sukladno odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13) odnosno Uredbe o komunalnom otpadu, ▪ Kontinuirano unaprjeđivati gospodarenje komunalnim i drugim otpadom na području općine kroz suradnju s lokalnim komunalnim društvom i Sisačko-moslavačkom županijom, ▪ Kontinuirano provoditi edukacijske mjere.
IZVORI FINANCIRANJA	- Komunalno trgovačko društvo Komunalac d.o.o., - Sisačko-moslavačka županija, - Općina Majur, - Sredstva resornih institucija i ustanova - EU fondovi.
NOSITELJI	- Komunalno trgovačko društvo Komunalac d.o.o., - Sisačko-moslavačka županija, - Općina Majur.
PARTNERI	- Komunalno trgovačko društvo Komunalac d.o.o., - Sisačko-moslavačka županija, - Općina Majur, - Resorne institucije i ustanove.
KORISNICI	- Općina Majur, - Građani, - Poduzetnici.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Efikasno se gospodari komunalnim i ostalim otpadom (godišnje količine razvrstanog otpada), ✓ Broj divljih odlagališta.
Mjera 2.3.3. Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja	
OPIS I SVRHA MJERE	Unaprjeđenje sustava zaštite i spašavanja ima višeznačnu društvenu funkciju. Izravno doprinosi povećanju sigurnosti stanovništva i njihove imovine, te zaštiti okoliša. Planovi zaštite i intervencije, i opremljenost nadležnih službi omogućuje pravodobnu reakciju u slučaju požara, elementarnih nepogoda i eko-incidenata. Na području općine Majur u svrhu zaštite i spašavanja ljudi i imovine djeluje DVD Majur. U radu DVD-a kao najveći problem ističe se nedostatak adekvatnih prostora, potrebne opreme i raspoloživost novih tehnologija zaštite i spašavanja. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Unaprijediti postojeće planove zaštite i intervencija, ▪ Rekonstruirati i opremiti zgradu DVD-a Majur, ▪ Opremiti DVD Majur potrebnom opremom i novim tehnologijama u funkciji poboljšanja sustava zaštite i spašavanja, ▪ Educirati i informirati javnost o postupanju kod situacija koje ugrožavaju živote i imovinu građana.

IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sisačko-moslavačka županija, - Resorne institucije i ustanove.
NOSITELJI	- Općina Majur, - DVD Majur.
PARTNERI	- DVD Majur - Općina Majur, - Sisačko-moslavačka županija, - LAG „Una.
KORISNICI	- Građani, - Poduzetnici, - Posjetitelji/turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Izrađeni planovi zaštite i spašavanja koji su u skladu s potrebama svih društvenih čimbenika, ✓ Stanje opremljenosti DVD-a Majur, ✓ Broj protupožarnih intervencija, ✓ Broj intervencija zaštite i spašavanja ljudi, imovine i životinja.
Mjera 2.3.4. Učinkovito upravljanje općinskom imovinom, javnim površinama i pravodobno prostorno planiranje	
OPIS I SVRHA MJERE	Za cjelovito uređenje i održivo korištenje prostora, te upravljanje općinskom imovinom potrebno je unaprijediti sređivanje imovinsko-pravnih odnosa, pravodobno vršiti potrebne izmjene i dopune prostorno planske dokumentacije i pomoći kod unaprjeđenja administrativnih procedura, izdavanja suglasnosti i dozvola. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Sukladno viziji razvoja i strateškim ciljevima planirati korištenje prostora, ▪ Pravodobno rješavati imovinsko-pravne odnose koji onemogućuju stavljanje u funkciju općinske imovine, te provedbu društvenih i gospodarskih projekata, ▪ Nastaviti sa aktivnostima uređenja javnih površina, urediti sada neuređene javne površine, te po mogućnosti tematizirati s posebnom namjenom (kulturnom, društvenom), ▪ Pripremati dokumentaciju za strateške razvojne projekte, ▪ Poboljšati komunikaciju sa institucijama na županijskoj i regionalnoj razini s ciljem smanjenja potrebnog vremena za izdavanje suglasnosti i dozvola, ▪ Aktivno doprinositi procesu usklađivanja zemljišnih knjiga i katastra, ▪ Uvoditi nove tehnologije i tehnička rješenja, ▪ Edukacijom jačati administrativne kapacitete, ▪ Poboljšati komunikaciju s građanima s ciljem aktivnog sudjelovanja u prostornom planiranju i održivoj valorizaciji prostora.

IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - Sisačko-moslavačka županija, - EU fondovi, - Sredstva resornih institucija i ustanova.
NOSITELJI	- Općina Majur.
PARTNERI	- Sisačko-moslavačka županija, - Mjerodavne institucije i ustanove, - LAG „Una“.
KORISNICI	- Građani, - Poduzetnici, - Općina Majur, - Institucije i ustanove, - Poduzetnici, - Novi investitori.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj pripremljenih strateških projekata, ✓ Broj riješenih administrativnih predmeta, ✓ Broj riješenih imovinsko-pravnih predmeta, ✓ Površina uređenih javnih površina, ✓ Povećanje općinske/državne imovine koja je stavljena u funkciju, ✓ Razina usklađenosti zemljišnih knjiga i katastra (broj upisanih čestica), ✓ Implementirane nove tehnologije i informacijski sustavi, ✓ Broj održanih edukacija zaposlenika Općine, ✓ Broj polaznika edukacije, ✓ Posjećenost održanih javnih rasprava.
Mjera 2.3.5. Povećanje energetske učinkovitosti u kućanstvima, javnim objektima, gospodarskim objektima i javnoj rasvjeti	
OPIS I SVRHA MJERE	Svrha podizanja energetske učinkovitosti u privatnim i javnim objektima na području općine Majur je učinkovito korištenje energije i energenata. Uz obnovu pročelja i ugradnju tehnologija koje smanjuju gubitke i/ili troše manje energije potrebno je educirati stanovništvo o važnosti i benefitima povećanja energetske učinkovitosti. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Poticati korištenje programa sufinanciranja energetske obnove stambenih i gospodarskim objekata, ▪ Razvijati i provoditi programe energetske obnove objekata u vlasništvu Općine, ▪ Povećati udio energetske učinkovite javne rasvjete na području općine Majur, ▪ Organizirati informativne radionice za građane i poduzetnike o važnosti i benefitima povećanja energetske učinkovitosti.

IZVORI FINANCIRANJA	- MZOIP, - FZOEU, - EU fondovi, - Financijske institucije, - Građani, - Poduzetnici, - Proračun Općine.
NOSITELJI	- Vlasnici objekata, - Općina Majur
PARTNERI	- MZOIP, - FZOEU, - Sisačko-moslavačka županija, - Općina Majur, - LAG „Una.
KORISNICI	- Građani, - Poduzetnici, - Općina Majur.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj objekata kojima je povećana energetska učinkovitost, ✓ Udio energetske učinkovite javne rasvjete na području općine Majur, ✓ Broj organiziranih informativnih radionica, ✓ Broj sudionika informativnih radionica..
Mjera 2.3.6. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije	
OPIS I SVRHA MJERE	Na području općine Majur korištenje obnovljivih izvora energije je zanemarivo. Stoga je u suradnji s mjerodavnim institucijama i ustanovama potrebno poticati građane i poduzetnike za korištenje obnovljivih izvora energije; prije svega sunčeve energije i biomase. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Razvijati i provoditi programe korištenja obnovljivih izvora energije u društvenim objektima i za potrebe Općine Majur, ▪ Poticati korištenje obnovljivih izvora energije u kućanstvima i lokalnom gospodarstvu, ▪ Organizirati informativne radionice za građane i poduzetnike o važnosti i benefitima korištenja obnovljivih izvora energije.
IZVORI FINANCIRANJA	- MZOIP, - FZOEU, - EU fondovi, - Financijske institucije, - Građani, - Poduzetnici, - Proračun Općine.

NOSITELJI	- Vlasnici i/ili upravitelji objekata, - Općina Majur.
PARTNERI	- MZOIP, - FZOEU, - Sisačko-moslavačka županija, - Općina Majur, - LAG „Una“.
KORISNICI	- Građani, - Poduzetnici, - Općina Majur.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj korisnika obnovljivih izvora energije ✓ Broj organiziranih informativnih radionica ✓ Broj sudionika informativnih radionica

STRATEŠKI CILJ 2

POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA SVIH GRAĐANA

Prioritet 2.4. Poboljšanje poticajnih i društvenih programa

Mjera 2.4.1. Provođenje i poboljšanje postojećih programa socijalne zaštite

OPIS I SVRHA MJERE	Općina Majur kontinuirano provodi programe socijalne zaštite. Obzirom na dobnu strukturu stanovništva i ekonomsko stanje domaćinstava u narednom razdoblju potrebno ih je unaprijediti, a sukladno proračunskim mogućnostima i potencijalom korištenja bespovratnih sredstava iz EU fondova. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Nastaviti s provedbom i unaprjeđenjem postojećih programa socijalne zaštite, ▪ Poboljšati program pomoći invalidima i obiteljima s djecom s poteškoćama u razvoju, ▪ Poboljšati programe prevencije ovisnosti, ▪ U suradnji sa ustanovama, institucijama i udrugama uključiti se u socijalne projekte koji će se financirati iz EU fondova.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Resorna ministarstva i institucije.
NOSITELJI	- Općina Majur.

PARTNERI	- Centar socijalne skrbi, - Centri za mlade, - Odgojno-obrazovne ustanove, - Udruge, - LAG „Una.
KORISNICI	- Osobe starije životne dobi, - Samci, - Bolesni, - Invalidi, - Siromašni, - Obitelji s djecom s poteškoćama u razvoju, - Ostale ugrožene društvene skupine.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Ukupan broj provedenih socijalnih programa ✓ Broj novih socijalnih programa ✓ Broj zajedničkih socijalnih projekata ✓ Broj korisnika provedenih socijalnih programa
Mjera 2.4.2. Jačanje udruga mladih i poticanje mladih na aktivno sudjelovanje u društvenom životu Majura	
OPIS I SVRHA MJERE	Osim nedostatne potrebne društvene infrastrukture za mlade, izražen problem je i nezainteresiranost mladih za društvena zbivanja. Mlade su pokretačka snaga svakog društva i potrebno ih je poticati na društveni aktivizam, na aktivno sudjelovanje u razvoju lokalne demokracije, na volonterstvo, na odgovorno ponašanje prema lokalnoj zajednici i dr. Stoga je nužno jačati suradnju s mladima, poticati ih na uključivanje u udruge mladih, organizirati tematska savjetovanja, podržavati njihove aktivnosti i sve ono što će doprinijeti njihovom aktivnom sudjelovanju u razvoju općine Majur. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ U suradnji s mladima izraditi program potreba mladih na području općine Majur, ▪ Aktivno (financijski, tehnički i administrativno) podržavati projekte mladih, ▪ Poticati mlade i njihove udruge na suradnju sa ostalim udrugama.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sisačko-moslavačka županija, - Sredstva resornih ministarstava i institucija.
NOSITELJI	- Općina Majur, - LAG „Una“, - Udruge mladih.
PARTNERI	- Udruge mladih, - LAG „Una“, - Ostale udruge, - Institucije i ustanove, - Općina Majur.

KORISNICI	- Mladi, - Udruge mladih.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj udruga mladih, ✓ Broj mladih koji su uključeni u udruge, ✓ Broj provedenih projekata.
Mjera 2.4.3. Poticanje pozitivnih demografskih trendova	
OPIS I SVRHA MJERE	Općina Majur kontinuirano bilježi negativne demografske trendove i trajnu depopulaciju prostora. Razlozi su brojni i detaljno su elaborirani u analizi stanja. U iščekivanju nacionalnih programa demografske obnove Hrvatske, Općina Majur može već sad pristupiti unaprjeđenju postojećih aktivnosti i izradi novog poticajnog demografskog programa. Isti bi trebao biti usmjeren ne samo na sadašnje stanovnike i obitelji u Majuru nego i na doseljenje mladih obitelji iz drugih krajeva. Vlastiti program uz kombinaciju korištenja mogućnosti budućih nacionalnih poticajnih programa, te provedbu ostalih mjera predmetne Strategije, osigurat će dugoročno održive pozitivne demografske rezultate. Za provedbu mjere u narednom razdoblju potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Sukladno proračunskim mogućnostima i nacionalnim programima demografske obnove poboljšati postojeće poticajne demografske mjere, ▪ Izraditi program pomoći stambenog zbrinjavanja mladih obitelji, Aktivno (financijski, tehnički i administrativno) podržavati projekte mladih, ▪ Kontinuirano provoditi diseminaciju informacija široj javnosti o poticajnim demografskim programima općine Majur.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - Sredstva resornih ministarstava i institucija - EU fondovi.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Resorna ministarstava i institucije.
PARTNERI	- Resorna ministarstava i institucije, - Općina Majur, - LAG „Una“.
KORISNICI	- Građani Majura, - Mlade obitelji iz drugih krajeva.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj raspoloživih poticajnih demografskih mjera, ✓ Broj korisnika poticajnih demografskih mjera, ✓ Broj stanovnika, ✓ Udio mladog stanovništva u ukupnoj populaciji.
----------------------------	---

STRATEŠKI CILJ 2	
POBOLJŠANJE INFRASTRUKTURE I UNAPRJEĐENJE KVALITETE ŽIVOTA SVIH GRAĐANA	
Prioritet 2.5. Jačanje društvene i socijalne kohezije	
Mjera 2.5.1. Poticanje humanitarnog i volonterskog djelovanja	
OPIS I SVRHA MJERE	Na području općine Majur volontiranje i humanitarni rad zastupljeni su kroz rad Caritasa i Crvenog križa, te empatije i altruizma pojedinaca. Socijalne i društvene potrebe su sve veće pa je za čvrstu društvenu i socijalnu koheziju nužno unaprijediti komunikaciju sa građanima, te postojećim i novim udrugama kako bi se na vrijeme prepoznali novi socijalni i društveni problemi, a s ciljem njihovog pravodobnog rješavanja. U rješavanje identificiranih problema potrebno je uključiti sve one koji žele volontiranjem i humanitarnim radom doprinijeti razvoju svog kraja. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Pružati stalnu financijsku, administrativnu i tehničku podršku radu humanitarnih udruga i volontera, ▪ Podržavati i sudjelovati u tematskim projektima koji će se financirati iz EU fondova, ▪ Kontinuirano promicati društvenu važnost volontiranja i humanitarnog djelovanja.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Poduzetnici, - Ostali donatori.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Udruge, - LAG „Una“.
PARTNERI	- Općina Majur, - Sisačko-moslavačka županija, - Mjerodavne institucije i ustanove, - Udruge , - LAG „Una“.
KORISNICI	- Ugrožene društvene skupine, - Stanovništvo, - Životinje.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj novih volonterskih i/ili humanitarnih udruga, ✓ Broj novih volontera i humanitarnih radnika, ✓ Broj provedenih društvenih i socijalnih projekata, ✓ Broj korisnika provedenih projekata,
Mjera 2.5.2. Društvena integracija	
OPIS I SVRHA MJERE	Uz siromaštvo i socijalnu isključenost na području općine Majur prisutna je i društvena dezintegriranost (posebno po nacionalnoj osnovi). Materijalne posljedice teških ratnih stradanja na području općine Majur sve su manje vidljive, za razliku od dezintegriranosti Hrvata i Srba kad su u pitanju međusobni odnosi. Svi oni koji žive i rade na području općine Majur čine lokalnu zajednicu, bez obzira na etničke, nacionalne, vjerske ili neke druge različitosti. I samo uzajamnim poštovanjem i uvažavanjem moguće je raditi na ostvarenju ciljeva od interesa zajednice. A interes svih onih koji žive na ovom području je visoka razina kvalitete života, veći broj radnih mjesta, zaustavljanje trenda trajnog iseljavanja mladih, mir, poštovanje i međusobno uvažavanje. Kako bi se u narednom razdoblju postigla društvena integracija isključenih građana po bilo kojoj osnovi, potreban je sveobuhvatan pristup koji kombinira ekonomske i socijalne mjere predmetne Strategije i provedba sljedećih aktivnosti: ▪ Poboljšati suradnju Općine sa nadležnim institucijama i ustanovama, s ciljem jačanja društvene integracije svih isključenih društvenih skupina, ▪ Poticati međusobnu suradnju između etničkih skupina i razvoj zajedničkih projekata, ▪ Pružiti potrebnu financijsku, administrativnu i tehničku pomoć predstavnicima društveno i/ili socijalno dezintegriranih skupina u pripremi projekata koji će se financirati iz EU fondova. ▪ Kontinuirano poticati toleranciju, poštovanje i međusobno uvažavanje svakog pojedinca, bez obzira na predmet različitosti.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sisačko-moslavačka županija, - Sredstva resornih institucija i ustanova.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Institucije i ustanove, - LAG „Una“, - Udruge.
PARTNERI	- Udruge, - LAG „Una“, - Institucije i ustanove, - Općina Majur.
KORISNICI	- Dezintegrirane društvene skupine i/ili pojedinci, - Udruge.

POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj provedenih programa i projekata u funkciji društvene i socijalne kohezije, ✓ Broj korisnika provedenih programa.
----------------------------	--

STRATEŠKI CILJ 3	
ZAŠTITA, ODRŽIVA VALORIZACIJA I JAČANJE PREPOZNATLJIVOSTI OKOLIŠA I ODRŽIVO UPRAVLJANJE PROSTOROM	
Prioritet 3.1. Zaštita i valorizacija prirodne i kulturne baštine	
Mjera 3.1.1. Zaštita i održivo upravljanje prirodnom baštinom	
OPIS I SVRHA MJERE	Prirodna baština je čimbenik razvoja koji obuhvaća ruralni i prirodni okoliš s pripadajućom florom i faunom. Zahvaljujući očuvanosti okoliša i raznolikosti flore i faune, te prekrasnih i jedinstvenih krajobraz baština predstavlja vrijedan razvojni resurs. U narednom razdoblju prioritet je očuvati slikovite krajobraz i raznolikost flore i faune, a koristiti ih za društveni i gospodarski razvoj po načelima održivog razvoja, uz primjenu svih mjera zaštite okoliša. Zaštita je moguća kroz unaprjeđenje programa i sustava zaštite prirodne baštine, te održivog korištenja i upravljanja prirodnih resursa. Pri unaprjeđenju programa i sustava zaštite moraju se poštivati zakonski propisi. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Unaprijediti postojeće i razvijati nove, učinkovitije programe zaštite okoliša i biološke raznolikosti, ▪ Izvršiti novu inventarizaciju flore i faune na području općine Majur, ▪ Uspostaviti instrumente monitoringa flore i faune, ▪ Pojačati suradnju sa susjednim jedinicama lokalne samouprave, Sisačko-moslavačkom županijom, Hrvatskim šumama i drugim mjerodavnim institucijama i ustanovama s ciljem očuvanja prirodne baštine.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sisačko-moslavačka županija, - Hrvatske šume d.o.o., - Sredstva resornih ministarstava, institucija i ustanova.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Hrvatske šume d.o.o., - Mjerodavne institucije i ustanove.
PARTNERI	- Općina Majur, - Susjedne jedinice lokalne samouprave, - Sisačko-moslavačka županija, - Hrvatske šume d.o.o., - Mjerodavne institucije i ustanove, - LAG „Una“.
KORISNICI	- Stanovništvo, - Posjetitelji/turisti, - Udruge.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Broj provedenih programa i projekata usmjerenih zaštiti prirodne baštine, ✓ Nova inventarizacija flore i faune je završena, ✓ Uspostavljen je monitoring flore i faune na području općine Majur,

	✓ Redovita godišnja izvješća o stanju u okolišu.
Mjera 3.1.2. Zaštita i održivo upravljanje kulturnom baštinom	
OPIS I SVRHA MJERE	Posljedice razaranja u Domovinskom ratu i nedostatak proračunskih sredstava doprinijeli su lošem stanju preostale materijalne kulturne baštine na području općine Majur. U suradnji sa mjerodavnim institucijama i ustanovama u narednom razdoblju potrebno je spriječiti daljnju devastaciju i propadanje preostale materijalne kulturne baštine. U mjeri u kojoj je to moguće, preporučuje se obnova i valorizacija materijalne kulturne baštine, a jedna od alternativa je korištenje bespovratnih sredstava iz EU fondova. Nematerijalna kulturna baština očuvana je kroz rad udruga čija je misija očuvanje lokalne tradicije i običaja. U narednom razdoblju potrebno je unaprijediti rad ovih udruga i započeti sa valorizacijom nematerijalne kulturne baštine, što će biti neizostavni dio stvaranja i brendiranja turističke destinacije. U narednom razdoblju za provedbu ove mjere potrebno je provesti sljedeće aktivnosti: ▪ Unaprijediti postojeće programe zaštite i redovitog održavanja materijalne kulturne baštine, ▪ Izraditi program održive društvene i ekonomske valorizacije materijalne kulturne baštine, ▪ Kreirati projekte koje je moguće financirati iz EU fondova, a koji doprinose održivoj valorizaciji materijalne i nematerijalne kulturne baštine (npr. projekt Park vodenica Majur), ▪ Pružiti potrebnu financijsku, administrativnu i tehničku pomoć udruga čija je misija očuvanje nematerijalne kulturne baštine, ▪ U suradnji sa udrugama i turističkom zajednicom pokrenuti aktivnosti valorizacije nematerijalne kulturne baštine, ▪ Unaprijediti suradnju Općine s mjerodavnim institucijama i ustanovama.
IZVORI FINANCIRANJA	- Proračun Općine, - EU fondovi, - Sredstva mjerodavnih institucija i ustanova.
NOSITELJI	- Općina Majur, - Udruge, - TZ Grada Hrvatska Kostajnica, - LAG „Una“.
PARTNERI	- Općina Majur, - Udruge, - TZ Grada Hrvatska Kostajnica, - LAG „Una“, - Susjedne jedinice lokalne samouprave, - Sisačko-moslavačka županija, - Mjerodavne institucije i ustanove.

KORISNICI	- Stanovništvo, - Udruge, - Posjetitelji/turisti.
POKAZATELJI USPJEŠNOSTI	✓ Izrađen program zaštite i valorizacije raspoložive kulturne materijalne baštine, ✓ Broj novih projekata zaštite i valorizacije materijalne i nematerijalne kulturne baštine, ✓ Broj provedenih projekata zaštite i valorizacije materijalne i nematerijalne kulturne baštine, ✓ Broj udruga koje se bave očuvanjem kulturne baštine, ✓ Stanje prirodne i kulturne baštine pokazuje značajan napredak u odnosu na stanje u definiranoj referentnoj godini.

11. PLAN IMPLEMENTACIJE I EVALUACIJE STRATEGIJE

11.1. UVOD

Provedba strategije razvoja kompleksan je i zahtjevan proces. Za njegovo provođenje potrebno je imenovati provedbeno tijelo unutar lokalne javne uprave, definirati mehanizme provedbe, izraditi financijski plan financiranja predviđenih aktivnosti, definirati postupke praćenja i evaluacije programa i projekata, te osigurati redovito informiranje javnosti.

Najvažniju ulogu u provedbi Strategije imaju načelnik/načelnica i Radni tim za provedbu Strategije razvoja, a njegovu osnovu čine ključni članovi Radnog tima koji je sudjelovao u izradi predmetne Strategije.

Uspješnost provedbe Strategije razvoja zbog ovisnosti ostvarenja brojnih razvojnih projekata o suradnji sa regionalnom i državnom upravom, ustanovama i institucijama, privatnim inicijativama, aktivnostima poduzetnika, uključenosti udruga civilnog društva i zainteresiranosti građana, ne ovisi samo o radu lokalne javne uprave ili predanosti Radnog tima. Zato je važno da se u provedbu Strategije (prema društvenoj ulozi pojedinca i/ili udruge) uključe svi društveni dionici.

Kako je Strategija razvoja ipak strateški plan cjelovitog gospodarskog i društvenog razvitka grada ili općine, često kod provedbe predviđenih mjera koje su u funkciji ostvarenja strateških prioriteta i ciljeva, dolazi do gubitka dragocjenog vremena i resursa u definiranju konkretnih provedbenih aktivnosti i raspodjela uloga u pripremi i provedbi razvojnih projekata i programa. Zato je potrebno pristupiti izradi *Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja*, dokumenta operativnog karaktera. Akcijski plan sadrži jasno rangirane projekte i programe po kriterijima prihvatljivosti, izvedivosti i spremnosti za provedbu, podjelu odgovornosti i aktivnosti, financijski plan i vremensku dimenziju pojedinih aktivnosti.

Izradom *Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja* osigurava se efikasna operacionalizacija razvojnih projekata i programa, što doprinosi uspješnosti ostvarenja vizije razvoja.

11.2. INSTITUCIONALNI OKVIR

Premda je najveći broj razvojnih projekata i programa u domeni lokalne javne uprave za ostvarenje vizije razvoja potrebno je uključivanje svih društvenih dionika.

Općina Majur

Ključnu ulogu u provedbi Strategije razvoja ima Općina Majur. Općinsko vijeće Općine Majur kao predstavničko tijelo usvaja Strategiju, a redovito temeljem izvješća prati njenu provedbu i po potrebi predlaže izmjene ili dopune. Za provedbu Strategije razvoja obično su potrebne izmjene i dopune prostornih dokumenata i/ili alokacije proračunskih sredstava koje usvaja Općinsko vijeće. Uloga načelnika/načelnice je u imenovanju članova Radnog tima koji je zadužen za provedbu Strategije, donošenju potrebnih odluka, redovnom praćenju ostvarenja razvojnih mjera i izvještavanju Općinskog vijeća o provedbi projekata i programa.

Radni tim

Radni tim sastavljen je od zaposlenika lokalne javne uprave, predstavnika udruga i poduzetnika. Njegova uloga u ovoj fazi je savjetodavna i operativna. Radni tim u okviru svog djelokruga i nadležnosti odgovoran je za praćenje promjena u okolini, pripremu, implementaciju, nadzor i evaluaciju projekata. Uz praćenje promjena u okolini i obavljanje projektnih aktivnosti redovito se sastaje s načelnikom/načelnicom te ga/ju izvještava o stanju ili rezultatima provedbe projekata.

Javni sektor

Dionike javnog sektora čine predstavnici javnih ustanova, institucija i gospodarskih subjekata koji su zaduženi za provedbu dijela razvojnih mjera ili se pojavljuju kao važni partneri u pripremi i/ili provedbi razvojnih projekata. To su primjerice komunalna društva, odgojno-obrazovne ustanove, županijske razvojne agencije, županijski upravni odjeli, županijski zavodi, turističke zajednice, ministarstva, državne agencije, centri za socijalnu skrb, HZZ, udruženja obrtnika i poduzetnika itd.

Udruge civilnog društva

Udruge civilnog društva osim što u svom djelokrugu pozitivno utječu na razvoj i unaprjeđenje čimbenika kvalitete života, kulturnog, društvenog i gospodarskog razvoja, često posjeduju znanja i vještine pripreme i provedbe projekata kojima osiguravaju prihode potrebne za njihov rad. Osiguravanjem sredstava za rad udruge aktivno doprinose priljevu financijskih sredstava, najčešće iz nacionalnih i EU fondova. Iskustva u dosadašnjem korištenju EU fondova pokazuju da udruge civilnog društva imaju pozitivnu ulogu partnera u projektima i programima koji se financirati iz EU fondova jer svojim projektnim aktivnostima povećavaju vjerojatnost ostvarenja sufinanciranja i implementacije projekata.

Privatni sektor

Poduzetnici i obrtnici svojim aktivnostima stvaraju dodanu vrijednost i generiraju nova radna mjesta. Uloga privatnog sektora je najzahtjevnija jer ovisi o mnogobrojnim čimbenicima na koje nemaju utjecaja (poduzetničko okruženje, zakonske odredbe, dostupnost i cijena kapitala, makroekonomska kretanja itd.). Zato je Strategijom predviđen niz poticajnih mjera koje će u narednom razdoblju izravno doprinijeti povećanju konkurentnosti poduzetnika, obrtnika, OPG-a (poduzetnička infrastruktura, poticajni programi, razvoj lokalnog tržišta rada, učinkovitija lokalna javna uprava itd.) i boljoj komunikaciji s lokalnom javnom upravom.

11.3. RASPODJELA ODGOVORNOSTI ZA PROVEDBU

U tablici 15 prikazani su glavni dionici, uloga u provedbi i raspodjela odgovornosti.

Tablica 15: Dionici, uloge i odgovornosti

ORGANIZACIJA	ULOGA	ODGOVORNOST
Općinsko vijeće	✓ Donosi važne odluke	✓ Usvaja Strategiju razvoja; ✓ Usvaja važne odluke koje doprinose ostvarenju strateških ciljeva
Načelnik/načelnica	✓ Nadzire provedbu ✓ Provodi dio aktivnosti ✓ Izvještava	✓ Nadzire provedbu mjera, ostvarenje prioriteta i strateških ciljeva;

		✓ Pruža potrebnu potporu nositeljima mjera ✓ Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima je Općina Majur nositelj ili ključan partner; ✓ Redovito izvještava Općinsko vijeće o uspješnosti provedbe Strategije
Radni tim	✓ Provodi aktivnosti ✓ Nadzire provedbu ✓ Evaluira provedbu ✓ Izvještava	✓ Provodi aktivnosti provedbe mjere u djelokrugu svog rada; ✓ Nadzire provedbu aktivnosti; ✓ Vrednuje rezultate provedbe projekata i programa; ✓ Izvještava načelnika/načelnicu o potrebama i stanju provedbe aktivnosti unutar mjera
Javni sektor	✓ Provodi aktivnosti unutar mjera	✓ Provodi aktivnosti iz svog djelokruga rada unutra mjera u kojima su nositelji ili ključni partneri projektnih aktivnosti
Udruge civilnog društva	✓ Provode aktivnosti unutar mjera	✓ Provode aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar mjera u kojima su nositelji aktivnosti
Privatni sektor	✓ Provodi aktivnosti unutar mjera	✓ Provode aktivnosti iz svog djelokruga rada unutar

		mjera u kojima su nositelji ili ključni partneri aktivnosti
--	--	---

Efektivnijoj raspodjeli uloga i odgovornosti unutar samih aktivnosti/projekata i programa doprinijeti će izrada Akcijskog plana provedbe Strategije razvoja. Uz uloge i odgovornosti Akcijskim planom definirati će se financijski plan i rokovi provedbe aktivnosti.

11.4. NADZOR I EVALUACIJA

Pošto se Strategija odnosi na višegodišnje razdoblje važno je osigurati postojanje stalnog sustava nadzora i evaluacije. Osnovu izrade godišnjih izvješća o provedbi Strategije razvoja čine rezultati nadzora i evaluacije. Za nadzor i evaluaciju potrebno je identificirati indikatore ostvarenja mjera, prioriteta i ciljeva.

Uzimajući u obzir metodologiju izrade Strategije (koja je ipak prvenstveno namijenjena izradi županijskih razvojnih strategija)³⁶ i specifičnosti jedinica lokalne samouprave definirane su sljedeće skupine indikatora:

- ❖ stupanj ostvarenja utvrđenih ciljeva, prioriteta i mjera,
- ❖ ostvarene rezultate i učinke na razvoj,
- ❖ učinkovitost i uspješnost u korištenju financijskih sredstava.

Strategijom je definiran veliki broj različitih razvojnih projekata i programa pa je potrebno izraditi bazu podataka koja će sadržavati sve relevantne informacije i podatke provedenih aktivnosti. Upravljanje bazom podataka je u djelokrugu rada Radnog tima. Podaci i informacije baze podataka zapravo su vrijednosti indikatora učinka pojedinih aktivnosti unutar razrađenim mjera.

S obzirom da su mjere detaljno razrađene, najveći broj indikatora već je definiran. Na Radnom timu ostaje da mjeri učinke provedbe aktivnosti/projekata i programa, a njihove vrijednosti unosi u bazu podataka.

³⁶ Sukladno Pravilniku o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja Županijskih razvojnih strategija (NN 53/10)

Podaci i informacije iz baze podataka osnova su izrade izvještaja namijenjenih načelniku/načelnici, Općinskom vijeću i javnosti.

12. ZAKLJUČAK

Strategija razvoja Općine Majur rezultat je rada i suradnje predstavnika javnog, privatnog i civilnog sektora, te vanjskog konzultanta. Izrada dokumenta trajala je više mjeseci, a proces izrade temeljio se na načelima transparentnosti, konsenzusa, jednakosti i partnerstva. Strategija razvoja Općine Majur je razumljiv i jednostavan dokument (u mjeri u kojoj je to moguće), praktično primjenjiv u postizanju željenog društveno-gospodarskog razvoja na području općine Majur.

Analizom postojećeg stanja uspješno su identificirane razvojne potrebe, razvojna ograničenja i razvojne mogućnosti općine Majur. Navedene spoznaje utjecale su na definiranje optimalnog dugoročnog cilja - *vizije razvoja*, koja objedinjuje sve ono čime Majur raspolaže, što namjerava koristiti i postići u budućnosti. U svrhu ispunjenja dugoročnog cilja definirani su strateški ciljevi i prioriteti, te pripadajuće im mjere.

S aspekta društvenog razvoja cilj je postići visoku razinu kvalitete života, što se postiže održivim upravljanjem prostora, izgradnjom moderne komunalne infrastrukture, izgradnjom društvene infrastrukture, poticanjem razvoja i aktivnosti civilnog društva, inkluzijom marginaliziranih društvenih skupina i dr.

Cilj poticanja gospodarskog razvoja sadržan je u jačanju poljoprivrede i drvoprerađivačke industrije, razvoju turizma, ekonomskoj i društvenoj valorizaciji kulturne i prirodne baštine, podizanju konkurentnosti investicijskog i poduzetničkog okruženja kroz ulaganja u poduzetničku infrastrukturu, poticaje malom i srednjem poduzetništvu i obrtništvu, razvoju ljudskih resursa koji je usklađen s potrebama gospodarstva i dr. Gospodarski razvoj mora biti sukladan načelima održivog razvoja.

Projekti i aktivnosti prikazane kroz mjere oslanjaju se na različite izvore financiranja, a prioritetno je riječ o bespovratnim sredstvima iz EU fondova.

Sadržajno i konceptualno, Strategija omogućuje Općini Majur optimalno proračunsko i prostorno planiranje, a poduzetnicima, poljoprivrednicima, ustanovama, udrugama civilnog društva i građanima, praktično korištenje kod pripreme projektnih prijava za projekte koje namjeravaju financirati bespovratnim sredstvima iz lokalnog proračuna, županijskog proračuna, nacionalnih i EU fondova.

Na kraju ostaje zajednički izazov Općine Majur i svih društvenih i gospodarskih dionika da kroz pripremu i provedbu projekata, jačanje komunikacije i suradnje, sinergijski rade na ostvarenju postavljene vizije razvoja i strateških ciljeva razvoja Općine Majur.

13. POPIS TABLICA, GRAFIKONA I SLIKA

<i>Dijagram 1: Sustav strateškog planiranja.....</i>	<i>3</i>
<i>Slika 1: Prostorni položaj Sisačko-moslavačke županije</i>	<i>10</i>
<i>Slika 2: Administrativna podjela Sisačko-moslavačke županije</i>	<i>12</i>
<i>Tablica 1: Stanovništvo po županijama RH.....</i>	<i>19</i>
<i>Tablica 2: Kretanje broja stanovnika na području općine Majur od 1991. do 2011. godine... </i>	<i>20</i>
<i>Grafikon 1: Kretanje broja stanovnika po naseljima na području općine Majur od 1991. do 2011. godine.</i>	<i>21</i>
<i>Grafikon 2: Struktura stanovništva općine Majur prema spolu.....</i>	<i>21</i>
<i>Tablica 3: Struktura stanovništva općine Majur prema dobi.....</i>	<i>22</i>
<i>Tablica 4: Struktura stanovništva općine Majur prema kontingentima stanovništva</i>	<i>23</i>
<i>Tablica 5: Migracijsko kretanje na području Sisačko-moslavačke županije u razdoblju od 2012. do 2014. godine</i>	<i>24</i>
<i>Grafikon 3: Struktura stanovništva prema narodnosti na području općine Majur.....</i>	<i>25</i>
<i>Grafikon 4: Struktura kućanstava na području općine Majur po broju članova</i>	<i>26</i>
<i>Grafikon 5: Obrazovna struktura stanovništva općine Majur</i>	<i>26</i>
<i>Grafikon 6: Usporedba obrazovne strukture stanovništva na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.....</i>	<i>27</i>
<i>Grafikon 7: Kretanje i struktura zaposlenih prema osnovama osiguranja (stanje na dan 31.12.;2013.;2014.;2015).....</i>	<i>29</i>
<i>Grafikon 8: Zaposleni u pravnim osobama na području općine Majur prema NKD-2007 za razdoblje od 31.03.2013. do 31.03.2015. godine</i>	<i>29</i>
<i>Grafikon 9: Prosječni udio zaposlenih po djelatnostima NKD-2007 (u pravnim osobama)</i>	<i>30</i>
<i>Grafikon 10: Kretanje broja nezaposlenih na području općine Majur po spolu tijekom promatranog razdoblja.....</i>	<i>31</i>
<i>Grafikon 11: Usporedne vrijednosti registrirane stope nezaposlenosti s nacionalnom i županijskom razinom</i>	<i>32</i>
<i>Grafikon 12: Broj i kretanje broja nezaposlenih s područja općine Majur prema razini obrazovanja</i>	<i>33</i>
<i>Grafikon 13: Kretanje broja nezaposlenih na području općine Majur tijekom promatranog razdoblja prema trajanju nezaposlenosti</i>	<i>34</i>
<i>Grafikon 14: Prosječni udio nezaposlenih prema trajanju nezaposlenosti na području općine Majur</i>	<i>34</i>
<i>Grafikon 15: Kretanje broja dugotrajno nezaposlenih, usporedno s ukupnim brojem nezaposlenih</i>	<i>35</i>
<i>Slika 3: Pedološka karta Sisačko-Moslavačke županije i općine Majur</i>	<i>36</i>

<i>Tablica 6: Površine općine Majur prema namjeni korištenja.....</i>	<i>42</i>
1. SWOT ANALIZA PRIRODNIH I LJUDSKIH RESURSA.....	45
<i>Tablica 7: Cestovne prometnice na području općine Majur.....</i>	<i>47</i>
<i>Tablica 8: Broj vodovodnih priključaka i pokrivenost naselja vodovodnom mrežom na području općine Majur.....</i>	<i>50</i>
<i>Slika 4: Dostupnost širokopojasnom internetu preko nepokretne infrastrukture (brzine od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s).....</i>	<i>53</i>
<i>Slika 5: Dostupnost širokopojasne mreže preko nepokretne i pokretne infrastrukture (brzine od 2 Mbit/s do 30 Mbit/s).....</i>	<i>53</i>
<i>Slika 6: Dostupnost širokopojasne mreže preko nepokretne i pokretne infrastrukture (brzine od 30 Mbit/s do 100 Mbit/s).....</i>	<i>54</i>
2. SWOT ANALIZA INFRASTRUKTURE	56
<i>Tablica 9: Kretanje broja poduzetnika prema veličini, djelatnosti i broju zaposlenih od 2010. do 2014. godine na području općine Majur.....</i>	<i>58</i>
<i>Grafikon 16: Struktura korištenja raspoloživog poljoprivrednog zemljišta na području općine Majur.....</i>	<i>62</i>
<i>Tablica 10: Broj PG-a i broj životinja prema vrstama na području općine Majur (stanje na 31.12.2015.).....</i>	<i>63</i>
3. SWOT ANALIZA GOSPODARSTVA.....	69
4. SWOT ANALIZA DRUŠTVENIH DJELATNOSTI.....	76
<i>Organigram 1:.....</i>	<i>80</i>
<i>Grafikon 16: Kretanje ukupnih prihoda i primitaka Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015.....</i>	<i>81</i>
<i>Grafikon 17: Kretanje strukture prihoda i primitaka proračuna Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine.....</i>	<i>81</i>
<i>Grafikon 18: Vrijednosni i postotni udjeli poreza i prireza poreza na dohodak i ostalih poreza Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine</i>	<i>82</i>
<i>Grafikon 19: Kretanje prihoda od poreza i prireza poreza na dohodak Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine.....</i>	<i>83</i>
<i>Grafikon 20: Kretanje neporeznih prihoda Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine</i>	<i>84</i>
<i>Grafikon 21: Kretanje prihoda Općine Majur po poziciji Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine</i>	<i>85</i>
<i>Grafikon 22: Kretanje udjela transfera u ukupnim proračunskim prihodima i primicima Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine</i>	<i>86</i>
<i>Grafikon 23: Kretanje rashoda i izdataka Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine</i>	<i>87</i>
<i>Grafikon 24: Struktura rashoda i izdataka Općine Majur tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine</i>	<i>88</i>

<i>Grafikon 25: Struktura poslovnih rashoda Općine Majur tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine</i>	<i>88</i>
<i>Grafikon 26: Kretanje subvencija, pomoći i donacija Općine Majur tijekom promatranog razdoblja od 2010. do 2015. godine</i>	<i>89</i>
<i>Grafikon 27: Kretanje rashoda Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine prema funkcijskoj klasifikaciji</i>	<i>90</i>
<i>Grafikon 28: Ostvareni proračunski suficit/deficit Općine Majur u promatranom razdoblju od 2010. do 2015. godine.</i>	<i>91</i>
<i>Tablica 11: Popis tematskih cjelina i izvora financiranja</i>	<i>101</i>
<i>Slika 7: Područje obuhvata LAG-a „Una“</i>	<i>113</i>
<i>Tablica 12: BDP per capita u eurima, u tekućim cijenama i uz tekući tečaj po NUTS klasifikaciji</i>	<i>115</i>
<i>Tablica 13: Struktura BDV-a prema djelatnostima NKD-a 2007. za 2013. godinu na nacionalnoj i regionalnoj razini</i>	<i>117</i>
<i>Grafikon 29: Kretanje registrirane nezaposlenosti u razdoblju od 2013. do 2015. godine na nacionalnoj i županijskoj razini</i>	<i>118</i>
<i>Tablica 14: Ciljevi i prioriteti razvojnih strategija Općine Majur i Sisačko-moslavačke županije</i>	<i>124</i>
<i>Tablica 15: Dionici, uloge i odgovornosti</i>	<i>172</i>